

ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ФОРУМ

МАТЕРІАЛИ

II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПРІОРИТЕТНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ОСВІТИ

(частина II)

29-30 листопада 2020 року

ЛЬВІВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ФОРУМ

МАТЕРІАЛИ

**II МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**ПРІОРИТЕТНІ ШЛЯХИ РОЗВИТКУ
НАУКИ ТА ОСВІТИ**

29-30 листопада 2020 року

(частина II)

**Львів
2020**

УДК 005

ББК 94.3(0)

Пріоритетні шляхи розвитку науки та освіти (частина II): матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 29-30 листопада 2020 року. – Львів : Львівський науковий форум, 2020. – 68 с.

У даному збірнику представлені тези доповідей учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Пріоритетні шляхи розвитку науки та освіти», організованої Львівським науковим форумом. Висвітлюються Пріоритетні шляхи розвитку науки та освіти на сучасному етапі становлення, розглядаються сучасні наукові дискусії різних наукових напрямів.

Збірник призначений для студентів, здобувачів наукових ступенів, науковців та практиків.

Всі матеріали представлені в авторській редакції. За повноту та цілісність яких автори безпосередньо несуть відповідальність.

ЗМІСТ

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ	5
<i>Бабіч В.О., Бондарчук А.В., Матюшин Ф., Курагіна Н.В., Скляр Т.В.</i> ХАРАКТЕРИСТИКА СТАФИЛОКОКІВ, ВИДІЛЕНИХ ІЗ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ	5
<i>Велічко Я.В., Лєвошко Д.В., Руденко М.Д., Курагіна Н.В., Скляр Т.В.</i> ВЛАСТИВОСТІ ЗБУДНИКІВ ГНІЙНО-СЕПТИЧНИХ ІНФЕКЦІЙ.....	6
КУЛЬТУРОЛОГІЯ	7
<i>Главацька В.О.</i> МОЖЛИВОСТІ ТА ПОТЕНЦІАЛ НОВИХ МЕДІА У ПЛОЩИНІ РЕЛІГІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	7
<i>Мироненко К.В.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ Л. УАЙТА	9
<i>Пустовалов В.С.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО КОМПЛЕКСНИЙ ХАРАКТЕР НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАПОВІДНИКУ «ХОРТИЦЯ»	10
<i>Шанидзе О.Д.</i> ФЕНОМЕН ТЕАТРАЛІЗАЦІЇ У РОК-КОНЦЕРТАХ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ	12
МЕДИЧНІ НАУКИ	14
<i>Воровський О.О., Шушковська Ю.Ю.</i> МЕТОДИ ТА ФОРМИ РОБОТИ НА КЛІНІЧНИХ КАФЕДРАХ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-2019	14
<i>Пономарьова І.Г., Лісяна Т.О., Мацола О.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ МІКРОБІОМУ КИШЕЧНИКА У ДІТЕЙ З ВИРАЗКОВИМ КОЛІТОМ.....	16
<i>Сорокіна О.Г., Дорош Д.М., Векліч К.А., Сорокіна А.В.</i> ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ДЕЯКИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ.....	18
<i>Фоменко К.М.</i> МОРФОЛОГІЧНА БУДОВА ОКА ТА МЕТОДИКИ ВІДНОВЛЕННЯ ЗОРУ	19
ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ.....	20
<i>Бабич Н.В.</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА.	20
<i>Боярчук С.І.</i> ПРОБЛЕМА МОВЛЕННЄВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ Ф. ФРЕБЕЛЯ.....	22
<i>Глобіна О.В.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	23
<i>Зозуля Д.В.</i> ВИКОРИСТАННЯ МЕДІА-РЕСУРСУ TED TALKS НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	25
<i>Крисак Л.В.</i> ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ INSTAGRAM У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	26
<i>Приймак О.П., Швайко Н.О.</i> ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ «ЩОДЕННІ 3» У ПРОЦЕСІ ЗАСВОЄННЯ УЧНЯМИ 1-2 КЛАСІВ МАТЕМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ	28
<i>Щетиніна О.С., Комар І.О.</i> ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ TRELLO В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ	30
ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ	31
<i>Адомич-Гордієвська Г.М.</i> ПСИХОЛОГО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КОЛЬОРОТЕРАПІЇ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ (ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ)	31
<i>Ашифіна Т.В.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ЕМПІРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	33

<i>Гребенніков М.В.</i> КОМУНІКАЦІЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО З ОСОБАМИ В СТАНІ ШОКУ	35
<i>Мищерікова А.О., Коробкіна Т.В.</i> АБ'ЮЗ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ	38
<i>Надточій А.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ І СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ШКОЛИ	39
<i>Соколова В.К.</i> ІДЕАЛЬНЕ РЕЗЮМЕ ІТ-СПЕЦІАЛІСТА	41
<i>Фещенко А.В.</i> СТАТЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ БУЛІНГУ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ	42
<i>Хількевич В.В.</i> ПСИХОЛОГОПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ..	44
ТЕХНІЧНІ НАУКИ	46
<i>Мормуль М.Ф., Калмиков Д.В., Рябоволенко Е.А.</i> РОЛЬ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ	46
<i>Новіков А.О., Гуцин І.В.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ЯВИЩА ІНДИВІДУАЛЬНОГО СПРИЙНЯТТЯ КОЛЬОРУ ЗА ДОПОМОГОЮ ВЕБ-ДОДАТКУ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОГНІТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ.....	47
<i>Степанюк А.В.</i> ПРОГРАМНА СИСТЕМА НА ОСНОВІ OLAP ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ОПИТУВАНЬ СТУДЕНТІВ.....	49
ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ	50
<i>Кодреану М.Г., Яремко З.М.</i> “ВИКОРИСТАННЯ АНАЛОГОВО-ЦИФРОВИХ ПЕРЕТВОРЮВАЧІВ І ЦИФРОВО-АНАЛОГОВИХ ПЕРЕТВОРЮВАЧІВ У ПРИСТРОЯХ РАДІОЛОКАЦІЇ, ТЕЛЕФОНІЇ ТА ВПЛИВ НА РОБОЧИЙ ПРОЦЕС”	50
<i>Мухін А.А., Сазанішєвілі З.В, Ткачов Ю.В.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ 3D ДРУКУ	51
<i>Фещук Т.В., Фірман В.М.</i> ЗАСТОСУВАННЯ КРИСТАЛУ СЕВР ₃	51
ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ.....	53
<i>Бузовська В.В.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ЗВО НПУ	53
<i>Моложникова В.В., Агалаков В.С.</i> ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ТА ЛІКУВАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗІ СКОЛІОЗОМ	55
<i>Чорна П.П.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТРАВМАТИЗМУ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЮ ФІЗИЧНОЮ ПІДГОТОВКОЮ.....	57
ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ	58
<i>Живогляд Л.С.</i> «СТРАТЕГІЇ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ»	58
<i>Іванова Д.С.</i> СТРУКТУРНІ ТА МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ДИСКУРСУ НОВИН	59
<i>Ковнір Н.В.</i> ЗАГОЛОВКИ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАНЬ ЯК ЗАСІБ ПРАГМАТИЧНОГО ВПЛИВУ НА ЧИТАЧА	62
<i>Тарасова Н.І., Рижкова Т.Ю.</i> ОБРАЗ ЖІНКИ В РОМАНІ ДЖЕЙН ОСТІН «ГОРДІСТЬ ТА УПЕРЕДЖЕННЯ».....	64
<i>Ярошева К.І.</i> ЗАПОЗИЧЕННЯ ІНШОМОВНИХ СЛІВ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА ЗБАГАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	66
ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ.....	67
<i>Пугач М.В.</i> ПОНЯТТЯ “СОЦІАЛЬНОГО НЕСВІДОМОГО” В РОБОТАХ Е. ФРОММА.....	67
<i>Чорноморденко Д.І.</i> СОЦІАЛЬНА ДЕТЕРМІНОВАНІСТЬ СОРОМУ	68

БІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Бабіч В.О., Бондарчук А.В.,

Матюшин Ф., Курагіна Н.В., Скляр Т.В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ХАРАКТЕРИСТИКА СТАФІЛОКОКІВ, ВИДІЛЕНИХ ІЗ ВЕРХНІХ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ

На сьогодні бактерії роду *Staphylococcus* є одними з найбільш актуальних збудників нозокоміальних інфекцій. Невпинне зростання резистентності стафілококів до антимікробних препаратів необхідно враховувати при виборі антибіотика для кожного конкретного пацієнта, а також при розробці програм емпіричної антибактеріальної терапії як у стаціонарах, так і в позалікарняних умовах. Проблема стафілококових інфекцій у сучасному світі стоїть дуже гостро [1].

В даний час вважається, що понад 65% всіх інфекційних захворювань обумовлені мікроорганізмами, що існують у формі біоплівки, які представляють собою шар мікробних клітин, прикріплених до поверхні і один до одного, укладених в біополімерний матрикс [2, 3]. При існуванні у плівці відмічається підвищена стійкість бактерій до несприятливих факторів зовнішнього середовища, у тому числі до впливу різних антимікробних агентів [4, 5]. Важливим є підтримка стерильності від мікроорганізмів в клінічних умовах, де навіть умовно патогенний мікроорганізм може стати причиною багатьох порушень цілісності організму [6].

В роботі досліджували здатність утворювати біоплівки та стійкість до антибіотиків і дезінфектантів стафілококів, виділених з верхніх дихальних шляхів. Було досліджено 80 зразків матеріалу від здорових осіб та хворих Обласної клінічної лікарні ім. І.І. Мечникова у м. Дніпро. У якості біологічного матеріалу для дослідження були використані мазки з зіву та носових ходів обстежених осіб. За комплексом загальноприйнятих бактеріологічних, мікроскопічних та фізіолого-біохімічних методів 52 штаму було ідентифіковано як *S. aureus*, 27 – як *S. epidermidis*, та один штаму – *S. saprophyticus*. В роботі оцінювали плівкоутворюючу здатність бактерій та вплив на біоплівки дезінфікуючих препаратів – Дезактину та Хлоргексидину.

Показано, що 83% штамів *S. aureus* утворювали біоплівку і 52% штамів *S. epidermidis* були плівкоутворюючими.

Встановлено, що при використанні Хлоргексидину до штамів *S. aureus* найбільш ефективним було його застосування у концентрації 5% та 2%. При застосуванні Дезактину, найкращий ефект був при концентрації 5%.

В роботі було встановлено, що для штамів *S. aureus* була характерна висока чутливість (понад 80%) до препаратів класу карбапенемів, цефалексину, цефотаксиму, цефтриаксону, нетилміцину, ампіциліну/сульбактаму, кліндаміцину, ванкоміцину, рифампіцину, гатіфлоксацину та лінезоліду. Найнижчу чутливість ці штаму проявили до бензилпеніциліну, вона складала 48,8%. Чутливість до інших використаних антибактеріальних препаратів була на досить високому рівні і коливалася у межах 60-70%.

Для виділених штамів *S. epidermidis* також характерною була висока чутливість (понад 80%) до карбапенемів, нетилміцину, ванкоміцину, рифампіцину та лінезоліду. Крім того вони проявили високу чутливість майже до всіх препаратів фторхінолонового ряду. Найнижчий відсоток чутливості визначався до бензилпеніциліну та хлорамфеніколу, 38,9% та 33,3% відповідно. Чутливість до інших препаратів коливалася у межах 65-75%.

Що стосується штаму, ідентифікованого як *S. saprophyticus*, то він був резистентним до деяких препаратів пеніцилінового та цефалоспоринового рядів, амікацину, кларитроміцину, лінкоміцину, деяких фторхінолонів та хлорамфеніколу.

Література

1. Шикун Р.Г. Дослідження оксациліно- і ванкоміцинорезистентних позагоспітальних ізолятів стафілококів / Р.Г. Шикун, В.В. Данилійченко, О.П. Коринчук [та ін.] // Інфекційні хвороби. – 2010. – № 4 (62). – С. 55-58.
2. Образование биопленок – пример «социального» поведения бактерий / Ю.М. Романова, Т.А. Смирнова, А.Л. Андреев и др. // Микробиология. – 2006. – Том 75, №4. – С. 556-561.
3. Лямин А.В. Проблемы в медицине, связанные с бактериальными биопленками / А.В. Лямин, Е.А. Боткин, А.В. Жестков // Клин. микробиол. антимикроб. химиотер. – 2012. – Т. 14, № 4. – С. 268-275.
4. Donlan R.M. Biofilms: survival mechanisms of clinically relevant microorganisms / R.M. Donlan, J.W. Costerton // Clinical Microbiology Reviews. – 2002. – Vol. 15, № 2. – P. 167-193.
5. Tormo M. A. Bap-dependent biofilm formation by pathogenic species of *Staphylococcus*: evidence of horizontal gene transfer / M. A. ngeles Tormo [et al.] // Microbiology. – 2005. – № 151. – P. 2465-2475.
6. Gotz F. *Staphylococcus* and biofilms / F. Gotz // Molecular Microbiology. – 2002. – Vol. 43, № 6. – P. 1367-1378

**Велічко Я.В., Леошико Д.В.,
Руденок М.Д., Курагіна Н.В., Скляр Т.В.**
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

ВЛАСТИВОСТІ ЗБУДНИКІВ ГНІЙНО-СЕПТИЧНИХ ІНФЕКЦІЙ

Не зважаючи на значні досягнення світової науки у сфері розробки антибактеріальних методів лікування та нових методів діагностики інфекційних захворювань, на сьогодні проблема гнійно-септичних інфекцій не тільки не втратила своєї актуальності, а й набуває все більших масштабів. Профілактика і терапія інфекцій ускладнюються через поліетіологічність видового складу мікрофлори, інфікування ран асоціаціями мікроорганізмів, які мають високу набуту та природну полірезистентність до переважної більшості антибіотиків тощо [1, 2, 3]. Тому, доцільним є детальне вивчення головних збудників гнійно-септичних інфекцій, виявлення джерел їх походження та найбільш ефективних засобів для боротьби з ураженнями, які вони зумовлюють.

В роботі було досліджено 130 зразків матеріалу від хворих з хірургічного стаціонару. В ході проведеного дослідження спочатку вивчали обсіменіння збудниками гнійно-септичних інфекцій біологічного матеріалу, виділеного з інфікованих післяопераційних ран, опікових поверхонь, абсцесів, фурункулів, трофічних язв, гнійне відокремлюване при парапроктиті та піодермії. У випадках, коли була підозра на генералізацію інфекційного процесу, додатково проводили бактеріологічне дослідження крові.

Було встановлено, що 125 із 130 зразків були контаміновані бактеріями – збудниками гнійно-септичних інфекцій. Так, 56 зразків містили бактерії роду *Staphylococcus* (42 – *S. aureus*, 14 – *S. epidermidis*), 27 – *Escherichia coli*, 19 – *Streptococcus pyogenes*, 9 – *Pseudomonas aeruginosa*, 8 – *Klebsiella pneumoniae*, 4 – *Proteus mirabilis*, 1 – *Proteus vulgaris*, 1 – *Klebsiella oxytoca*.

В подальшому вивчали грамнегативних бактерій – збудників гнійно-септичних інфекцій, оскільки вони відіграють значну роль у внутрішньолікарняному інфікуванні у післяопераційний період. Особливу увагу приділяли виділеним штамам *P. aeruginosa*, *K. pneumoniae*, *K. oxytoca*, *P. mirabilis* та *P. vulgaris*.

Так, було виявлено 9 штамів *P. aeruginosa*, 8 з яких було виділено від хворих з інфікованими післяопераційними ранами і 1 – від хворого з піодермією. Також було виділено 9 штамів бактерій роду *Klebsiella*, 8 з них було ідентифіковано як *K. pneumoniae* і 1 – як *K. oxytoca*. *K. pneumoniae* виділяли від хворих з абсцесами різної локалізації (4 зразки), трофічними язвами (3 зразки) та післяопераційними ранами (1 зразок). А виділений штамп *K. oxytoca* був виділений від хворого з інфікованою опіковою поверхнею. Бактерії роду *Proteus* виявили у 5 досліджених зразках. У 4 зразках дослідного матеріалу від хворих з парапроктитом і фурункульозом виявляли *P. mirabilis*, тоді як 1 штамп *P. vulgaris* був виділений із абсцесу.

Незважаючи на значний прогрес у розробці нових і ефективних протимікробних лікарських засобів, питання успішної терапії інфекційних захворювань не втрачають актуальності. Це пов'язано з широким розповсюдженням гнійно-септичних інфекцій у хворих хірургічного профілю як первинних, так і вторинних, що є бактеріальними ускладненнями інших захворювань [4, 5]. Не можна не відзначити і зростання при цьому резистентності бактеріальних збудників до антибіотиків за рахунок невинновданого широкого і безконтрольного застосування антибактеріальних препаратів. Все це обумовлює необхідність суворого дотримання принципів раціональної антимікробної терапії з урахуванням чутливості до антибіотиків збудника інфекційного процесу [6, 7, 8].

Тому, на наступному етапі нашого дослідження була досліджена чутливість виділених бактерій – *P. aeruginosa*, *K. pneumoniae*, *K. oxytoca*, *P. mirabilis* та *P. vulgaris* – до антибіотиків.

Виділені штами *P. aeruginosa* характеризувалися значною чутливістю до імipенему, норфлоксацину та котримоксазолу. Чутливими до них були більше 67% штамів. Тоді як найменші показники чутливості спостерігалися до ампіциліну/сульбактаму, меропенему та гентаміцину, до яких чутливим був лише 1 штамп.

Серед виділених штамів бактерій роду *Klebsiella* найбільша кількість були чутливими до антибіотиків класу карбапенемів (імipенему, меропенему). Чутливість до них складала 89% та 67% відповідно. Чутливим до цефепіму та норфлоксацину виявився лише 1 штамп, а до ампіциліну, ампіциліну/сульбактаму, амоксициліну/клавуланату та цефоперазону взагалі чутливих штамів виявлено не було.

Аналіз чутливості виділених штамів бактерій роду *Proteus* показав високі показники чутливості (понад 80% досліджених штамів) до деяких цефалоспоринів (цефазоліну, цефоперазону та цефтриаксону), карбапенемів (імipенем, меропенем), гентаміцину, фторхінолонів (норфлоксацину,

офлоксацину, ципрофлоксацину) та доксицикліну. Найнижчий показник чутливості досліджених протейів спостерігалися до цефепіму – чутливим до нього був лише 1 штамп.

Отже, найбільшу резистентність до використаних антибіотиків проявили виділені штами синьогнійної палички та клебсієли. Кількість полірезистентних штамів (резистентність до трьох антибіотиків і більше) серед них становила 67% та 56% відповідно. Виділені ж протейі характеризувалися більшою чутливістю, серед них 1 штамп був чутливим до всіх використаних антибіотиків, а інші проявляли чутливість до переважної більшості препаратів. Полірезистентних штамів серед вивчених протейів виявлено не було.

Література

1. Штанюк С.А. Сучасні проблеми та перспективи профілактики і лікування інфекційних ранових ускладнень: огляд літератури / С.А. Штанюк, В.В. Мінухін, М.О. Ляпунов [та ін.] // Експериментальна і клінічна медицина. – 2015. – № 1 (66). – С. 68-73.
2. Heffner A.C. Etiology of illness in patients with severe sepsis admitted to the hospital from the emergency department / A.C. Heffner, J.M. Horton, M.R. Marchick // Clinical Infectious Diseases. – 2010. – Vol. 50, № 6. – P. 814-820.
3. Rosenthal V.D. International Nosocomial Infection Control Consortium report, data summary for 2002-2007, issued January 2008 / V.D. Rosenthal, D.G. Maki, A. Mehta [et al.] // American Journal of Infection Control. – 2008. – Vol. 36, № 9. – P. 627-637.
4. Якобчук С.О. Інфекції шкіри і м'яких тканин / С.О. Якобчук, А.Г. Іфтодій, Т.В. Антонюк [та ін.] // Клінічна та експериментальна патологія. – 2014. – Т. XIII, № 3 (49). – С. 237-241.
5. Фролова Н.В. Раневая инфекция. Состояние проблемы / Н.В. Фролова, А.Н. Косинец, В.К. Окулич // Вестник ВГМУ. – 2014. – Т. 13, № 2. – С. 62-69.
6. Фінкова О.П. Виявлення антибіотикорезистентних штамів мікроорганізмів у пацієнтів з ознаками післяопераційних гнійно-запальних інфекцій у відділеннях хірургічного профілю промислового міста / О.П. Фінкова, Л.М. Москаленко, Є.Ю. Новікова [та ін.] // Медичні перспективи. – 2017. – Т. XXII, № 3, ч. 1. – С. 74-81.
7. Гостищев В. К. Инфекции в хирургии: руководство для врачей / В.К. Гостищев. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2007. – 761 с.
8. Bush K. Updated functional classification of beta-lactamases / K. Bush, G.A. Jacoby // Antimicrobial Agents and Chemotherapy. – 2010. – Vol. 54, № 3. – P. 969-976.

КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Главацька В.О.,

*студентка VI курсу, групи МР-61 спеціальності «Релігієзнавство»
Національного університету «Острозька академія»*

МОЖЛИВОСТІ ТА ПОТЕНЦІАЛ НОВИХ МЕДІА У ПЛОЩИНІ РЕЛІГІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Щоразу, коли у соціумі з'являються нові засоби масової комунікації, вони вносять свої зміни у життя людей. «Нові медіа змінюють мову, культуру, економіку, соціальну структуру, сприйняття людьми світу, ідентичність тощо», – стверджує Н.І. Зражевська. [1, с. 70]. У XX столітті такими новими ЗМК були радіо та телебачення, а сьогодні – це інтернет, а найбільше – нові медіа.

Набуття новими медіа значення ключового фактору трансформації соціальної реальності й характеру масової комунікації, викликає неабиякий інтерес у вітчизняних та зарубіжних дослідників до вивчення цього феномену. Зазначимо, що існує низка підходів до розуміння нових медіа. Українська дослідниця М. Наумова зазначає, що термін «нові медіа» уперше був використаний наприкінці минулого століття [3, с. 87]. Під новими медіа науковця розуміє поєднання інтерактивних комунікативних технологій і цифрових засобів трансляції, у яких головним посередником стає мережа Інтернет [3, с. 87].

Дослідниця М. Петрушкевич стверджує, що нові медіа – це інтерактивні електронні видання, які поєднують формати подання інформації. Вони є різновидом цифрових медіа та відкриті для взаємодії з

читачами, адже надають останнім можливість власноруч конструювати та модифікувати зміст повідомлень [5, с. 316]. Ключовою відмінністю традиційних та нових медіа є схема комунікації. Так, наприклад, у перших - комунікація здійснюється за схемою «від одного-до-багатьох», натомість схема комунікації у нових медіа передбачає обмін інформацією «від багатьох-до-багатьох» [5, с. 316].

Соціальні мережі сьогодні можна вважати повноцінними комунікативними джерелами, які не поступаються впливовістю традиційним медіа. Нині вітчизняні та зарубіжні релігійні діячі та організації переважно ведуть свою діяльність у мережах Facebook, Twitter, особистих блогах, YouTube та Instagram. Офіційні представництва релігійних організацій у цих мережах мало чим відрізняються від офіційних сайтів, а основний акцент зроблено на широкі можливості для обговорення публікацій. Більш цікавими є особисті сторінки в соціальних мережах релігійних діячів як спосіб налагодження діалогу лідерів релігійних згромаджень із власною «паствою». Так, акаунти в кількох соціальних мережах, зокрема й на Facebook, ведуть Предстоятель УГКЦ Святослав (Шевчук), митрополит Олександр (Драбинко), архієпископ Євстратій (Зоря) та інші. Глава католиків - Папа Франциск має свій акаунт у соціальній мережі Twitter. Акаунт Папи Римського налічує більше 12 мільйонів «фоловерів», людей, що стежать за публікаціями на Папському твіттері. Твити глави Католицької церкви можна читати дев'ятьма мовами: англійською, латинською, італійською, іспанською, португальською, німецькою, французькою, польською та арабською. Відзначається, що акаунт Папи в твіттері передається разом з папською владою.

Достатньо популярним у соціальних мережах є акаунт тернопільського священника Сергія Гончарова, який більш відомий на просторах інтернету як «Падре Серж». Греко-католицький монах має понад 6 тисяч підписників в Instagram, а також 12,5 прихильників та величезну кількість переглядів, коментарів й вподобань на хостингу YouTube. Хоча священник орієнтується на молодь, його відеоблог популярний і серед людей старшого віку. Автор відеоблогу, пояснює його популярність актуальністю тем, зокрема священник доступно з позиції церкви говорить про «заборонені теми»: корупцію, секс, алкоголь, татування тощо [4].

За твердженням Ю. Лавриш, така активна присутність священників у соціальних мережах має надзвичайно позитивний вплив на їх репутацію та стан релігійного згромадження загалом. Відбувається руйнація стереотипів, зникає поділ на «свій» і «чужий», а також зникає уявлення про духовенство як грізних наставників та утверджується образ наставника-друга [2, с. 10]. Це чим значно спрощує релігійну комунікацію із широким загалом. Вважаємо, що саме в цьому аспекті соціальні мережі виконують непересічну функцію певного зближення священнослужителів та соціуму.

Окрім особистих сторінок релігійних діячів у соціальних мережах, релігійна комунікація також включає профілі науково-просвітницького характеру, що пов'язані з конкретними релігійними або науковими інституціями. Прикладами можуть слугувати сторінка спільноти «Молодіжна асоціація релігієзнавців», сторінка Філософсько-богословського факультету УКУ, сторінка Інтернет-порталу «Філософія і релігієзнавство», сторінка Центру дослідження релігії Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова тощо. Наявні приклади релігійної комунікації релігійних згромаджень, молодіжних та парафіяльних спільнот й суспільства за допомогою нових медіа. Римсько-католицька парафія святого Йоана з Дуклі, що розташована у місті Житомир, окрім офіційного веб-сайту, здійснює дописи у соціальні мережі Facebook та Instagram. Релігійний осередок нараховує понад 2 тисячі підписників, з якими здійснює релігійну комунікацію, поширюючи інформацію про життя парафії, актуальні новини, реліз майбутніх подій, парафіяльні оголошення та іншу інформацію.

Особливим видом нових медіа є блоги, а також підкасти та відеоблоги, влоги. Вітчизняне духовенство дуже рідко використовує окремі платформи для створення дописів. Прикладом активного ведення блогу на платформі blogspot.com є блог о. Олега Кобеля чи о. Михайла Димида, протоієрея Георгія Коваленка, а також відеоблог «Падре Серж».

Намагаються використовувати підкасти для комунікації із реальними та потенційними прихожанами і релігійні організації. Так, наприклад, підкасти навні на сайті суспільно-релігійного часопису CREDO. Католики та усі охочі можуть послухати аудіорозповіді за такою тематикою: «Короткі історії для душі», «Абетка католика», «Містична святиня» та інші, які є аудіоверсіями популярних книг, бесід із відомими релігійно-громадськими діячами (Любомир Гузар, Клаудіо Гуджеротті, Віталій Кривчицький, Станіслав Широкоградюк та інші) [6]. Основною метою таких подкастів є створення так званого мосту між масовою культурою західного світу і католицької традиційною культурою, з одного боку, а також ділог між Церквою та мирянами, євангелізація. Блогери у релігійному сегменті нових медіа фактично поєднують проповідництво із діалогічною комунікацією [5, с. 325].

Таким чином, сьогодні нові медіа стали тими актуальними майданчиками для оперативного діалогу з церквою, яких потребує сучасне суспільство. Висока періодичність публікації дозволяє церкві за допомогою них шодалі активніше проникати у повсякденне життя, а їх основними перевагами є саме швидкий зворотний зв'язок та можливість полеміки у коментарях до повідомлення в режимі реального часу. Йдучи в ногу з часом, майже усі найбільші релігійні згромадження України мають представництва в мережі, профілі у соціальних мережах окремих релігійних діячів або цілих релігійних осередків, блоги, влоги, підкасти. Жанрово-тематична багатоплановість передбачає охоплення різновікової категорії споживачів інформації.

Література

1. Зражевська Н. Нові медіа і нові форми комунікації в медіакультурі / Н. Зражевська. // Актуальні питання масової комунікації. – 2013. – №14. – С. 70–75.
2. Лавриш Ю. Церква у нових медіях України: проблеми і пріоритети комунікації : монографія / Ю. Лавриш. - Львів, 2017. — 156 с.
3. Наумова М. Ю. Нові медіа та традиційні ЗМІ: моделі співіснування // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – 2011.– Вип. 13. – С. 86 – 92.
4. «Падре Серж» проповідує слово Боже через YouTube [Електронний ресурс] // Український тижневик Міст. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <http://meest-online.com/culture/spirituality/padre-serzh-propoviduje-slovo-bozhe-cherez-youtube/>. 2009. – 352 с.
5. Петрушкевич М. Релігійна комунікація у контексті масової культури : монографія / Марія Петрушкевич. — Острог, 2018. — 408 с.
6. CREDO – католицький суспільно-релігійний часопис [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://credo.pro/>.

Мироненко Катерина Володимирівна,
студент

Київського університету імені Бориса Грінченка

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ КУЛЬТУРОЛОГІЧНОЇ КОНЦЕПЦІЇ Л. УАЙТА

Леслі А. Уайт (1990-1975) - видатна постать американської антропології ХХ ст. Учасник теоретичних дискусій 40 - 50 -х років , послідовний захисник теорії культурної еволюції. Ще в університеті захопившись антропологією, Леслі А. Уайт багато займався польовими дослідженнями (особливо відомі його дослідження індіанців пубело), але з найперших років наукової кар'єри його цікавили і питання суто теоретичні.

Початок наукової діяльності Л. А. Уайта припало на 20-ті роки , коли в американській культурній антропології беззастережно панували ідеї Франца Бонса. Його заслугою стало створення однієї з найбільш сильних кафедр культурної антропології. З 1962 р. він був головою Американської антропологічної асоціації. Леслі Уайт навчався в університеті штату Луїзіана , в Колумбійському університеті і в університеті м. Чикаго ; він отримав широку освіту в галузі історії , політології , психології , соціології та антропології. . Ще студентом Уайт почав польову роботу серед індіанців племені пубело; інтерес до пубело не покидав його впродовж усього життя, за тридцять років він написав п'ять етнографічних монографій і серію статей про пубело Акома, Сан Філіпе, Санто Домінго, Санта Ана і Сіа. У 1927р., отримавши докторський ступінь, Уайт був прийнятий на роботу в університет штату Мічиган, де і викладав аж до виходу на пенсію в 1970 р. Його заслугою стало створення однієї з найбільш сильних кафедр культурної антропології. З 1962 р. він був головою Американської антропологічної асоціації .

На початку своєї наукової діяльності Уайт відійшов від боасовської концепції і почав поглиблено вивчати спадщину Льюїса Г. Моргана, відкриваючи для себе еволюційну теорію. Відкрито захищаючи непопулярну в середині ХХ в. Еволюційну теорію в антропології та в культурології, він підставив свої статті та книги під гостру критику колег і прирік себе на повільне кар'єрне просування і наукову ізоляцію. Лише в 60-ті роки еволюціоністські ідеї вченого отримали визнання.

Заслугою Уайта вважається те, що він ввів так званий енергетичний критерій зіставлення культур («закон Уайта »): по Уайту, культура розвивається в міру того , як збільшується кількість енергії, що витрачається на рік на душу населення.

Л. А. Уайт представляв культуру у вигляді трьох підсистем: технологічної, соціологічної та ідеологічної, або філософської, і стверджував примат технологічної, що дало привід деяким його опонентам для звинувачення вченого в марксизмі. Однак його теоретичні побудови, хоча і матеріалістичні по суті, спростовують основні соціологічні концепції К. Маркса і марксистів. Свою схему розвитку світової цивілізації вчений представив у книзі «Еволюція культури» (White LA The evolution of culture : The development of civilisation to the fall of Rome . - NY etc . , 1959 . - X , 378p .).

Найбільш визнані заслуги вченого в обґрунтуванні існування культурології як науки і в розвитку ним поняття «культура». Уайт виділив культурологію як самостійну науку в комплексі суспільних наук; її метою вчений вважав пояснення культури у властивих їй термінах, без звернення до психології. У зв'язку з визначенням культури вчений значно поглибив вчення про символічне, продовживши лінію, започатковану Кассирером. В останніх роботах вчений розвивав намічені і в більш ранній період ідеї культурного детермінізму.

Отже, системна організація культури, за Уайту, обумовлює не тільки поведінку людини як особистості, а й поведінка племені, нації, держави як цілого.

Список використаних джерел:

1. Работы Л.А.Уайта по культурологии. (Сборник переводов). Москва: Российская академия наук. Институт научной информации по общественным наукам. 1996, с. 18.
2. Лесли А. Уайт. Энергия и эволюция культуры. В кн: Работы Л.А.Уайта по культурологии. (Сборник переводов). Москва: Российская академия наук. Институт научной информации по общественным наукам. 1996, сс. 98 102.
3. Работы Л.А.Уайта по культурологии. (Сборник переводов). Москва: Российская академия наук. Институт научной информации по общественным наукам. 1996, сс. 27 29.

Пустовалов В.С.,

ДО ПИТАННЯ ПРО КОМПЛЕКСНИЙ ХАРАКТЕР НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ЗАПОВІДНИКУ «ХОРТИЦЯ»

Найперспективнішими типами заповідників в сучасному світі є комплексні природничі та історико-культурні заповідники. Багато природничих заповідників України мають на своїй території історичні, археологічні та культурні об'єкти і навпаки історико-культурні мають природничі об'єкти. Проте спеціальних підрозділів та досвіду роботи в таких умовах вони не мають. Тому аналіз роботи Національного заповідника Хортиця є необхідним для подальшого розвитку природничих заповідників України.

Окремі аспекти напрямків діяльності Національного заповідника «Хортиця» достатньо повно опубліковані. Рекреаційний напрямок представлений роботами Кучерявого, Кірсанової, Шелегеди, та Василюєвої. Природничий – роботами Петrenchенко, Козодава, Рубцової, історико-культурний та археологічний – роботами Вілінова, Новицького, Кобалії.

Мета роботи полягає в історіографічному аналізі публікацій по всіх напрямках діяльності Національного заповідника «Хортиця».

Історія Національного заповідника «Хортиця» бере свій початок у 1958 році, коли острів отримав статус пам'ятки природи місцевого значення. 18 вересня 1965 року острів Хортиця став державним історико-культурним заповідником. Національним заповідник "Хортиця" став у 1993 року.

Заповідник знаходиться в географічному центрі міста Запоріжжя, і його територія завжди була місцем інтенсивної різноманітної діяльності. Територія заповідника є особливим місцем, де пам'ятки історії та культури знаходяться та зберігаються в своєму природному середовищі. Це зумовлено тим, що територія, яку охоплює заповідник, протягом кількох століть зберігає віковічні природні особливості. На території заповідника існує низка природних комплексів. Тут досі зберігаються, зараз вже практично зникли типчаково-ковильові («справжні»), петрофітні, псамофітні і лугові степи, які колись були основним природним багатством України. Також наявні плавневі луки, байрачні ліси, нагірні діброви, болотні та озерні комплекси.

Особливість геологічної будови, скелясті береги заввишки до 20 м, значний їхній вік (понад 2,5 млрд. р.), – стала приводом створення у 1974 р. геологічного заказника «Дніпровські пороги».

На території заповідника знаходяться 7 санаторіїв, 9 баз відпочинку, 1 дитячий табір відпочинку, 2 готелі, 3 ресторани, 3 водні станції, 2 театри, Запорізьке державне лісгосподарське об'єднання “Запоріжжє”» [6; 90]. «Найбільшу цінність являє собою заплавна частина острова, яка сформована комплексом озер, проток та островів. У цих водоймах мешкає та нереститься багато видів риб. Її загальна площа близько 600 га, з яких чисельні озера та протоки займають понад 160 га., а острови - 460 Га.

Останнім часом в заповіднику ведуться розробки проектів реконструкцій баз відпочинку та санаторіїв. Наприклад, в 2019 році вийшла друком стаття присвячена відновленню парку Хортицької національної академії. «Парк знаходиться на території згаданого національного заповідника, де на невеликому клаптику суші представлені зразки всіх природних ландшафтів і комплексів півдня України. Взагалі, створення об'єкта озеленення проходить три етапи: перший - проектування, другий - будівництво і третій - догляд за насадженнями і їх формуванням».

Останнім часом в заповіднику ведуться розробки проектів реконструкцій баз відпочинку та санаторіїв. Наприклад, в 2019 році вийшла друком стаття присвячена відновленню парку Хортицької національної академії. «Парк знаходиться на території згаданого національного заповідника, де на невеликому клаптику суші представлені зразки всіх природних ландшафтів і комплексів півдня України. Взагалі, створення об'єкта озеленення проходить три етапи: перший - проектування, другий - будівництво і третій - догляд за насадженнями і їх формуванням».

На території заповідника налічується 63 пам'ятки археології та історії, 33 з яких перебувають на державному обліку. Значний внесок в археологічне вивчення Хортиці зроблено співробітниками заповідника. Наприкінці 20-х рр. XX ст. в зв'язку з будівництвом ДніпроГЕСу організовується перша в Радянському Союзі новобудовна експедиція, на чолі з академіком Д. І. Яворницький, за участі П.І.Смолічева, В.Ф.Пешанова, Ф.Т.Камінського та інші. В повсенні часи на Хортиці працювали знов- таки В.Ф.Пешанов, Р.О.Юра, О.В.Бодяньський, А.Л.Сокульський, Н.Л.Козачок, С.М.Ляшко, М.А.Остапенко, В.Є.Іллінський, С.Ж.Пустовалов, О.В.Тубольцев та інші.

В історії археологічного вивчення Хортиці можна виділити три етапи: краєзнавчий, загальнонауковий до створення заповідника та дослідження проведені вже після створення заповідника. Перший етап охоплює час від початку археологічного вивчення з сер. XIX ст. до 1920-х рр. Загальнонауковий етап розпочинається з початку роботи ДніпроГЕСівської експедиції і до створення заповідника, а третій етап – від створення заповідника до сучасності. Археологічне вивчення Хортиці на першому та другому етапах визначалося загальними тенденціями розвитку археологічної науки в Російській Імперії та в Радянському Союзі (виявлення археологічних пам'яток, створення археологічних карт, побудова регіональних періодизацій різних періодів археології та історії, виділення археологічних культур та поповнення колекцій музеїв). Першою спробою комплексного вивчення острова Хортиця була ДніпроГЕСівська експедиція під керівництвом Д. І. Яворницького. Створення в обласних краєзнавчих та історичних музеях відділів археології сприяло інтенсифікації вивчення острова в археологічному напрямку. Природничі ресурси, нажалі, на першому етапі не виходили за межі емоційного популярного опису фауни та флори (Новицький, 2005). На третьому етапі, після створення заповідника, постало питання систематичного вивчення Хортиці та прилеглих до неї територій як у культурному, так і в природничому відношенні. Реалізацією цього напрямку стало вивчення козацьких пам'яток в другій половині 60-х на початку 70-х рр. Саме з цього розпочалось безперервне дослідження археології Хортиці. За роки існування заповідника щорічно проводяться розвідкові археологічні роботи. В природничому вивченні був створений науковий опис фауни та флори, ведеться робота по відновленню ландшафтів Хортиці. Також за часів незалежності були поступово виведені з господарчого обігу більшість територій Хортиці. Розвивається популярність заповідника, з'являються популяризуючі природничі та історико-культурні публікації. Проведена робота та виділені етапи стануть в нагоді при подальшому плануванні роботи заповідника.

Література:

1. Васильєва Т. Н. Реконструкція парку Хортицької національної академії //Сучасний стан і перспективирозвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоєкології та фітоселорації: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 4-5 квітня 2019 р.). – Львів, НЛТУ України, 2019. – 334 с. Рекомендовано до видання Вченою радою. – С. 88-90.
2. Вилинов Ю. Остров в филіграні епох и путей / Юрий Вилинов. – Запорожье: Полиграф, 2003. – 206 с.

3. Добровольський А. В. Звіт про археологічні дослідження на території Дніпрельстану в 1927 р. Збірник Дніпропетровського музею // Дніпропетровськ, 1929 р. – С. 61–160.
4. Іллінський В. Є., Пустовалов С. Ж. Фортеці острова Мала Хортиця (Байда) // Праці центру пам'яткознавства. – 1992. – Т. 1. – С. 142–156.
5. Ильинский В.Е. Городище на острове Хортица // Вестник краеведа. Тезисы научных докладов и сообщений (апрель 1991 г.) №2. – Запорожье, 1991.
6. Кирсанова Е. В. Экономические перспективы Запорожской области в сфере экологического туризма и оздоровления // Управление современной организацией: опыт, проблемы и перспективы. – 2016. – №. 1. – С. 89–91.
7. Кобаля Д. Р. Сквозь древние горизонты. Из истории археологических исследований на Хортице. Очерк // Заповідна Хортиця. Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції «Історія Запорозького козацтва: в пам'ятках та музейній практиці. Спеціальний випуск. – Запоріжжя, 2012, с. 201 – 211.
8. Козачок Н. Л. Памятники эпохи бронзы на о. Хортица // ДРЕВНОСТИ СТЕПНОГО ПРИЧЕРНОМОРЬЯ И КРЫМА II. – 1991. – С. 82 – 94.
9. Козачок Н.Л. Отчет об археологической экспедиции "Хортица - 1990" // Архив НЗХ
10. Козловська В. Археологічні дослідження на території Дніпрельстану // Хроніка археології та мистецтва, ч.1.- К., 1930.
11. Козодавов С. В., Рубцова Н. Ю. Стан іхтіофауни озер Голоківське та Качине на території Національного заповідника о. Хортиця взимку 2013р // Вісник Запорізького національного університету. Біологічні науки. – 2013. – №. 3. – С. 11–22.
12. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць: Підруч. Львів: Світ, 2005. – 456 с.
13. Новицкий Я. Остров Хортица на Днепре, его природа, история, древности (за рукописом 1917 р.) – 2-ге видання, доповн. – Запоріжжя: Тандем-У, 2005, – 120 с., іл.
14. Остапенко М.А. Скифские памятники северной части о.Хортица // Древности Степного Причерноморья и Крыма №V, Запорожье, 1995.
15. Петроченко В. И. Герпетофауна острова Хортица (Днепр) // Вестн. зоологии. – 1990. – №. 6. – С. 78–80.
16. Пешанов В. Ф. Отчет о раскопках на М. Хортице // Архив Запорізького обласного краєзнавчого музею. – Справа № 114.
17. Фурманова Ю.Г. Природно-исторические охраняемые территории и их организация на примере национального заповедника «Хортица» // Вестн. Воронежск. ун-та. Сер. география и геоэкология. – 2003. – №. 2. – С. 99–103.
18. Шелегеда В. І., Шелегеда О. Р. Книга природи острова Хортиця. Знайомі незнайомці. Київ: Вольф Ю.В., 2017. 240 с.
19. Юра Р. О. Звіт про обстеження пам'яток запорозького козацтва в Дніпропетровській і Запорізькій областях в 1967 р. // Науковий архів ІА НАНУ. – Ф. Е. № 5027
20. Юра Р. О. Звіт про роботу Хортицької експедиції в 1968 р. // ІА НАНУ. – Ф. Е. № 1968/13 Г
21. Юра Р. А. Работы Хортицкой экспедиции в 1968 г. // Археологические исследования на Украине в 1968 г. – Киев, 1969. – Выпуск III. – С. 247 – 249.
22. Юра Р. О. Завдання вивчення пізньосередньовічних пам'яток України // Середні віки на Україні. – К., 1971. – Т. 1. – С. 31 – 40.

Шанідзе Олександр Дмитрович
здобувач вищої освіти
Харківської державної академії культури

ФЕНОМЕН ТЕАТРАЛІЗАЦІЇ У РОК-КОНЦЕРТАХ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ПРОБЛЕМИ

Театралізовані дійства і свята є ефективними формами виявлення творчої діяльності молоді, колективів, соціальних груп, а також засобами інтелектуального, емоційного, духовного й естетичного розвитку особистості. Тому особлива увага має бути приділена науковому обґрунтуванню використання засобів театралізації для здійсненні різного роду культурно-масових заходів. Треба зазначити, що

оскільки театр є синтезом усіх видів мистецтв, у театральному мистецтві об'єднані найрізноманітніші форми творчості, такі як музика, образотворче, літературне, ораторське мистецтво, то актуальність вивчення театралізації у рок-концертах пов'язана із тим, що взаємодії музики і молоді сьогодні постають як ніколи актуально, оскільки остання у своїй більшості віддає перевагу рок-музиці. В загальному мистецтвознавстві та музикознавстві спеціальних досліджень з історії та теорії рок-музикування досить не так багато, а в існуючих працях наявна загальна картина становлення цієї молодіжної музики, але без конкретних урахувань часу, соціального становища, а також часто відсутній культурологічний аналіз нової константи — рок-культури.

Протягом останніх п'ятдесяти років рок-виконавці, працюючи в синтезі з театром, відкривали нові можливості перформативних мистецтв. Крім того, протягом цього часу, завдяки театралізації, в рок-музиці були створені соціально і культурно значущі роботи, які значно вплинули, або продовжують впливати на наше суспільство.

Усі автори відмічають, що для театралізації характерним є синтез художнього вимислу та дійсності, що народжує нову, неповторну документально-художню подію. Вони одностайні в тому, що театралізація — це «творчий спосіб приведення сценарію до художньої образної форми уявлення, через систему образотворчих, виразних і алегоричних засобів». [1] Також практично всіма авторами підкреслюється, що театралізація передбачає побудову дії за законами драматургії на основі конкретної події, що народжує психологічну потребу колективної спільності в реалізації святкової ситуації.

В свою чергу, рок-музика стала соціально-культурним феноменом ХХ століття. Цей радикально новий музичний жанр став настільки значущим у розвитку не тільки культури, а й суспільства, що вплинув не лише на музичне мистецтво, але й на філософію, історичні події, хореографію, культуру, соціальну стратифікацію та шоу-індустрію. Вважається, що рок-музика — це жанр, що постійно змінюється, працює в синтезі з будь-якими іншими жанрами та стилями музики, а також взаємодіє з іншими напрямками мистецтва. Рок-музика стала підставою для створення нової субкультури суспільства, що захопила до своїх лав не тільки молодь, а представників усіх верств суспільства. Рок-музика, як феномен, не може існувати сама по собі, тільки як музичний жанр, вона невіддільна від перформенсу, від уявлення та театралізації.

Театралізація може бути застосована не завжди, не в будь-яких, а тільки в особливих умовах, що співвідносять ту чи іншу подію, до якої причетна дана аудиторія, з створюваним аудиторією образом цієї події, з її художньою інтерпретацією. У цих умовах особливо сильна тяга до художнього осмислення, до символічної узагальнюючої образності, до організації діяльності мас за законами театру. Таким чином, театралізація постає не як звичайний прийом культурно-освітньої роботи, який можна використовувати на всіх її рівнях, а як складний творчий метод, який має глибоке соціально-психологічне обґрунтування і найближче стоїть до мистецтва.

Як вважають дослідники, проблеми театралізації нетеатральних музичних жанрів можливо розглядати із різних кутів зору, наприклад, з позиції мистецтвознавства доречно акцентувати увагу на театралізації музичного мистецтва як новому внутрішньовидовому способі взаємодії різних сфер мистецтва — театру (синтетичного виду), музики (синтетичного виду), образотворчого мистецтва. З точки зору соціально-культурологічного підходу орієнтація повинна бути на театралізацію як засіб художньої комунікації, мета якого — надати виконанню музичного твору риси видовищності і тим самим активізувати увагу слухачів-глядачів і посилити функцію впливу. [2]

Рок-музика — це поняття, яке містить певні музичні стилі, напрями, об'єднало численних креативних і талановитих людей [3]. Вона являє собою складний конгломерат течій, що відрізняються за музичними та немусичними ознаками: належністю до різних соціально-культурних рухів, віковою орієнтацією, динамічною інтенсивністю, місцем у системі художньої культури тощо. Ця течія дуже строката за ідейно-художнім рівнем та естетичними принципами. Вона представлена як творами, які виражають протест проти соціальної несправедливості, мілітаризму, так і творами, що проповідують анархізм, аморальність, насильство. Настільки ж різнорідна музична стилістика й ансамблів цієї течії. Є в них, однак, загальна основа, деякі відмінні ознаки. Одна з таких ознак — використання співу (сольного та ансамблевого), тобто людського голосу, як особливого тембрового забарвлення, і тексту, який має самостійний зміст [4]. Учасники рок-груп часто поєднують функції інструменталістів і вокалістів. Провідні інструменти — гітари, а також клавішні, рідше духові. Звучання інструментів посилюється різними перетвореннями звуку, електронними підсилювачами. Найчастіше і репертуар, і музичний стиль працюють виключно на створений образ. У арсеналі будь-якого рок-виконавця чимало складових, які відіграють важливу роль:

костюм і грим, сценічна техніка, міміка, жести і пластика. Рок, як музика «протесту» спочатку прирекла себе, на суто епатажну, скандальну поведінку. І ще до початку «соціальної рок-музики» і руху хіпі, рок-музиканти, часто володіючи вкрай посереднім музичним талантом, брали своє завдяки поведінці на сцені.

Рок завжди тяжів до барвистих театралізованих вистав, оригінальної драматургії. Рок-культура дала театру новий музично-драматичний жанр – рок-оперу. За визначенням В. Откидач [5], основними чинниками впливу на рок-концерті часто виступають або немусичні засоби (пластичний образ, одяг виконавців, технічний антураж, світловий тиск), чи ті “музичні” засоби, які перестають бути такими, або цілковито спрямовані не на духовний вплив, а на біофізіологічні механізми сприйняття (мається на увазі гіпертрофія гучностно-динамічних або метроритмічних чинників звучання).

Таким чином, можна зазначити, що театралізація рок-концерту – це можливість вираження специфічного образу, стилю життя, входження у нові сфери художнього життя. У створенні цього образу важливими є зовнішній вигляд і стиль спілкування, маючи при цьому безсумнівний знаковий сенс (приналежність до тієї чи іншої групи), поведінка і пластика. Театралізованість рок-концерту – це не тільки ширма, за якою можна досить вдало приховати відсутність серйозного музичного професіоналізму. Сьогодні це можна вважати одним із суттєвих надбань естетизації рок-вистави на концертній естраді.

Література

1. Горбов А. С. Режисура видовищно-театралізованих заходів / А. С. Горбов. – Фастів. : Поліфаст, 2004. – 264 с.
2. Киреева Н. Ю. Хоровая театралізація (коммунікативные аспекты): автореф. дис. ... канд. искусствоведения. – Саратов, 2010. – 234 с.
3. Верещака А. О. Стилї та напрями естрадної музики / А. О. Верещака // Культура України. – 2011. – Вип. 33. – С. 15 – 23.
4. Козлов А. Рок-музыка: истоки и развитие. Ч. 2 / А. Козлов. — Москва : Знание, 1990. — 56 с.
5. Откидач В. Рок-музыка як соціокультурне явище та її місце в сучасній художній культурі / В. Откидач // Вісник Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв: Зб. наук. пр. – Х. : ХДАДМ, 2006. – № 1. – С. 91–100.

МЕДИЧНІ НАУКИ

Воровський О.О.,

д. мед. н., доцент кафедри хірургії № 1 з курсом урології

Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова

Шушковська Ю.Ю.,

асистент кафедри внутрішньої медицини № 3.

МЕТОДИ ТА ФОРМИ РОБОТИ НА КЛІНІЧНИХ КАФЕДРАХ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-2019

Враховуючи пандемію Covid-2019, в багатьох вузах різного профілю, проводиться дистанційне навчання, але у вищих медичних закладах має свої особливості. На даний час студенти старших курсів не мають змоги працювати з хворими і, тим самим, не набувають практичних навиків, необхідних їм у майбутній роботі. Також цьому не сприяє реформа у медичній сфері, де за наказом НЦЗУ професорсько-викладацький склад, по суті, відсторонений від лікувальної роботи в медичних закладах.

При проведенні занять в режимі онлайн на випускних кафедрах клінічного профілю пропонуємо:

1. Використовувати презентацію з тестовими завданнями Крок-2. Тести потрібно розбирати, опитуючи студента, який не лише вказує правильну відповідь, а й аргументує її вибір; пояснюючи особливості вибору правильної відповіді (як це проводилось на консультаціях перед написанням Кроку-2).

2. Теоретичний матеріал має бути представлений не повторюючи дані підручника та методичних розробок, а у вигляді розставлення акцентів на найбільш важливі моменти з обов'язковим дотриманням принципів доказової медицини (акцентувати на непризначенні непротокольних препаратів, харчових добавок тощо).

3. Під час занять має бути розбір ситуаційних задач, які імітують реальну практику при найбільш розповсюджених захворюваннях (гіпертензивний криз з енцефалопатією, гостра серцева недостатність,

гострий холецистит, перфорація виразки, гостра кишкова непрохідність тощо). Обов'язково обговорювати маршрут пацієнта, тактику ведення, складання плану обстежень та призначення лікування в залежності від клінічної ситуації.

При розборі ситуаційних задач використовувати 15нкубаційно підхід, визначаючи тактику ведення пацієнта з певним синдромом, визначення симптомів «червоних прапорців», проведення диференційного діагнозу. Обговорюючи лікування, вказувати конкретні препарати з інформацією про клінічну фармакологію (лікувальна дія, побічні ефекти). Відпрацьовування схем консервативної допомоги при гострих станах в медицині (гострий респіраторний дистрес-синдром, колапс, різні види шоку, компартмент-синдром тощо).

Необхідно впровадити підготовку презентації студентами у вигляді 15нкубацій, де наглядно має бути представлено дію препарату чи хід оперативного втручання.

В задачах повинні бути результати лабораторних та інструментальних методів дослідження, які студент повинен інтерпретувати, та мають бути найбільш наближені до формату об'єктивного структурованого клінічного іспиту.

Пропонується використовувати ситуаційні задачі з т'ютором – «стандартизованим пацієнтом» (за умови продовження карантинних заходів – скарги та анамнестичні дані вставлені у задачу). У контрольному листку вказати чітко питання, які студент має обов'язково задати т'ютору, але за умови продовження карантинних заходів – не оцінюється.

Дані лабораторних та інструментальних досліджень мають бути обов'язково в задачах у вигляді результатів, які потрібно інтерпретувати, а не закінчення, в залежності від виду нозології. Питання визначення тактики та лікування проводити у наступному форматі: назвати групу препаратів та їх представника (або декілька якщо принципово!) чи обрати вид оперативного втручання або хірургічної маніпуляції.

Рекомендуємо показувати відеоролики ходу оперативних втручань та окремих їх етапів, які студент має трактувати.

Окрім онлайн занять, студенти повинні працювати в 15нкубаційно15 класах зі збереженням дистанції та в засобах власного захисту з відеофіксацією лікарських маніпуляцій: катетеризація центральних вен з визначенням центрального венозного тиску, постановка 15нкубаційної трубки, виконання коніко- та трахеотомії, плевральної пункції та пункції черевної порожнини, виконання торакоцентезу з постановкою дренажу за Бюлау, проведення лапарцентезу з пошуковим катетером, пальцеве та ендоскопічне обстеження прямої кишки, виконання первинної хірургічної обробки рани в залежності від її виду та ушивання, вимірювання артеріального тиску, реєстрація електрокардіограми, інтерпретація рентген знімків, даних ультразвукового дослідження та комп'ютерної томографії тощо.

Враховуючи обов'язкове проведення реферативних конференцій, запровадити творчий підхід до цього питання. Студенти мають підготувати короткі повідомлення на теми, які вимагають опрацювання декількох джерел інформації. Наприклад: «Перспективи лікування атеросклерозу», «Можливості малоінвазивних технологій в невідкладній хірургії» тощо. Доповіді мають бути підготовлені кожним студентом групи з різних розділів тематичного плану.

Вважаємо, що дистанційне навчання не замінить реальних знань повністю, але якщо застосовувати вищеписані нами пропозиції, в якійсь мірі буде більше сприяти набуттю практичних навиків.

Література:

1. Воровський О.О. Актуальні проблеми професійної підготовки хірургів-інтернів / О.О. Воровський // Актуальні проблеми якісної підготовки медичних фахівців в умовах глобального конкурентного середовища : тези доповідей навчально-методичної конференції. – 2020. – С. 38-39.
2. Іванов В.П. Особливості викладання внутрішньої медицини в умовах глобального конкурентного середовища / В.П. Іванов, О.І. Афанасюк, Ю.Ю. Шушківська, М.О. Колесник // Актуальні проблеми якісної підготовки медичних фахівців в умовах глобального конкурентного середовища : тези доповідей навчально-методичної конференції. – 2020. – С. 82-83.
3. Марічерда В.Г. Управлінські та організаційні засади державної та атестації випускників медичних навчальних закладів у форматі ОСКІ / В.Г. Марічерда, В.І. Борщ, О.П. Рогачевський // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. – 2019. - Том 18. – Вип. 1 (41). – С. 25-37.
4. Heal C. A snapshot of current Objective Structured Clinical Examination (OSCE) practice at Australian medical schools / C. Heal, K. D'Souza, J. Banks, et al. // Medical teacher. – 2019. – Vol. 41. – Issue 4. – P. 441-447.

Пономарьова І.Г.,

к.б.н., завідувача лабораторії мікробіології,

Лісяна Т.О.,

к.б.н., старший науковий співробітник лабораторії мікробіології,

Маццола О.І.,

лікар - бактеріолог бактеріологічної лабораторії.

*ДУ « Інститут педіатрії, акушерства і гінекології
ім.акад.О.М.Лук'янової НАМН України»*

ОСОБЛИВОСТІ МІКРОБІОМУ КИШЕЧНИКА У ДІТЕЙ З ВИРАЗКОВИМ КОЛІТОМ

В останній час значно зросла тенденція до поширення захворюваності дітей на виразковий коліт (1). Серед можливих етіологічних факторів розвитку захворювання виділяють генетичні фактори, фактори зовнішнього середовища, імунні фактори, порушення мікробіому кишечника (2).

При вивченні мікробіоти у хворих з виразковим колітом виявляються порушення складу кишкової мікрофлори у вигляді переважання Proteobacteria (грамнегативні патогенні та умовно – патогенні бактерії (Salmonella, Enterobacter, Citrobacter, Klebsiella, Hafnia, Escherichia, Proteus)) на тлі зниження кількості бактерій типу Firmicutes (грампозитивні анаеробні та факультативно - анаеробні мікроорганізми родів Lactobacillus, Lactococcus, Streptococcus, Enterococcus, Bifidobacterium, Staphylococcus) (3).

У дітей з виразковим колітом відзначається підвищення кількісних показників обсіменіння кишечника цитратасмілюючими ентеробактеріями, стафілококами з гемолітичними та плазмокоагулюючими властивостями, грибами роду Candida в діагностично значимих концентраціях. Крім кількісних змін при дисбактеріозах, в облігатній та факультативній мікрофлорі спостерігаються якісні зміни, які полягають в збільшенні питомої ваги Escherichia coli із нехарактерними біологічними властивостями (лактозонегативні, нерухомі, безіндолні) – до 30,8%. Також з'являються, відсутні в нормі, гемолізуючі Escherichia coli і Staphylococcus aureus з різним ступенем прояву факторів патогенності (4,5) .

При виразковому коліті у переважної більшості пацієнтів (96,8%) виявляється надмірний ріст умовно патогенних бактерій на тлі пригнічення симбіотичної мікрофлори (біфідо-і лактобактерій). Взаємовідносини мікроорганізмів просвіту кишки і слизової оболонки у хворих на виразковий коліт призводять до агресивного впливу продуктів метаболізму на клітини шлунково-кишкового тракту. Порушення структури біоплівки просвіту кишки і слизової оболонки у хворих на виразковий коліт, що виникає через пригнічення біфідо- і лактофлори, змінює проникність кишкової стінки і викликає ендогенну інтоксикацію (6). Інтоксикація продуктами життєдіяльності бактерій товстого кишечника здатна пригнічувати метаболічну і секреторну активність клітин кишкового епітелію, змінювати метаболізм колоноцитів та гальмувати імунні реакції (7).

У більшості дітей з виразковим колітом, умовно–патогенні мікроорганізми входять до складу 2-х – 5-х компонентних асоціацій. Встановлено, що мікроорганізми в складі асоціацій характеризуються збільшенням резистентності до дії хіміотерапевтичних препаратів та більш стійкі до таких захисних факторів як фагоцитоз, лізоцим, комплемент, антитіла та цитокіни (8).

Порушення складу кишкової мікрофлори впливає на внутрішнє середовище, зумовлюючи пошкодження ентероцитів і зміні процесів кишкового травлення та всмоктування, підвищує проникність кишкової стінки для макромолекул, впливає на моторику, створює умови для проліферації патогенних грибів і бактерій, знижує захисні властивості слизового бар'єру шлунково-кишкового тракту.

Метою нашої роботи було вивчення особливостей мікробіому кишечника у дітей, хворих на виразковий коліт.

Було проведено бактеріологічне обстеження 30 дітей хворих на виразковий коліт. В якості групи порівняння було обстежено 25 здорових дітей.

Результати бактеріологічного дослідження дітей дозволили встановити, що із загального числа обстежених хворих на виразковий коліт дисбіоз кишечника виявлено в 100% випадків. В ході обстеження виявлено порушення

мікроскоколії кишечника, що переважно відповідають II–III ступеню дисбіозу. У обстежених дітей з виразковим колітом дисбіоз кишечника II ступеня виявлено в 35,7 % випадків, дисбіоз III ступеня – в 64,3 % випадків.

Якісні показники обсіменіння кишечника обстежених дітей свідчать про високу частоту висівання стафілококів з патогенними властивостями (*S. aureus* – 28,6%, *S. epidermidis* з гемолізом – 21,4%). З високою частотою висівались *E.coli* (гем+) – 28,6%, а також окремі умовно – патогенні ентеробактерії – *Klebsiella* spp. – 35,7%, *Proteus* spp. – 21,4 %, *Citrobacter* spp. – 28,6% .

Представники нормальної мікрофлори виявлялись у більшості хворих : *Lactobacillus* spp. контамінували кишечник дітей у 78,6% випадків, а *Biphidobacterium* spp. висівались у 85,7% дітей. Але аналіз кількісних показників висіву індигенної мікрофлори кишечника дав змогу констатувати істотне зниження їх концентрації - *Biphidobacterium* spp. висівались в концентрації lg 5,6 КУО/г, *Lactobacillus* spp. - lg 5,1 КУО/г.

Вивчення кількісного рівня умовно – патогенної мікрофлори у хворих дітей свідчить про активну контамінацію кишечника різними видами *Proteobacteria*, концентрація яких перевищувала діагностичний рівень lg >10⁶ КУО/г. Так, *Klebsiella* spp. висівалась у концентрації lg 6,8 КУО/г, *Citrobacter* spp. - lg 7,5 КУО/г, *Proteus* spp.- lg 7,0 КУО/г. Ці показники значно перевищували дані, отримані при обстеженні групи здорових дітей.

Також у дітей, хворих на виразковий коліт спостерігається збільшення концентрації *E.coli* зі зміненими ферментативними властивостями (lg 7,1 КУО/г) та *E.coli* з гемолітичними властивостями (lg 7,3 КУО/г).

Кількісні показники контамінації кишечника грибами роду *Candida* у обстежених дітей становили – lg 5,8 КУО/г і значно перевищували діагностичний рівень.

У всіх обстежених хворих виявлено асоціативні форми бактеріальної контамінації кишечника. Зареєстровано різні варіанти асоціації, які формувались на тлі дефіциту або відсутності нормальної мікрофлори. Переважно реєструвались трьох – чотирьох компонентні асоціації стафілококів з слабоферментуючою кишковою паличкою та грибами р. *Candida* або асоціації гемолітичних біоварів кишкової палички з різними видами ентеробактерій та грибів р. *Candida*. Частота виявлення 3х – 4х компонентних асоціацій у дітей з виразковим колітом становила 64,3% .

Таким чином, проведені нами дослідження свідчать, що у дітей, хворих на виразковий коліт з високою частотою висівались стафілококи з патогенними властивостями, умовно-патогенні ентеробактерії та гриби р. *Candida*, які входили до складу 3х – 4х компонентних асоціацій в концентраціях, що значно перевищували діагностичний рівень. Також встановлено, що на фоні підвищення контамінації кишечника умовно-патогенними бактеріями виявляється зниження показників висіву індигенної мікрофлори, існування якої залежить від стану і функціональних властивостей слизової оболонки товстої кишки.

Контроль за зміною рівня контамінації кишечника бактеріями *Firmicutes*, а також мікроорганізмами, що належать до *Proteobacteria* має практичне значення та може бути використаний для оцінки тяжкості виразкового коліту, прогнозування перебігу захворювання, а також для удосконалення існуючих схем терапії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ungaro R, Mehandru S, Allen PB, Peyrin-Biroulet L, Colombel JF. Ulcerative colitis . Lancet (2017) 389 :1756–70.10.1016/s0140-736(16)32126 .
2. Prosberg M, Bendtsen F, Vind I, Petersen AM, Gluud LL. The association between the gut microbiota and the inflammatory bowel disease activity: a systematic review and meta-analysis. Scand J Gastroenterol (2016) 51: 1407–15. doi:10.1080/00365521.2016.1216587.
3. Li KY, Wang JL, Wei JP, Gao SY, Zhang YY, Wang LT, et al. Fecal microbiota in pouchitis and ulcerative colitis. World J Gastroenterol (2016) 22:8929–39. doi:10.3748/wjg.v22.i40.8929.
4. Дорофеева А.А Оценка изменений кишечного микробиома при позднем дебюте неспецифического язвенного колита/ А.А. Дорофеева Scientific Journal «Science Rise: Biological Science» .-2018.-№4(13) .-С.19-24.
5. Хурса, Р. В. Кишечная микрофлора : роль в поддержании здоровья и развитии патологии, возможности коррекции : учеб.-метод. пособие / Р. В. Хурса, И. Л. Месникова, Я. С. Микша. – Минск : БГМУ, 2017. – 36 с.
6. Синетар Е. О. Формування біоплівки мікроорганізмами та їх значення у медицині/ Е.О.Синетар // Вісник проблем біології і медицини. – 2018. – Вип.2 (144).-С. 59-63.
7. Русин В.І. Мікрофлора кишечника хворих на неспецифічний виразковий коліт та хворобу Крона / В.І. Русин, Г.М. Коваль, Ю.С. Лозінський, О.В. Леошук //Науковий вісник Ужгородського університету, серія «Медицина».-2017.- випуск 1 (55).-С.98-101.
8. Lo Presti A, Zorzi F, Del Chierico F, et al. Fecal and Mucosal Microbiota Profiling in Irritable Bowel Syndrome and Inflammatory Bowel Disease. Front Microbiol. 2019, 10: 1655.doi: 10.3389 / fmicb.2019.01655.

Сорокіна О.Г.,
к.м.н., доцент кафедри загальної та клінічної імунології та алергології,
Дорош Д.М., Векліч К.А.,
асистенти кафедри загальної та клінічної імунології та алергології,
Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна
Сорокіна А.В.
студентка IV курсу II медичного факультету
Харківський національний медичний університет

ВІКОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ДЕЯКИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ

У наш час інфекційні хвороби залишаються небезпечними для людства, займають провідне місце в структурі захворюваності населення, призводять до зниження якості життя, тимчасової втрати працездатності, інвалідності та смертності населення в усіх країнах світу, в тому числі і в Україні.

Серед персистуючих внутрішньоклітинних агентів провідне місце за поширеністю посідає група герпесвірусів. За даними ВООЗ, від 70 до 90 % населення світу інфіковано одним або декількома типами вірусу герпесу і у 50 % з них через відсутність стійкого імунітету щорічно спостерігаються рецидиви захворювання.

З усіх відомих герпесвірусів одним з найбільш поширених є вірус Епштейна-Барр (ВЕБ). Певний науковий інтерес становить дослідження як вік хворих впливає на перебіг захворювання.

У нашому дослідженні приймали участь 135 хворих на хронічну ВЕБ-інфекцію. Усі пацієнти були розподілені на 3 групи за віком. Так, до I клінічної групи увійшли пацієнти у віці 18-25; до II - пацієнти у віці 26-35 років; до III - пацієнти у віці 36-45 років. Результати спостереження за хворими протягом 2 років виявило наступні результати. Хронічна ВЕБ-інфекція перебігає на тлі різноманітної та неспецифічної клінічної симптоматики. Аналізуючи особливості клінічних проявів у кожній з досліджуваних груп нами було отримано наступні результати.

Так, у пацієнтів I клінічної групи серед клінічних проявів переважали переферична лімфаденопатія, гепатолісальний синдром та хронічних тонзиліт. У пацієнтів II групи серед клінічних проявів переважав тривалий субфебрилітет. У пацієнтів III групи клінічної групи серед клінічних проявів переважали артралгія та міалгія, а також синдром хронічної втоми.

При аналізі частоти рецидивів у хворих на хронічну ВЕБ-інфекцію серед досліджуваних нами груп було виявлено, що у більшості пацієнтів I групи протягом року спостерігалось 1-2 рецидива; у більшості пацієнтів II клінічної групи протягом року також спостерігалось 1-2 рецидива; у більшості пацієнтів III клінічної групи протягом року спостерігалось 4 та більше рецидивів протягом року. Таким чином аналіз результатів проведеного нами дослідження дозволив виявити вікові особливості перебігу хронічної ВЕБ-інфекції.

Список літератури:

1. Белфур Г. Х., Вергезе П. Первинна інфекція, що викликається вірусом Епштейна-Барр: вплив віку на момент зараження, супутньої інфекції та вірусної завантаження. Інфекції. 2013. № 3 (4). С. 48–50.
2. Боднар В. А. Сучасні уявлення про клініко-патогенетичну характеристику Епштейна-Барр вірусної інфекції. Вісник проблем біології та медицини. 2014. Вип. 4. Т. 2 (114). С. 111–114.
3. Інфекційний мононуклеоз: клінічні варіанти, особливості лабораторної діагностики. І. Ю. Бачинська, Л. Б. Канюк, Я. В. Парасюк, Г. П. Штабура [та ін.]. Медицина транспорту України. 2012. №1. С. 100–104.
4. Онофрійчук О. С., Янковська О. Е. Клініко-імунологічні особливості герпетичних інфекцій у дітей. Клінічна імунологія. Алергологія. Інфектологія. 2014. № 3 (72). С. 31–34.
5. Сорокіна О. Г., Лядова Т. І. Возрастные особенности клинических проявлений и иммунологических изменений при инфекционном мононуклеозе, вызванном вирусом Эпштейна-Барр. Проблеми сьогодення в педіатрії : матеріали II науково-практичної конференції молодих вчених з міжнародною участю, 9 лютого 2017 р. Харків, 2017. С.63.
6. Clinical and immunological criteria for adverse course of infectious mononucleosis in children / Kolesnik Ya., Zharkova T., Rzhhevskaya O., Kvaratskheliya T., Sorokina O. Georgian medical news. 2018. № 5 (278). P. 132–138.
7. Clinical and laboratory presentation of EBV positive infectious mononucleosis in young adults / I. Grotto, D. Mimouni, M. Huerta, M. Mimouni [et al.]. Epidemiol Infect. 2003. № 131 (1). P. 683–689.
8. Kutok J. L., Wang F. Spectrum of Epstein-Barr virus-associated diseases. Ann. Rev. Pathol. 2006. Vol. 1. P. 375–404.

Фоменко К.М.,

студентка медичного факультету

Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна

МОРФОЛОГІЧНА БУДОВА ОКА ТА МЕТОДИКИ ВІДНОВЛЕННЯ ЗОРУ

Актуальність. Однією з найпоширеніших причин сенсорної інвалідності є порушення зору та сліпота. У багатьох випадках структурні та функціональні зміни не можуть бути виправлені з допомогою існуючих методів лікування. Розробка сучасних технологій для відновлення зору є досить важливим і актуальним напрямком досліджень.

Мета роботи. Дослідити морфологічну будову ока та вивчити сучасні технології відновлення зору.

Матеріали та методи. Вивчення морфологічної будови ока було виконане на основі власних досліджень (мікроскопування гістологічних зрізів та аналіз мікрофотографій гістологічних препаратів органу зору людини та лабораторних тварин). Вивчення сучасних технологій відновлення зору було проведене та шляхом аналізу даних літературних джерел.

Результати. Проводили мікроскопування гістологічних зрізів органів зору, забарвлених гематоксилін-еозином. Передній епітелій рогівки ідентифікували за наявністю декількох шарів клітин, які були розташовані на базальній мембрані та мали сплюснену форму. Власна речовина рогівки (stroma) визначалася як широка оксифільна ділянка, яка складалася з волокнистих структур, поміж яких визначалися дрібні видовжені сполучнотканинні клітини – фібробласти та фіброцити. Задній епітелій рогівки розташовувався в один шар на базальній мембрані, клітини цього шару мали сплюснену форму. Відзначали характерну морфологічну ознаку рогівки – відсутність кровоносних судин. При вивченні меридіонального розрізу передньої частини ока, кришталик визначався як двоопукла оксифільна структура, у складі якої вирізнялися капсула, кришталікові волокна та ядро. У складі райдужної оболонки та циліарного тіла визначали пухку волокнисту сполучну тканину, гладкі міоцити, епітелій, пігментні клітини, судини. При вивченні гістологічних зрізів задньої стінки ока, вирізняли склеру, судинну оболонку та зорову сітківку. У складі сітківки визначали ділянки розташування рецепторних, місцевеоасоціативних та гангліонарних нейронів сітківки.

За даними джерел літератури, одним із напрямків досліджень є розробка спеціальних систем для використання при втраті фоторецепторів. Розроблені фотодіодні матриці для субретинальної імплантації (між фотосенсорним шаром і пігментним епітелієм) та стимуляції функціональної активності біполярних нейронів, передачі імпульсів до зорової кори. Епіретинальні імплантати встановлюють позаду судинного шару очного яблука (між сітківкою і склерою). Система містить фотодіоди, процесор та камери, зафіксовані на спеціальних окулярах. Застосування приладу виключає пошкодження здорових фоторецепторів, сприймаючи ближнє інфрачервоне світло (880-915 нм), яке є безпечним.

Висновки. Знання нормальної будови органу зору та розуміння стану структур ока при патологічних станах, пов'язаних з порушенням візуального сприйняття, створюють перспективи удосконалення розроблених та створення нових технологій відновлення зору.

Література:

1. A.L. Saunders et al. (2014) "Development of a surgical procedure for implantation of a prototype suprachoroidal retinal prosthesis," Clin & Exp Ophthalmol, 10.1111/ceo.12287.
2. D. Ghezzi et al. (2013) "A polymer optoelectronic interface restores light sensitivity in blind rat retinas," Nat Photonics, 7:400-06.
3. J.A. Zhou et al. (2008) "A suprachoroidal electrical retinal stimulator design for long-term animal experiments and in vivo assessment of its feasibility and biocompatibility in rabbits," J Biomed Biotechnol, 2008:547428.

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

Бабиц Н.В.,

Магістр. Освітні, педагогічні науки.

*Центральноукраїнський державний педагогічний
Університет імені Володимира Винниченка.*

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ПИТАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ ПЕДАГОГА

Трансформаційні процеси в українському суспільстві зумовлюють гостру потребу у висококваліфікованих фахівцях із широкою ерудицією та високим загальнокультурним рівнем. У сучасних умовах підготовка такого фахівця, який матиме високий рівень освіти і культури, передбачає як засвоєння нагромадженого людською цивілізацією й культурою досвіду, так і формування професійно важливих якостей. Особливої уваги, в даному контексті потребує професійна діяльність педагога а саме самоосвіта та саморозвиток.

Постановка проблеми: Модернізація системи освіти висуває нові вимоги до працівників у галузі освіти. Вихідні концептуальні положення професійного самовдосконалення освітян закладено в Законах України «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту» «Про дошкільну освіту» та в Державній програмі «Вчитель». Сучасним закладам освіти потрібен фахівець, який здатен постійно, послідовно і безперервно удосконалювати зміст, засоби своєї професійної діяльності. Що можливо лише завдяки роботі над собою, здатності до професійного самовдосконалення протягом усієї педагогічної діяльності.

Давно вже стала загальновизначальною думка, що самостійна робота є одним з головних резервів підвищення ефективності підготовки фахівців. Сучасна вища освіта вимагає інноваційних підходів до організації самостійної роботи. Це обумовлення інформатизацією суспільства в цілому, а також вимогами до навчально-виховного процесу у вищій школі, пов'язаними з інтеграцією України до європейського освітнього простору. Освіта стає головним показником інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства і держави [1, с.82]. Процеси модернізації, що відбуваються в освіті під впливом соціально-економічних змін у країні, обумовлюють такі основні напрями вдосконалення професійної підготовки:

- розвиток творчих здібностей, активності і само активності;
- забезпечення держави кваліфікованими, ініціативними кадрами, які по-перше, будуть мати ґрунтовну теоретичну й практичну підготовку зі спеціальності, по-друге, зможуть самостійно вирішувати професійно важливі проблеми;
- формування прагнення до неперервної самоосвіти, здатність постійно оновлювати наукові знання та вміння, швидко адаптуватися до змін і коригувати професійну діяльність.

Метою статті є дослідження можливостей самостійної роботи в умовах особистісно орієнтованого навчання. Професійна діяльність сучасного педагога навчального закладу в умовах модернізації української освіти ускладнюється та поповнюється новим змістом. Вимога постійного особистісного і професійного зростання є чи не найважливішою для професії педагога. Адже саме вона пов'язана із донесенням до широкого загалу всіх новітніх досягнень у культурі, науці й техніці, найвищих норм та ідеалів з метою забезпечення прогресивного розвитку. Для цього вчитель повинен сам досягти високого рівня, що стає можливим лише завдяки невтомній праці над собою. Програми принципового оновлення системи освіти враховують сьогодні безперервність педагогічної освіти чи освіти впродовж життя. І мова тут іде не про здобуття освіти (навчання у вищих навчальних закладах), а більшою мірою, про здатність вчителя саморозвиватися з урахуванням вимог професії та суспільства. Тому як ніколи стає актуальним дослідження механізмів професійного саморозвитку вчителя з метою його швидкої адаптації, гнучкості в умовах переходу України до європейської системи освіти.

Аналіз наукових джерел засвідчив наявність чималої кількості теоретичних і практичних надбань психологів, філософів та педагогів щодо досліджень у психології педагогічної діяльності. Мислитель німецької класичної філософії Г. В. Гегель стверджував, що все існує лише в русі розвитку. Саме протиріччя, на думку

Гегеля, лежить в основі будь-якого руху як саморуку і є всезагальним принципом саморозвитку[2]. Самопізнання є засобом подолання людських вад, яке спрямовує на розвиток природних задатків через самовдосконалення. Це підтверджує видатний філософ, поет, педагог Григорій Сковорода. На його думку, людське життя необхідно спрямувати на самопізнання, що неодмінно поведе за собою саморозвиток. Саморозвиток — внутрішній процес, визначений спосіб реагування людини на вплив середовища, усвідомлене вдосконалення себе самою людиною[3]. У дослідженнях М. Боритка, Б. Вульfoва, О. Газмана, В. Іванова, М. Сергєєва визначається, що саморозвиток майбутніх викладачів — обов'язковий складник сучасної освіти, показник суб'єктності вчителя на всіх етапах його неперервної педагогічної освіти. На розвиток особистості, як стверджують науковці, впливають чотири фактори — спадковість, середовище, виховання й активність. Звичайно, спадковість впливає на розвиток людини, але кожна особистість доповнює закладені в ній від природи якості, реалізуючи при цьому свій потенціал шляхом саморозвитку і самовдосконалення.

Згідно з тлумаченнями філософських словників, розвиток — це незворотна, закономірна, цілеспрямована, якісна зміна матеріальних та ідеальних об'єктів. Взагалі вчені сходяться на думці, що розвиток людини — це неперервний процес, але він не обмежується лише кількісними змінами[4]. Порівнюючи поняття «розвиток» і «саморозвиток» можна з упевненістю сказати, що розвиток відбувається на основі досягнення цілей, поставлених іншою особою, а процес саморозвитку здійснюється відповідно до задумів і цілей самої особистості.

Загальновідомо, що професійний саморозвиток учителя здійснюється протягом усієї його педагогічної діяльності, тому, як ніколи актуальною виступає необхідність створення такої моделі професійного зростання вчителя, яка давала б йому змогу економічно, раціонально й успішно формувати ті цінності, які адекватні вимогам сучасної освіти, соціуму часу. Одним із важливіших шляхів вирішення цієї складної проблеми виступає створення в навчальному закладі сприятливих організаційнопедагогічних умов і використання таких засобів активізації професійного самовдосконалення учителів, які б сприяли розвитку професіоналізму, пробудженню потреби самоактуалізації, бажання творити свою особистість.

Висновки. Сучасний педагог має постійно працювати над собою, постійно вчитися, опановувати нові технології, миттєво змінюватися, щоб відповідати швидкоплинним вимогам суспільства. Він поступово перестає бути джерелом знань, а має навчити молоде покоління організовувати процес засвоєння знань. Отже, для ефективного саморозвитку та самовдосконалення в сучасному середовищі педагогу важливо мати певні ресурси, зокрема: час для саморозвитку, доступ до інформації, методичне забезпечення (заходи, навчально-тренувальні технології і навчальні програми, які педагог може використати для свого професійного розвитку). І хоча подекуди створення умов та ресурсів для саморозвитку, безперечно, вимагають певних матеріальних витрат, однак, освітній заклад, в якому навчаються майбутні педагоги, що значну увагу приділяють саморозвитку, має потенціал зростання, є перспективним і привабливим.

Бібліографія

1. Кульга Н.К. Використання інноваційних технологій навчання – запорука успіху якісної підготовки фахівців/ Н.В.Кульга// Проблеми освіти.-2000.-Вип. 22. –С. 75-84.
2. Гегель Г. В. Феноменология духа - Москва: Директ-Медиа, 2002.
3. Сковорода Григорій. Твори в двох томах. Т. 1.Наркїсс. Розлагол о том: узнай себе. Київ: Видавництво Академії наук Української РСР, 1961.
4. Філос. Енци. словник. Національна академія наук України Інститут філософії ім. Г.С.Сковороди. К., 2002. С -555.
4. Маралов В. Г. Основы самопознания и саморазвития : учебное пособие для студентов средних педагогических учебных заведений. – М.:Академия, 2002.С –188.
5. Закон України «Про освіту». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2145-19>.
6. Наказ МОНУ «Про затвердження Концептуальних засад розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейській простір» №998 від 31.12.2004р.

Боярчук С.І.,
викладач кафедри дошкільної освіти
КЗВО «Луцький педагогічний коледж»
Волинської обласної ради

ПРОБЛЕМА МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ Ф. ФРЕБЕЛЯ

Видатний німецький педагог Фрідріх Фребель увійшов в історію як розробник власної оригінальної педагогічної системи, організатор першого закладу для дітей дошкільного віку під назвою «дитячий садок». [3, с. 10].

Ф. Фребель розробив цілісну теорію та методику дошкільного виховання, яка ґрунтувалася на його власному педагогічному досвіді, була безпосередньо ним апробована. Погляди педагога щодо розвивального характеру виховання, врахування індивідуальних особливостей дитини, виховних можливостей дитячих ігор, а також розроблена ним система занять з «дарунками» актуальні та потребують впровадження в практику роботи сучасних закладів дошкільної освіти [1, с. 35].

Надзвичайно цікавими є ідеї німецького педагога щодо мовленнєвого розвитку дитини. Саме Ф. Фребель розкрив етапи формування мовлення дітей раннього і дошкільного віку. Аспекти означеної проблеми презентовано у дослідженнях сучасних науковців: розвиток мовленнєвого спілкування в світлі ідей Ф. Фребеля і сучасних підходів (І. Луценко); мовленнєвий розвиток дитини дошкільного віку в контексті педагогіки Фрідріха Фребеля (Полєвікова О.) та ін.

Ф. Фребель особливу увагу надавав забезпеченню своєї педагогічної системи практичними посібниками. Він розробив унікальний дидактичний матеріал для дітей – шість дарів для ігор. Особливо заслуговують на увагу, запропоновані ним заняття з сенсорного виховання з використанням дидактичного матеріалу, так званих дарів, які стимулюють розвиток мислення, пізнавальних інтересів, збагачують мовлення дитини. Ігри та вправи з дарами, що супроводжуються декламацією коротких рим, співом пісень, рухом та роботою з текстом сприяють формуванню мовленнєвих вмінь і навичок дошкільників.

Становлення та розвиток мовлення дітей Ф. Фребель пов'язував з розвитком дрібної моторики, оскільки був переконаний, що дитина, яка виконує багато вправ з невеликими предметами, почне говорити значно раніше. Викладання з паличок, плетіння зі смужок паперу, складання з кілець і півкілець, вирізання з паперу, виколовання, нанизання намиста, робота з природним матеріалом були невід'ємним заняттям в дитячому садку Ф. Фребеля. Під час роботи, ігор з цими матеріалами діти повинні були розмовляти, висловлюватися.

Думки Ф. Фребеля співзвучні з дослідженнями сучасних учених щодо впливу розвитку дрібної моторики пальців рук на рівень сформованості експресивного та імпресивного мовлення дітей дошкільного віку. Науковці (Л. Арутюнян, М. Кольцова, І. Левченко, О. Мастокова, Л. Биковець) акцентують увагу на тому, що в роботі з дітьми велику увагу необхідно приділяти розвитку дрібної моторики рук, адже рухи рук тісно пов'язані з мовленням і вони є одним із факторів його формування. Вдосконалення мовленнєвих реакцій перебуває у прямій залежності від ступеня тренування рухів пальців.

Щодо лексичного розвитку дітей дошкільного віку, то варто зазначити, що ідея діяльнісного підходу, викладена в педагогічній системі Ф. Фребеля, відповідає принципам сучасної дошкільної лінгводидактики, зокрема, принципу єдності розвитку словника з розвитком сприймання, мислення, який передбачає єдність факту і слова, що позначають явища дійсності. Реалізація цього принципу можлива лише за умови опертя на активне й діяльнісне пізнання дітьми навколишнього світу, що простежується в дитиноцентричній педагогічній системі Ф. Фребеля.

Педагог дотримувався думки, що дітей спочатку необхідно ознайомити з предметом, а тільки потім навчати називати його. При цьому важливо, щоб дитина уважно розглядала певні предмети, а педагог надавав їй необхідний словник. Ф. Фребель також підкреслював, що варто навчати дітей позначати словом не тільки самі предмети, а й їхні властивості, якості, відношення предметів один до одного.

У системі добору спілкування з дітьми раннього віку Ф. Фребель особливу увагу звертав на перший дар (різнокольорові текстильні м'які м'ячики). В пояснювальних текстах, доповнених малюнками, педагог пропонував дорослим 30 ідей організації різноманітних ігор з м'ячем. Спочатку він пропонував давати дитині м'ячик в руки для того, щоб зрозуміти його кулясту форму, навчитися утримувати його в своїй руці і гратися з ним. Згодом – ознайомлювати дитину з рухом і напрямком руху (вниз, вправо,

вперед); з кольором; під час маніпулювання – вчити дитину визначати розташування м'яча (близько, далеко, високо, низько); визначати дії (котиться, падає, стрибає) та властивості (легкий, м'який), таким чином збагачуючи лексику дітей на основі введення слів, що позначають якість, властивості, відношення на основі поглиблення знань про предмети [3, с. 32].

Також ігри з текстильним м'ячем сприяють розвитку вмінь класифікувати предмети, збагаченню та активізації лексики на підставі розрізнення й узагальнення предметів за істотними ознаками. Наприклад, дорослий, кидаючи дитині м'яч, називає колір, дитина, повертаючи м'яч, повинна назвати предмети цього кольору. Можна називати не лише колір, але й інші якості та властивості (смак, форму) предметів. Ігри з м'ячиками можуть відбуватися під час співу пісень, розповідання віршів. Ф. Фребель пропонує 100 авторських «м'ячикових» пісень.

На всіх заняттях з дітьми Ф. Фребель пропонував поєднувати дію зі словом, і це було обов'язковою вимогою. Слово дозволяло дитині усвідомити і закріпити досвід. Так, вихователь, показуючи предмет, обов'язково називає предмет, його характеристики, показує і називає можливі способи дії, які супроводжуються піснями або невеликими віршами (вони додавалися до гри).

На нашу думку, слухним є те, що елементи ігрового набору «Дари Ф. Фребеля» створюють сприятливе інформаційне поле для спілкування дитини з дорослим. Різноманітність, особливості та унікальність матеріалів, їх абстрактність передбачають можливість формулювання різних запитань щодо запропонованих матеріалів. Це дозволяє вирішувати завдання мовленнєвого спілкування, стимулює дитячу думку, розвиває мислення та мовлення.

Педагогічні ідеї Ф. Фребеля є актуальними в сучасній дошкільній освіті України, оскільки мають універсальне педагогічне значення та методичну цінність.

Література

1. Бубін А.О. Педагогічна концепція Фрідріха Фребеля. II Всеукраїнська науково-практична конференція: «Актуальні проблеми реформування дошкільної та початкової освіти України у контексті євроінтеграційних процесів». Рівне, 2019. С.33-35.
2. Іванова Н.В. Філософсько-освітні погляди Ф. Фребеля в контексті інноваційних підходів сучасності. Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки. 2014. 65. С. 31-35.
3. Інтегрування педагогічних ідей Фрідріха Фребеля : від класики до інновації. Методичні аспекти підготовки фахівців дошкільної освіти : навчально-методичний посібник / уклад. Н. Іванова, С. Боярчук, А. Бубін, М. Замельок, С. Міліщук, Д. Стасюк, А. Циплюк. Луцьк, 2020. 162 с.
4. Полєвікова О.Б. Мовленнєвий розвиток дитини дошкільного віку в контексті педагогіки Фрідріха Фребеля. Педагогічні науки : зб. наук. праць. Херсон, 2011. Вип. 58. Ч. II. С. 83-87.
5. Петухова Л.Є., Анісімова О.Є. Практико-орієнтований підхід до підготовки майбутніх фахівців дошкільної галузі у контексті педагогічної спадщини Ф. Фребеля. Науковий журнал. Молодий вчений. № 10.2 (50.2). жовтень, 2017 р.

Глобіна Оксана Володимирівна,

Вихователь Комунального закладу «Дошкільний навчальний заклад № 144»

Криворізької міської ради

АКТУАЛЬНІСТЬ ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті автор розглядає актуальність пошуково-дослідницької діяльності при роботі з дітьми дошкільного віку. Висвітлюються питання методичного супроводу пошуково-дослідної діяльності як одного із засобів ознайомлення з навколишнім світом дітей дошкільного віку.

Ключові слова: пошуково-дослідницька діяльність, дослід, експеримент, об'єкт.

Вступ. Пошуково-дослідницька діяльність найближче підводить дитину до проблеми, а винагородою за активність та допитливість малюків є їх самостійні «відкриття» у світі природи. Адже під час дослідів дитина сама розв'язує пізнавальне завдання за допомогою наявних у неї знань, умінь і навичок, виконуючи різні перетворюючі дії. У результаті знаходить правильні шляхи його розв'язання, а також

подібних завдань з варіативністю змісту й ознак. Об'єкт пізнання при цьому постає перед дитиною в різних зв'язках, співвідношеннях зі спорідненими об'єктами, речами, явищами. Дитина на правах відкривача пізнає динаміку і статичність природних явищ.

Помітно активізує пізнавальну діяльність дітей залучення їх до простих дослідів. Досліди, власне, вельми нагадують фокуси, вони посилені для дошкільнят і цікаві їм.

Аналіз основних (останніх) досліджень і публікацій з обраної проблематики. Проблема пошуково-дослідницької діяльності дошкільників у психолого – дошкільній літературі, починаючи з дошкільного віку, розробляється багатьма педагогами і психологами як в історично-педагогічній спадщині, так і в сучасних дослідженнях на велику роль праці у вихованні маленьких дітей вказували західноєвропейські педагоги Я.А.Коменський, Й.Г.Песталоцці, Р.Оуен, Ф.Фребель, М.Монтесорі. Першочергового значення праці в природі і пошуково-дослідницькій діяльності у вихованні підростаючого покоління надавав засновник вітчизняної педагогіки К.Д.Ушинський. Дуже важливими є методичні вимоги К.Д.Ушинського до організації пошуково-дослідницької діяльності: вона повинна бути різноманітною, посиленою і неодмінно такою, що активізувала б роботу дитячої думки.

Формулювання мети статті. Показати як формуються елементарні навички пошукової роботи, посилюється інтерес до явищ живої і неживої природи, активізується самостійна розумова діяльність, її актуальність в ЗДО.

Основна частина.

У своїй роботі вихователь до речі використовувати наступні види дослідів:

- **Ілюстраційний** або демонстраційний (виявляючи та з'ясовуючи з дітьми властивості предметів та явищ, вихователь сам проводить дослід, а діти лише спостерігають, а потім всі разом роблять висновки);
- **Навчальний** (у ході такого досліді діє кожна дитина. Цьому виду дослідів вихователь треба надавати більшу перевагу, оскільки кожна дитина самостійно перевіряє гіпотезу, поставлену на початку досліді, знаходить відповіді на свої питання, перевіряє свої знання та можливості).

Педагог має підтримувати кожен висловлений дитиною думку чи припущення, не критикувати і не підганяти юного дослідника з висновками. За необхідності потрібно ставити навідні запитання, на чомусь зосередити увагу дитини.

Пошуково-дослідницьку діяльність вихователь може використовувати у всіх видах дитячої діяльності. Основою роботи є заняття комплексного типу, на яких велику увагу приділяють розв'язанню проблемних завдань як-от: «діти, як ви вважаєте, чому...», «як довести, що...», «що вийде, якщо...» і так далі. Це дає дітям можливість краще розуміти причинно-наслідкові зв'язки у довкіллі.

З досвіду роботи педагогів, зазначається, що доцільно проводити пошуково-дослідницьку діяльність з дітьми щомісяця, опрацьовуючи одну тему протягом тижня, узагальнювати набуті знання на тематичному занятті з природи або комплексному занятті, а конкретні явища чи властивості під час індивідуальної роботи в міні-лабораторії та під час спостережень з елементами дослідницької діяльності на прогулянках в II половину дня.

Обов'язковим кроком у пошуково-дослідницькій діяльності є те, що результати дослідів треба обов'язково фіксувати у довільній формі за бажанням: у щоденниках, екранах, альбомах, малюнках, фотографіях, і т.д. І, звичайно, необхідно частіше залучати батьків до участі у проведенні пошуково-дослідницької діяльності у своєму дошкільному закладі.

На підставі проведеної роботи я змогла переконатися в тому, що пошуково – дослідницька діяльність є особливою формою пошукової діяльності, в якій найбільш яскраво виражені процеси виникнення і розвитку нових мотивів особистості, що лежать в основі саморозвитку дошкільнят.

Використання пошуково – дослідницької діяльності у педагогічній практиці є ефективною і необхідною для розвитку у дошкільнят пізнавальної активності, збільшення обсягу знань, умінь і навичок [4].

Під час пошуково – дослідницької діяльності проявляється власна активність дітей, спрямована на одержання нових відомостей, нових знань (пізнавальна форма експериментування), на одержання продуктів дитячої творчості - нових будівель, малюнків, казок і т.п. (Продуктивна форма експериментування)..

Саме в ході пошуково-дослідницької діяльності у дітей активізуються розумові процеси, удосконалюється пам'ять, розвиваються мисленнєві процеси: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, діти задіюють свій чуттєвий досвід, пізнають сутність того чи іншого явища, тобто формуються розумові вміння, що є показниками успішного психічного розвитку дитини. У зв'язку з цим завдання дорослих, які організовують пошуково-дослідницьку діяльність дітей можуть бути: систематизування та поглиблення

знань дітей, допомога їм у засвоєнні нових способів пізнавальної діяльності, усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків, що є недоступними для органів чуття дитини, узагальнення дитиною власного досвіду.

Технології дитячого експериментування у нашому дошкільному закладі спрямовано на інтеграцію з різними сферами діяльності дітей. Основою роботи педагогів у цьому напрямі стали методи, що посилюють розвивальну функцію навчання. Педагогічний колектив поставив перед собою мету розв'язати у процесі організації пошуково-дослідницької діяльності такі завдання:

розвинути уміння дітей взаємодіяти з об'єктом, що досліджується, тобто озброїти їх новими способами пізнання навколишнього світу;

- розвинути пізнавальні психічні процеси;
- сформувати чіткі уявлення про багатоманітність світу в системі взаємозв'язків і взаємозалежностей.

Результативність пошуково-дослідницької діяльності полягає в тому, що діти:

- мають впевненість у своїх силах і здібностях;
- самостійно знаходять альтернативні шляхи пошуку;
- розвивається в дітей чуттєвий досвід, нетрадиційне мислення;
- діти навчаються висловлювати оригінальні ідеї;
- намагаються самостійно розв'язати проблеми;
- у дітей формується сталий інтерес до експериментування [10].

Список використаних джерел

1. Богініч О.Л., Беленька Г.В. Природа і рух. – Київ, кобза, 2003.
2. Горобаха Н.М. Виховання екологічної культури дітей. – Рівне, 2001.
3. Кот Н.М. Спільна робота дошкільного закладу і сім'ї з екологічного виховання дошкільників // додаток до газети «Дитячий садок» - 2009 - №45(14).
4. Лохвицька Л.В. створення навчально-ігрового довкілля для пізнавального розвитку дошкільника // Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство. – Київ: Контекст, 2000. С.219-222
5. Яришева Н.Ф. Екологічне виховання дошкільників. – Київ: Грамота, 2001.
6. Журнал «Дитячий садок 2007 рік».
7. Закон України «Про освіту». (2017, вересня 29). Відомості Верховної Ради України, № 38-39, С.5.

Зозуля Д.В.,
студентка 2 курсу

Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського

ВИКОРИСТАННЯ МЕДІА-РЕСУРСУ TED TALKS НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Використання автентичних ресурсів при навчанні англійської мови є одним із способів, який сприяє ефективності мовної освіти. До зазначених ресурсів належить і Ted Talks.

Інформація, яка подається у медійному відео ресурсі TED Talks не є енциклопедичною, вона спонукає до обговорення, вираження власної думки та дискусування. Використання даного ресурсу в освітніх цілях надає можливість зануритись в іншомовне мовленнєве середовище, розвивати професійні й особистісні якості. TED Talks збагачує новими ідеями, розвиває критичне мислення.

Ми розробили комплекс вправ для навчання англійського усного мовлення на основі використання дискусії з залученням проблемного методу навчання та автентичних ресурсів Ted Talks.

Вправа 1. Мета: навчити генерувати реактивну репліку, використовувати кліше для наведення прикладів та перерахування (enumeration of points); ДЄ (запитання-повідомлення), (вживати діалогічну єдність запитання - відповідь).

Режим роботи: студент - студент.

Засоби навчання: відео-лекція TedTalks на тему «How I define beauty», опорні матеріали.

Опис завдання: студенти переглядають відео-лекцію Ted Talks на тему «How I define beauty» та задають один одному питання по відео, нотуючи почуте.

Instruction: Watch the video «How I define beauty», mingle in the classroom and ask each other question on the video. Use the word combinations from the box: For example,/ For instance/ Let me give you an example/I like long curly hair and long nails. Furthermore / Moreover / In addition to that, I fancy dimples and freckles make my heart skip.

Вправа 2. Мета: навчити вживати ініціативні та реактивні репліки, використовувати кліше для перепитування думки співрозмовника; ДЄ (повідомлення-запитання).

Режим роботи: студент — студент.

Засоби навчання: відео-лекція Ted Talks на тему «How I define beauty».

Опис завдання: студенти запитують думку співбесідника щодо переглянутої відео-лекції

Instruction: Ask your group-mates their opinion about the video lecture; ask some additional questions for clarification. Collect two positive and one negative answer – be ready to present the results of your interview.

Name	Positive answer	Positive answer	Negative answer

For example. S 1. What do you think of the video? — Student 2: I like it. It is very useful and thoughtful, makes us re-estimate our values and attitudes towards beauty.

Student 1: What conclusions have you made after watching the video? — Student 2: Nothing new, but I would be more careful with what I say and do. And what about you?

Вправа 3. Мета: сформувати навичку продукування власного діалогу-дискусії.

Режим роботи: студент — студент.

Засоби навчання: TedTalks на тему «How I define beauty».

Опис завдання: студенти переглядають фрагмент відео Ted Talks на тему «How I define beauty», працюють в парі, виражаючи протилежні думки та висловлюючи один одному думку.

Instruction: Watch the video «How I define beauty». Can ordinary people change the world by raising people's awareness about beauty? Why/ why not?

S1. You think any person in the world can change the world by raising people's awareness about beauty. Give as many proofs as possible to support your opinion.

S2. You think that only pop-stars have enough influence to change people's mind and raise the awareness. Persuade your partner that your opinion is the right one. Give as many arguments as possible to support your point of view.

Вправи із застосування автеничних відео-ресурсів Ted Talks на практичних заняттях з англійської мови спрямовані на розвиток комунікативно-дискусивних умінь майбутніх учителів іноземних мов — уміння висловлювати свою думку, запитувати про думку співбесідника, спростовувати чи підтримувати думку співбесідника, наводити аргументи за та проти, визначати переваги та недоліки певної ситуації. Окрім цього, в процесі обговорення відео ресурсів Ted Talks в студентів розвивається критичне мислення, уміння аналізувати та вирішувати проблеми.

Крисак Л.В.,

к.пед.н., викладач англійської мови Вінницького технічного коледжу

ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ INSTAGRAM У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Одна з головних причин популярності соціальних мереж – це підтримка і розвиток комунікації онлайн. Це одна з форм вираження, взаємодії і побудови співтовариства, групи, команди тощо. Зростаюче число викладачів та студентів використовують ці мережі, щоб навчатися та спілкуватися поза межами аудиторії.

Значна популярність соціальних мереж, веб-сайтів створила нові можливості для оволодіння студентами англійською мовою. Досягнення в інформаційних технологіях означають, що сьогодні, студенти можуть легко спілкуватися з іншими студентами на практиці, яка допомагає сприяти опануванню мови і підвищенні мотивації до вивчення іноземних мов [1, с.132, 3].

Існує безліч різновидів які дозволяють контактувати в соціальних мережах, наприклад, аудіо та відео конференц-зв'язок, бесіда і миттєвий обмін повідомленнями, ведення блогу [2, с. 25].

Враховуючи зазначене, **актуальність даного дослідження** пов'язана із зростанням популярності використання соціальних мереж і месенджерів при вивченні англійської мови. Соціальні месенджери (Facebook, Twitter, Instagram) відкривають доступ до нових джерел інформації, підвищують мотивацію студентів до отримання та обробки інформації іноземною мовою, сприяють самостійній роботі студентів, дають нові можливості для набуття та закріплення різних навичок, дозволяють реалізовувати якісно нові форми та методи навчання іноземної мови.

Мета дослідження – визначення потенційних можливостей соціальної мережі Instagram при вивченні англійської мови в Вінницькому технічному коледжі та з'ясуванні основних переваг сучасного додатку.

Завдання: 1) Провести системний аналіз існуючих соціальних мереж та месенджерів з вивченням англійської мови; 2) З'ясувати ставлення до досліджуваного явища у студентів шляхом опитування «Як я використовую соціальний месенджер при вивченні англійської мови»; 3) Створити власний інстаграм-акаунт для вивчення англійської мови в Вінницькому технічному коледжі; 4) Опрацювати результати дослідження та зробити висновки.

Методи і прийоми: описовий метод, зіставний метод, прийом класифікації та систематизації, соціологічне опитування (інтерв'ю), статистичні методи для обробки експерименту.

Об'єктом дослідження виступає процес навчання англійської мови у Вінницькому технічному коледжі.

Предметом дослідження є використання соціальної мережі Instagram при вивченні англійської мови.

Результати дослідження та їх обговорення. Для виявлення найбільш популярного соціального месенджера серед студентів коледжу ми провели анкетування, в якому прийняли участь 126 респондентів. Студентам було запропоновано відповісти на кілька запитань:

- 1) Який соціальний месенджер або мережу ви найчастіше використовуєте?
- 2) З якою метою ви використовуєте той чи інший месенджер?
- 3) Чи можливо вивчити іноземні мови за допомогою соціальних мереж?
- 4) Які навчальні акаунти або веб сторінки ви відвідуєте для вивчення АМ?
- 5) Що саме вам подобається у соціальній мережі в процесі вивчення АМ?

Після проведеного анкетування ми опрацювали результати опитувальних листків і дійшли висновку, що значна частина (86%) респондентів користується соціальним месенджером Instagram. При чому, студенти використовують даний месенджер не лише для обміну фотографій та спілкування, а й для навчання. Отже, коротко розглянемо особливості цього месенджера.

Instagram – це безкоштовний додаток для обміну фотографіями і відеозаписами з елементами соціальної мережі, що дозволяє знімати фотографії та відео, застосовувати до них фільтри, а також поширювати їх через свій сервіс і ряд інших соціальних мереж. Соцмережа дозволяє стежити за кількістю передплатників, лайків і коментарів.

Інстаграм пропонує користувачам англійськомовні форуми – дискусійні платформи з використанням відеоматеріалів, де учасникам надається можливість віртуальної комунікації онлайн з метою вдосконалення навичок говоріння.

Досвід розміщення відео на стіні профілю має позитивний ефект. Оскільки студенти об'єднані в групу друзів, а згадані відео з'являються в стрічці новин і кожен учасник має змогу залишити свій коментар. Відеочат скасовує фізичні кордони класної кімнати та часові характеристики, що зумовлює більш інтенсивну інтеракцію та емоційний зв'язок між студентами.

Ми відібрали та проаналізували понад 40 різних інстаграм-акаунтів, за допомогою яких можна вивчати англійську мову. Це різноманітні профілі, які пропонують широкий спектр освітницьких послуг: вивчення англійських слів через фрази в кінофільмах, тематичні словники, правильна вимова слів, пояснення граматичних правил, реальне спілкування з носіями мови. Для використання подібних профілів, достатньо підписатися на ці акаунти в інстаграм. Окрім того, ми створили власний акаунт English.VTC, де розміщені відео студентів після виконання домашнього завдання за програмним матеріалом. Наприклад, після виконання завдання «About myself», студентам пропонувалося записати відео на 30-40 секунд і розповісти про себе англійською мовою. Ролики виставлялися в акаунт і користувачі додатку мали можливість перегляду та коментування відео. Такі відео-роботи були створені

з тем «Environmental protection», «Painting», «My future profession» та інші. Студенти з цікавістю долучилися до виконання завдань, проявили креативність та творчий підхід.

Найпопулярніші серед студентів профілі це [idiom.land](#), [dictionary.com](#), [enpodcast](#), [eng.vid.chat](#). Зазначені акаунти містять багато корисної інформації, граматику, нові слова і відеоматеріали. Все це можливо переглядати щодня, вивчати англійські слова і вирази, закріплювати в пам'яті інформацію, яка була отримана раніше. Поряд з цим, доступна опція «цікавий словник», який допоможе зробити англійську мову доброю звичкою: отримуйте «слово дня» щодня і запам'ятовуйте його. Навіть вивчаючи по одному слову в день, ви зможете поповнити словниковий запас на чималу кількість слів майже без зусиль.

Висновки. Соціальний месенджер Instagram може бути потужним та корисним інструментом для подолання «слабких місць» у процесі вивчення англійської мови, що мотивує студентів до її вивчення та значно покращує кінцеві результати. Перевага Інстаграму в тому, що він викликає у більшості студентів позитивні асоціації через використання звуку та анімації, різноманітних прийомів візуалізації вимови, інтенсифікації та індивідуалізації навчального процесу, доступ до фахових джерел та словників різних типів, комунікацію з носіями мови.

Література:

1. Електронні засоби навчання іноземних мов студентів : досвід розробки й апробації : колективна монографія / О. Б. Бігич, М. М. Волошинова, О. А. Мацнева, Я. В. Окопна та ін. / Заг. і наук. ред. О. Б. Бігич. – К. : Вид. Центр КНЛУ. – 2012. – 160 с.
2. Коваль Т. І., Кочубей Н. П. Інтерактивні технології навчання іноземних мов / Т. І. Коваль, Н. П. Кочубей // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2011. – № 7. – С. 25-37.
3. Чиж С. Г. Сучасні інформаційні технології як педагогічний ресурс розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутнього фахівця / С. Г. Чиж // Проблеми освіти. – 2012. – № 70 (Ч. 2). – С. 221-225.

Приймак О.П.,

к. пед. н., доцент кафедри математики з методикою викладання,

Швайко Н.О.,

*здобувач ступеня вищої освіти 2 курсу магістратури
Рівненського державного гуманітарного університету*

ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ «ЩОДЕННІ 3» У ПРОЦЕСІ ЗАСВОЄННЯ УЧНЯМИ 1-2 КЛАСІВ МАТЕМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

У Державному стандарті початкової освіти (2018 р.) визначено мету і завдання математичної освітньої галузі, зокрема, мета полягає у розвитку математичного мислення дитини, здатностей розуміти і оцінювати математичні факти і закономірності, робити усвідомлений вибір, розпізнавати у повсякденному житті проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, моделювати процеси і ситуації для розв'язання проблем [1, с.4].

Досвід передових вчителів початкових класів показує, що досягнення якісних результатів навчання стимулює педагогів використовувати на уроках математики і в позаурочний час педагогічну технологію «Щоденні 3». Ця система «Щоденні 3» передбачає такі види діяльності, як «Математика самостійно», «Математика з другом», «Математика письмово». Мета технології: зацікавити дітей математикою, розвивати в учнів самостійність, витримку, наполегливість, відповідальність, вміння працювати у команді. Учні мають можливість обирати певний вид завдань, це подобається дітям, сприяє активізації навчальної діяльності, підвищенню мотивації.

Кожен вид діяльності виконується протягом 20хв .

Розглянемо алгоритм проведення «Щоденних 3» (на основі досвіду роботи Л. Я. Григор'євої, Л. В. Посохової, О. О. Скуратовської, С. В. Трофименко).

I етап. Базовий міні-урок «Вибираємо та прибираємо матеріали». Учні самостійно вибирають матеріали для математичних ігор, вправ, а потім повертають їх на місце.

II етап. Після базового міні-уроку необхідно використати «10 кроків до самостійності».

III етап. Практикування діяльності «Математика самостійно». Учень (учениця) самостійно закріплюють вивчені математичні поняття за допомогою дій з різними предметами. **«Математика самостійно»** - здебільшого це математичні ігри, під час них діти можуть використовувати будь-який матеріал в класі: конструктор LEGO, палички, картки, математичні розмальовки, грошові знаки, природні матеріали.

Учитель самостійно визначає час, коли краще провести цю роботу. Ця технологія залучає дітей до математичних ігор, спонукає брати участь у діяльності і розв'язанні проблем. Учитель пояснює правила математичних ігор та етапи розв'язування завдань, працює з дітьми індивідуально або в малій групі. Зразки завдань: «Колобок і математика», «Пройди лабіринт», «Визнач, які числа сховав пес Барбос» «Запиши сусідів числа 35, 48, 79», картки «Фермер», «Накресли відрізок АВ завдовжки 1 дм, а КМ – на 2 см коротший», «У кошик поклали 5 грибочків. Їх стало 14. Скільки було спочатку?». Кожне завдання містить 8-10 варіантів.

«Математика письмово» – це час, коли учні виконують математичні завдання письмово. Учитель готує необхідні завдання, вони можуть стосуватися і вивченої на уроці теми і тем, що вивчалися раніше. «Математика письмово» дає змогу відпрацювати вміння самостійно, зосереджено та наполегливо працювати. «Математика письмово» потребує певних правил, за якими працюватимуть діти:

1. Розпочинають працювати відразу.
2. Під час роботи залишаються на одному місці.
3. Працюють увесь відведений час.
4. Дотримуються правил поведінки.
5. Працюють у тиші.

У процесі роботи учні відпрацьовують математичні навички написання цифр, числових рядів, розв'язування задач, рівнянь, обчислення значення виразу, розв'язування нерівностей. Підготовлені вчителем завдання учні виконують протягом певного часу.

«Математику з другом» – вводять лише тоді, коли діти опанували «Математику самостійно» і «Математику письмово». Важливим є вміння обирати партнера для діяльності. До правил можна додати «Камінь, ножиці, папір» для визначення правил роботи в парі з другом. Учні вчаться працювати в парі, комунікувати, використовують комп'ютери, калькулятори.

Працюючи самостійно та в групах за технологією «Щоденні 3», діти навчаються робити вибір, розвивають витривалість. Учитель має час на індивідуальну роботу з учнями. Діти мають свободу вибору (місце в класі, спосіб розв'язування задач). Для «Щоденних 3» у класі можна облаштувати спеціальний куточок, де будуть розміщені назви діяльності та назви або спеціальні позначення математичних ігор та вправ, щоб учням було легше здійснити вибір.

Література:

1. Державний стандарт початкової освіти: затв. постановою каб. Міністрів України, від 21 лютого 2018р. №87.
2. <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-sodenni-3-nus-matematika-336394.html>
3. <https://vseosvita.ua/library/sodenni-3-matematika-z-drugom-80139.html>
4. <https://vseosvita.ua/library/sodenni-3-daily-3-zavdanna-2-klas-194726.html>
5. <https://vseosvita.ua/library/sodenni-3-2-klas-nus-matematika-pismovo-219518.html>
6. <https://vseosvita.ua/library/sodenni-3-matematika-samostijno-kartki-kolobok-i-matematika-2-klas-174067.html>

Щетиніна О.С.,
*к.пед.н., доцент кафедри комп'ютерних технологій
в управлінні та навчанні й інформатики
Бердянського державного педагогічного університету,*
Комар І.О.,
*вчитель вищої кваліфікаційної категорії
спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів №5
Маріупольської міської ради Донецької області*

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОЄКТАМИ TRELLO В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

Бурхливий зріст можливостей, що надаються інформаційними технологіями, значно впливає на освіту, зокрема, дистанційну, яка в сучасних умовах набуває особливої актуальності. Серед відомих технологій дистанційного навчання найбільший інтерес для школи становлять технології, орієнтовані на групову роботу учнів, навчання у співробітництві, активний пізнавальний процес, роботу з різними джерелами інформації. Саме ці технології передбачають широке використання дослідницьких, проблемних методів застосування отриманих знань у спільній або індивідуальній діяльності, розвиток не тільки самостійного критичного мислення, а й культури спілкування, умінь виконувати різні соціальні ролі у спільній діяльності.

Традиційно розвиток та використання інструментів дистанційного навчання пов'язують зі спеціальним програмним забезпеченням та web-сервісами, серед яких – системи управління навчанням, платформи для масових відкритих онлайн-курсів, хмарні технології для спільної роботи тощо. Але, водночас, активно розвивається напрямок створення ефективно працюючих освітніх інструментів на основі нетрадиційного використання ІТ іншого призначення. Яскравим прикладом може служити популярна в бізнесі онлайн-система управління проєктами Trello.

У Trello для візуалізації перебігу проєкту використовуються віртуальні дошки, на яких розміщено списки з картками, які відповідають окремим задачам. Картки створюються для кожного елемента з додатковою інформацією в описі, відповідними посиланнями і вкладеннями. Такий спосіб представлення інформації відповідає управлінській методології Kanban. Користувач Trello може встановлювати терміни виконання певних задач, інформувати про це команду, додавати посилання на вже створені матеріали тощо. Сервіс Trello підтримує можливості колективної роботи, має зручний інтерфейс і є безкоштовним [4].

Для освітніх цілей за своїм призначенням (як система управління проєктами) онлайн-сервіс Trello видається зручним для планування і демонстрації результатів навчання, виконання різноманітних навчальних проєктів. Однак, він може використовуватися для створення досить широкого спектру інструментів у галузі освіти. Один з перспективних напрямків використання Trello в освіті – це розробка електронних засобів навчального призначення: електронних навчальних посібників, навчально-методичних комплексів тощо. Важливою перевагою в даному випадку є можливість розподілу матеріалу на структурні елементи, а також майже необмежені можливості для створення повноцінної мультимедійної бази даних з певної дисципліни.

Віртуальні дошки в Trello можуть бути публічними та приватними. Доступ до приватної дошки можна отримати лише за запрошенням або посиланням. Для того, щоби учні зареєструвалися в Trello та приєдналися до приватної дошки, викладач надіслає їм запрошення на електронну пошту або надає загальне посилання на дошку. Учні різних класів або підгруп доцільно об'єднати в команди для зручності подальшої роботи з ними, якщо планується розробка дошок з різних предметів або навчальних проєктів.

Сервіс Trello дозволяє налагодити чіткий розподіл обов'язків і візуалізувати важливі аспекти взаємодії з учнями (планування і терміни виконання роботи, обмін ідеями та корисними посиланнями, контроль на кожному з етапів). А щоб користувачам було ще простіше орієнтуватися, програма має спеціальні маркери (картки, мітки (хештеги), кольори ті стікери). Все це, разом із можливістю обміну коментарями, дозволяє створити власну систему взаємодії в команді. Учні навчаються розподіляти обов'язки між учасниками команди, нести відповідальність за дотримання термінів виконання та оперативно вирішувати будь-які

проблеми. Працюючи з Trello, вчителі та учні отримують цінний досвід онлайн-комунікації, навчаються планувати і структурувати свою роботу, а також нести відповідальність за її результати.

Перевага застосування віртуальної електронної дошки для організації дистанційного навчання полягає в тому, що над спільним продуктом учні можуть працювати в будь-який момент часу і в будь-якому місці [3]. Адже окрім функціонального сайту з інтуїтивно зрозумілим інтерфейсом, Trello має додатки для операційних систем iOS і Android, що дає можливість його використання на мобільних пристроях [1].

Узагальнюючи вищевикладене, можна стверджувати, що інструменти онлайн-системи управління проектами Trello створюють умови для того, щоби учень за допомогою вчителя, а надалі й самостійно будував індивідуальну освітню траєкторію. Такі дистанційні технології найбільш ефективно вирішують проблеми особистісно зорієнтованого навчання, сприяють розвитку творчого потенціалу учня, формування вміння приймати самостійні оптимальні рішення, самодисципліну та самоконтроль, а також уміння вчитися та здобувати знання, використовуючи новітні інформаційні технології.

Література:

1. Mansur, A.F.U., Alves, A.C., Torres, R.B. (2019). Trello as Virtual Learning Environment and Active Learning Organiser for PBL Classes: An analysis under Bloom's Taxonomy. *International Symposium on Project Approaches in Engineering Education. Volume 9 (2019)* (pp. 245 – 252).
2. Moon, L. Collaborative Learning Environments: Setting the Standards with Trello. Published 22.07.2015. Available at: <https://blog.trello.com/collaborative-learning-environments-setting-the-standards-with-trello>.
3. Десятов Д. Л. Використання віртуальної електронної дошки як засобу організації кооперативної діяльності учнів / Д. Л. Десятов // Інформаційні технології і засоби навчання. - 2016. - Т. 51, вип. 1. - С. 36-42
4. Луценко Г. В. Використання Trello у командній роботі студентів інженерних спеціальностей / Г. В. Луценко // Розвиток інтелектуальних умінь і творчих здібностей учнів та студентів у процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу «ІТМ*плюс – 2020»: матеріали III Міжнародної дистанційної науково-методичної конференції, квітень-травень 2020 р., м. Суми / Міністерство освіти і науки України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Інститут педагогіки АПН України; [упорядник О. С. Чашечникова]. – Суми : [ФОП Цьома С. П.], 2020. – С. 141–143.

ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ

Адомич-Гордієвська Г.М.,

ПВШ-193, КВНЗ Вінницька академія неперервної освіти

Наук.кер. -доктор психологічних наук, професор,

в.о. завідувача кафедр психології ДонНУ ім. Василя Стуса О.М. Шпортун

ПСИХОЛОГО-ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ КОЛЬОРТЕРАПІЇ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ (ТЕОРЕТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ)

Кольоротерапія - це метод лікування кольором, який став сьогодні дуже популярним. Ще в давнину вважалося, що вплив кольором не тільки здатен відновити душевну рівновагу, але бути серйозним лікувальним фактором при численних фізичних недугах. Сучасні вчені вважають, що кольоротерапія є одним з найбільш перспективних і надійних методів зняття емоційної напруги. Застосування кольоротерапії вважається перспективним для школярів молодшого шкільного віку [5].

Наука, яка вивчає кольори та їх вплив на психіку людини, називається психологією кольору. Її предметом є взаємозв'язку кольору і психіки. У сферу її інтересів входять вплив кольору на психіку людини, об'єктивація з допомогою кольору психічних процесів і станів, колірна психодіагностика [3] і т.д.

Актуальність нашого дослідження полягає в тому, що на сьогоднішній день психологія кольорів - емпірична наука. Одним з головних перешкод на шляху створення наукової теорії взаємозв'язку кольору і психіки є недостатня ступінь систематизації та узагальнення накопичених фактів, що стосуються ставлення колір-психіка.

Проблема кольорного символізму є однією з центральних при вивченні взаємозв'язків між кольором і психікою. Походження кольорного символу, його зміст, ставлення до тих чи інших явищ і подій в житті людей, міжкультурні відмінності в кольоровій символіці – ось одні з головних питань цієї проблеми.

Кількість кольорних символів досить обмежена. Найбільш часто в цій якості використовуються т.зв. «Основні кольори», до яких, як правило, відносять білий, чорний, червоний, синій, зелений, жовтий і фіолетовий. Можна виділити три основні типи кольорної символіки. Колір сам по собі (тобто ізольовано від інших кольорів і форм) являє собою перший тип кольорного символу, що відрізняється багатозначністю і суперечливістю. Другим типом кольорного символу є поєднання кольорів, що містять два і більше число кольорів, складових символічного цілого, сенс якого зводиться від суми значень окремо взятих квітів. З'єднання кольору і форми є третій тип кольорного символу – символіка кольорових форм, причому, як абстрактних геометричних фігур (коло, квадрат, трикутник), так і конкретних фізичних предметів, наприклад, символіка дорожніх каменів [1].

Крім наочно-чуттєвих, візуальних форм кольорного символу, існує і мовні, – «кольорні метафори». Вони широко використовуються в побутовій і літературній мові, і стали невід'ємним компонентом сучасних мов, причому, багато хто з них виникли порівняно недавно (наприклад, «синя панчоха»).

Кольорна символіка має найдавніше походження, виникнувши в ті часи, коли людина навчилася добувати, і використовувати природні фарби. З тих пір кольорної символізм пройшов великий шлях. Традиції кольорної символіки зараз, багато в чому, загублені особливо в індустріальних країнах, в яких переважає утилітарне ставлення до кольору. Роль кольору в релігійній свідомості людей, особливо древніх, важко переоцінити. Як показують археологічні, історичні та етнографічні дослідження містичні уявлення людини і кольорна символіка були тісно взаємопов'язані. Дослідники відмічають її використання кольорової символіки в релігійних концептах. Досягнення фізичної оптики 17 століття в особі І. Ньютона («Лекції з оптики») призвели до того, що в епоху Просвітництва в Європі кольорної символ, практично, позбувся свого теологічного змісту. На основі ідей І. Ньютона Луї Бертран Кастель створив «кольорний орган» [1].

Й. Гете створив теорію, яку назвав «Чуттєво-моральною дією кольорів». Він вважав, що колір «незалежно від будови і форми матеріалу, певним чином впливає ... на душевний настрій». Згідно з цими положеннями, Й. Гете ставить у відповідність певним кольорам певні психологічні стани людини, він розділяє кольори на «позитивні» – жовтий, червоно-жовтий (оранжевий) і жовто-червоний (сурик, кіновар) і «негативні» – синій, червоно-синій і синьо-червоний. Зелений Гете відносив до «нейтральних» [2].

У розділі «Дія фарб» (розділ 5) В. Кандинський писав: «Якщо блукати поглядом по палітрі фарб, то виникає два головних наслідки – народжується чисто фізичний вплив і ... психічний вплив». Під першим В. Кандинський розумів відомі феномени фізіології кольорного зору, наприклад, індукції, контрасту і т.д. Психічний вплив, по В. Кандинському, народжує «вібрацію душі». Як і Й. Гете, В. Кандинський підходив до вивчення кольору суб'єктивно. Щоб зрозуміти, як діє колір, він рідив спочатку сконцентрувати увагу на ізольованому кольорі [1].

Світло і колір роблять сильний вплив на формування психофізіологічного статусу організму людини. Це вплив, в першу чергу, опосередковується діяльністю ВНС, її симпатичного і парасимпатичного відділів – СНС і ПНС.

Результати експериментальних робіт школи С.В. Кравкова (1935-1951 рр.) показали, що кольорний вплив призводить до певних змін тонуусу ВНС, а в свою чергу, зміна тонуусу ВНС впливає на кольорний зір. Кольорове вплив може посилювати вегетативні прояви стресу. Те, що колір впливає на діяльність Центральної нервової систему, в світлі сучасних експериментальних даних є безсумнівним. Однак на відміну від вегетативної нервової системи, на яку колір надає безумовне вплив, взаємозв'язок між кольором і центральною нервовою системою (ЦНС) людини являє більш складну картину [1].

Дія нас важливими є особливості сприйняття кольорів в дитячому віці. Р.Франс в «Психології естетики», а також М. Сент-Джордж і В. Уолтон роблять висновок про «вродженість кольорних переваг дітей». За їхніми даними, діти у віці до 1 року незалежно від національності та місця проживання виявляють однакові кольорні переваги: червоний, жовтий і оранжевий вони вважають за краще синього, зеленого і фіолетового [1].

Любов дітей до квітів «активної сторони» проявляється і в їхніх малюнках. В дослідженнях В.С. Мухіної (1981) показано, що діти дошкільного та молодшого шкільного віку найчастіше використовують в своїх малюнках кольори з характеристиками «яскравий», «світлий», «чистий». Похмурі, холодні, темні тони використовуються дітьми тільки в тих випадках, коли дорослий просить їх намалювати щось не улюблену і неприємне для дитини. При цьому, діти могли давати пояснення типу: «чорне – брудне – негарне» [4].

Незважаючи на відмінності методологічних підходів і методик дослідження в розглянутих роботах, тенденція переваги дітьми яскравих і світлих стимулів проявляє себе постійно. Г. Фрилинг і К. Ауер (1973), вивчаючи кольорні симпатії людей в залежності від їх статі і віку, виявили, що діти від 4-х до 10 років віддають

перевагу червоному, пурпурному, рожевому і бірюзового і відкидають чорний, темно-коричневий і сірий. Причому, в дитячому віці статеві відмінності в колірних перевагах не є значущими [4].

Б.А. Базима (2005) вказує, що при вивченні колірних переваг дітей дошкільного (5-6 років) і молодшого шкільного віку за допомогою 8-ми колірного тесту М. Люшера, діти частіше за все надавали перевагу фіолетовому, червоному і жовтому, а відкидали - чорний, сірий і коричневий [1].

При обґрунтуванні свого колірної вибору діти не спираються на предметні асоціації кольору, а виходять з враження, виробленого на них тим чи іншим колірним стимулом. Яскраві кольори їх радують і привертають, погляд дитини сам тягнеться за таким кольором. Причому, слід зазначити, що вплив червоного, жовтого та інших яскравих кольорів не дратує дітей молодшого віку, а навіть заспокоює, дозволяє дитині відчувати себе комфортно. Засновник Вальдорфської школи педагогіки Рудольф Штейнер радив вихователям використовувати червоний колір для заспокоєння дитини молодшого віку.

Подібні факти дають підставу вважати, що нервова система здорової дитини дійсно об'єктивно потребує енергетичному впливі довгохвильової частини спектра (червожно); яскраві, світлі відтінки надають на Центральну нервову систему вплив, без якого вона обійтися не може. Кольори можна порівняти з вітамінами, необхідними дитині для свого зростання і розвитку, і за аналогією з явищем авітамінозу, має сенс говорити про «кольорову депривацію», яка може привести до затримок і спотворень нормального ходу розвитку нервоно-психічної діяльності дитини. У зв'язку з цим, автори припускають, що т.зв. «Нічні страхи» дітей молодшого шкільного віку, при яких дитина не може заснути в темній кімнаті через страх перед її чорнотою і вимагає відкрити двері або запалити світло, пов'язані, крім усього іншого, і з «кольоровою депривацією». Страх дитини, тим самим, відображає фрустрацію, можливо, загостреної потреби в колірному впливі на його ЦНС.

Висновок: кольоротерапія в корекційній практиці для дітей молодшого шкільного віку є одним з перспективних напрямів корекції емоційних порушень у дітей цього віку через складні психологічні впливи на різні ланки нервової системи дитини.

Література:

1. Базима Б.А. Психология цвета: Теория и практика / Б.А.Базима. - М. Изд: Речь 2005 – 117с.
2. Гёте И.В. К учению о цвете (хроматика) // Психология цвета. - М.: Рефл-бук, 1996, С. 281-349.
3. Грінцова О.М., Терещенко Л.А. Дитяча психодіагностика: навчально-методичний посібник / О.М. Грінцова, Л.А. Терещенко. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2015. – 227 с.
4. Зинченко Е.В. Изобразительное творчество личности как основа диагностико-коррекционной работы психолога / Е.В. Зинченко // Северо-Кавказский психологический вестник. - Ростов-на-Дону: ЮФУ, 2008. - №6/4. – С.49-53.
5. Киселева М.В. Арт-терапия в работе с детьми / М.В. Киселева. - СПб Речь 2006

Ашифіна Т.В.,

студентка 4 курсу

*факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Бердянського Державного Педагогічного Університету*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТА ЕМПІРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

У час зміни формату освіти, коли професія педагога вимагає нових вмінь, оволодіння сучасними технологіями, вчитель намагається все це застосовувати у своїй діяльності. У зв'язку з цим професійна діяльність педагога визнається як одна з найбільш емоційно напружених. Це пов'язано з великою кількістю непередбачуваних і неконтрольованих комунікативних ситуацій, із нерегламентованим режимом роботи, з високою мірою особистої відповідальності вчителя, з неможливістю отримати однозначні підтвердження ефективності своєї діяльності тощо.

На освітній карті України постійно з'являються навчальні заклади нового типу. Діяльність вчителя в такому закладі, так само, як і в «традиційній» школі супроводжується стресами, емоційним виснаженням

та професійним вигоранням, проте причини цих проявів дещо відрізняються. Емоційне вигорання та синдром професійного вигорання вчителів стали проблемними явищами сучасних навчальних закладів.

Загальна середня освіта зазвичай «тримається» саме на професіоналах, які мають більше 10-15 років педагогічного стажу, тобто являють собою «групу ризику» щодо синдрому професійного вигорання. Більшість педагогів, які на певному етапі професійної діяльності відчують на собі не тільки професійну втому, а й всі риси синдрому психологічного вигорання, не розуміють, що з ними відбувається та не володіють інструментами уникнення синдрому або позбавлення від його наслідків.

Проте, є вчителі, які справляються зі стресами, зберігають власне фізичне та психічне здоров'я та вдало виконують професійні обов'язки.

Отже, подолання негативного впливу стресів можливе навіть при такій емоційно виснажливій роботі, як вчительська. Саме тому ми обрали цю тему, щоб дослідити це явище в реальних умовах та допомогти своєчасно запобігти негативним наслідкам емоційного та професійного вигорання. Саме психологічні служби навчальних закладів мають бути провідниками на шляху до усвідомлення необхідності психологічної допомоги та її прийняття.

Ступінь досліджуваності проблеми. Аналіз психологічної літератури свідчить про те, що проблема емоційного вигорання (його змісту, структури та функцій) знайшла певне відображення в роботах зарубіжних (А. Абрумова, М. Агапова, Н. Андреева, В. Бойко, М. Буянкіна, Н. Водоп'янова, Л. Китаєв-Смик, Н. Левицька, К. Маслач, Т. Морозова, В. Орел, О. Трухан, Н. Самоукіна, Є. Старченкова, Ф. Дж. Сторлі, Х. Дж. Фрейденбергер, В. Шауфелі та ін.) та українських (Х. Василькевич, І. Ващенко, А. Висоцький, І. Галецька, Т. Зайчикова, Л. Карамушка, С. Максименко, О. Матвієнко, О. Святка та ін.) учених.

Сьогодні феномен емоційного вигорання є досить вивченим щодо таких категорій фахівців: педагогічних працівників (О. Бондарчук, Ю. Жогно, Т. Зайчикова, А. Ракіцька, Т. Солодкова та ін.); соціальних працівників (І. Асєєва); психологів (Х. Василькевич, І. Калашнік, С. Харченко та ін.) [1].

Метою дослідження є теоретично визначити та дослідити в психодіагностичному експерименті проблему емоційного вигорання педагогічних працівників.

Об'єктом дослідження є емоційне вигорання вчителів.

Предметом дослідження є психодіагностика емоційного вигорання педагогічних працівників сільської місцевості.

Сутність дослідження. Батьки, діти та керівництво багато очікують від вчителів, вони все несуть на своїх плечах і не можуть видихнути [2].

Встановлено, що для кожного мотиваційного типу синдром емоційного вигорання формується на дію певних психотравмуючих чинників, а саме:

* для інструментального типу надмірна концентрованість на отриманні матеріальної винагороди;

* для професійного типу – надмірний контроль емоцій в значних за обсягом професійних комунікацій і високе психоемоційне перевантаження;

* для патріотичного типу – високий рівень залежно від соціального схвалення, високий рівень комунікативної активності, високий рівень психоемоційного перевантаження;

* для господарського типу – недовіру;

* для люмпенізованого типу – будь-яка праця [3].

Основні висновки. Отримані результати свідчать про те, що педагогічний колектив складає 79% вчителів, які знаходяться у фазі формування синдрому емоційного вигорання.

Встановлено кореляційні зв'язки впливу на формування емоційного та професійного вигорання таких важливих факторів: емоційне виснаження, взаємостосунки між колегами та з керівництвом.

Професійна діяльність педагога визначається як одна з найбільш емоційно напружених. Це пов'язано з великою кількістю непередбачуваних і неконтрольованих ситуацій, із нерегламентованим режимом роботи, з високою мірою особистої відповідальності педагога, з неможливістю отримати однозначні підтвердження ефективності своєї діяльності тощо. Емоційне вигорання та синдром професійного вигорання педагогів стали проблемними явищами сучасних навчальних закладів. Профілактика та мінімізація професійної деформації педагога потребує системного підходу на різних етапах діяльності.

За даними дослідження можна говорити, що педагогічні працівники сільської місцевості більш схильні до емоційного вигорання. Більшість опитаних педагогів мають конкретні фази та стадії вигорання.

Таким чином, на основі аналізу даної проблеми, можна визначити наступні найбільш важливі принципи моделі корекційної програми, що працює на різних етапах її здійснення: діагностичний, психокорекційний і інформаційно-ознайомлювальний. У відповідності з ним реалізується основна мета програми і ряду

головних завдань: підвищення адаптаційних можливостей особистості, формування позитивного настрою по відношенню до оточуючих і своєї професії, розвиток особистісної рефлексії, навчання навичкам взаємодії у важких екстремальних ситуаціях. Для здійснення корекційної програми можуть бути використані найрізноманітніші прийоми і методи: психодіагностика, консультативна і психокорекційна бесіда, особистісна рефлексія, самоспостереження, дискусія, варіанти психотерапії, імітаційно-рольові ігри.

Література:

1. Амбрумова А. Г., Тихоненко В. А., Бергельсон Л. Л. Социально-психологическая дезадаптация личности : справочник. Киев, 2005. с. 91
2. Бойко В. В. Энергия эмоций в общении: взгляд на себя и других : монография. Киев : Информ.-изд. дом “Филинь”, 1996. 472 с.
3. Водопьянова Н.Е., Старченкова Е.С. Синдром выгорания: диагностика и профилактика : монография. СПб.: Питер, 2005. 120 с.

Гребенніков Микола Валентинович,
*курсант 2-го курсу факультету підготовки фахівців
Для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
наук. кер.: Токар А.А., викладач кафедри тактико-спеціальної підготовки.*

КОМУНІКАЦІЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО З ОСОБАМИ В СТАНІ ШОКУ

Досить типовими проблемними ситуаціями професійної взаємодії поліцейських з особами, що становлять службовий інтерес, є такі, які набувають характеру крайньої психоемоційної напруженості, екстремальності. Зазвичай, реакції організму на екстремальні ситуації комунікації можуть бути двох типів: адекватні форми реагування і реакції тривоги. Визначальною ознакою, що дозволяє віднести реакцію до того або іншого типу, є спрямованість цієї реакції. Основним змістом адекватних форм відповіді є специфічні реакції організму, спрямовані на усунення або подолання екстремальних чинників (непорозуміння, конфлікту інтересів, своєрідностей осіб та їх поведінки) і на рішення поведінкових завдань. При цьому особливістю поведінки при комунікації є усвідомлений, цілеспрямований характер, що припускає формування у комунікантів певного плану дій, заснованого на аналізі якісних та кількісних характеристик екстремальної взаємодії і усієї існуючої ситуації в цілому. Форма відповіді, пов'язана з реакцією тривоги, характеризується відносно малим зв'язком із специфікою ситуації взаємодії. Вона спрямована передусім на збереження функціонування організму і в значно меншій мірі на збереження структури здійснюваної діяльності. Свідомий контроль за поведінковими реакціями ослаблений, в крайніх випадках спостерігаються несвідомі поведінкові акти, наприклад, паніка. Якщо при адекватній формі відповіді мотивація взаємодії орієнтована не лише на досягнення власної мети, а й на узгодженість самого процесу комунікації. В другому випадку спостерігається зниження суб'єктивної важливості мотиву узгодження взаємодії, зміна типу мотивації з наголосом на консолідації мотиву самозбереження та персоніфікованої мети поведінки. Реакції тривоги крайньої міри можуть протікати в двох формах – пасивній і активній. Проте в обох випадках істотною є виражене ослаблення або втрата свідомого контролю над поведінкою. При пасивній формі настає своєрідна заціпеність, припинення активної діяльності. Сенсорні сигнали в комунікації майже не сприймаються. Людина часто не розуміє мовних звернень, втрачається комунікабельність. Повністю відсутня активна протидія екстремальним чинникам, навіть у вигляді спроби відходу від ситуації напруженості. На поведінковому рівні домінуючими стають мотиви переживання страху чи агресивності, що супроводжується загостренням протиріччя, конфліктністю між ними та свідомими мотивами досягнення позитивного результату комунікації. Реакція тривоги (особливо її крайні форми) супроводжується, як правило, підвищенням психоемоційної напруженості, наслідком якої є виникнення низки негативних (конфліктних) психічних станів, основними з яких є фрустрація, стрес, афект, хворобливі стани психіки, агресія, суїцидальна поведінка тощо. Фрустрація (від лат. frustration – невдача) – конфліктний негативоемоційний стан, який виникає у зв'язку з розчаруванням, невдачею, руйнуванням надій. Найчастіше стан фрустрації

характеризується: 1) наявністю сильного бажання досягнути мети; 2) наявністю перешкоди на шляху досягнення цієї мети. Виділяють три типи ситуацій, які викликають стан фрустрації: 1) ситуація позбавлення, тобто відсутність необхідних засобів для досягнення мети чи задоволення потреби; 2) ситуація втрати (наприклад, смерть близької людини, втрата житла, майна тощо); 3) ситуація конфлікту. Прикладом може слугувати поведінка конфліктуючих між собою двох осіб, які намагалися придбати білет на потяг, проте не бажали поступитися один одному місцем біля каси та розпочали бійку, не зважаючи на те, що потяг вже пішов. Патрульному поліцейському, який прибув на місце події та оцінює своєрідність подібного психічного стану конфліктуючих, при наведенні порушеного громадського порядку та вирішенні конфліктної ситуації сприятиме сам факт нагадування цим особам про мету їх перебування на станції. Можна виділити низку типових поведінкових реакцій на вплив фрустраторів – джерела фрустрації: вербальна агресія, агресія спрямована на предмети або на інших людей та аутоагресія (спрямована на себе); депресія; рухове збудження; апатія; регресія (примітивна форма поведінки). Фрустрація часто пов'язана з агресивною поведінкою, спрямованою проти фрустратора. Небезпека стану фрустрації – відсутність розуміння виходу з ситуації що склалася, як наслідок – особа здатна на самогубство, завдання шкоди поліцейському та оточуючим. Тому правоохоронець під час професійного спілкування з такою особою, перш за все повинен убезпечити себе та інших осіб від можливих проявів агресії з боку цієї особи. Стрес (від англ. stress – напруга) – надмірний вплив нервовопсихологічної напруги, адекватна реакція на яку раніше не сформована, проте повинна бути знайдена в обставинах, що склалася. Під час стресу різко і раптово змінюється характер комунікативної діяльності людей, виникає неадекватність у взаємодії. При цьому саме спілкування може стати стресогенним (скандали, сварки). Регуляція поведінки переходить виключно на емоційний рівень. Деякі особи стають здатними до крайки антигуманних дій – жорстокості, агресивності. Сильний емоційний стрес зазвичай супроводжується емоціями гніву (ярості), страху (жаху), горя, страждання, тривоги, пригніченості, депресії, що зовнішньо проявляється в міміці, жестах, мовленні, поведінці людини. Патрульний поліцейський повинен знати та враховувати, що у особи, яка перебуває в стані стресу помітно ускладнюється оцінка сили погрожуючого фактору, спостерігається тенденція до його перебільшення. Це особливо важливо при вирішенні питань, пов'язаних з перевищенням меж необхідної оборони, суїцидальною поведінкою тощо. Понадсильні емоції також значно знижують рівень усвідомленості сприйняття, перешкоджають об'єктивному встановленню зав'язків між окремими діями людей. Людині іноді складно відповісти на елементарні запитання, які пов'язані з сприйняттям події, вона легко піддається навіюванню. Крім того, негативні емоції гальмують пам'ять. Перш ніж починати спілкуватися з такою людиною, необхідно її заспокоїти та бажано перевести в безпечне місце. Загальні правила визначення стресу та поведінки патрульного поліцейського з особами, які перебувають у стані стресу: Загальні ознаки перебування в стані стресу: підвищення артеріального тиску; підвищення рівня адреналіну в крові; гормональні зміни та розлади сну, уваги, пам'яті, втомлюваність; збільшення частоти серцебиття; тремор кінцівок, апатія; спазми травного тракту; підвищене потовиділення. Зовнішні ознаки стресу:

- стрес спостерігається через кожну з трьох сфер (емоції, розум, тіло);
- стрес знімається через кожну з трьох вказаних сфер;
- якщо Ви не здатні зняти емоційну напругу, спробуйте зняти її в іншій сфері (розум, тіло);
- покращення або погіршення в одній сфері впливає на весь організм.

Емоційний канал:

1. Спостерігаються:
 - раптові зміни емоцій;
 - сильні емоційні стани;
 - або повна відсутність емоцій (апатія).

Щоб зменшити стрес потрібно:

- описати свій стан (Я відчуваю смуток через те, що...); 10
- вислухати людину, яка розповідає про подію та свої почуття;
- підтримка в почуттях (те, що Ви відчуваєте – нормально...);
- позитивні емоції (сміх, увага до важливих людей);
- увага до поточної ситуації (опишіть, що Ви бачите / відчуваєте зараз).

Розумовий канал:

1. Спостерігаються:
 - погіршення пам'яті (людина не пам'ятає або погано пам'ятає своє ім'я, адресу, обставини події тощо);

- погіршення можливості планування (людина не може описати шлях до дому, не може описати дії, які потрібно вчинити в даній ситуації);
- погіршення уваги та швидкості реакції.
- 2. Щоб діагностувати ознаки стресу:
 - задати прості питання (Ім'я? Прописка? Сьогоднішнє число? Як тут опинились? Телефони рідних?);
 - спитати про подальші дії (Як Ви плануєте потрапити додому? Де збираєтесь ночувати?);
 - дати прості арифметичні завдання (скільки буде 6 помножити на 7?)

Тілесний канал:

1. Спостерігаються: тремтіння кінцівок; спазми; почервоніння, збліднення; надмірна напруженість/розслабленість м'язів; надмірна рухова активність (людина постійно рухається, намагається щось робити, постійно оглядається, блукаючий погляд).

2. Щоб діагностувати ознаки стресу:
• привернути увагу до тіла. Спитати про загальне відчуття (Ви хочете пити? Вам не холодно? Спекотно? Ви спітнілі?);

- спитати про стан здоров'я (Потрібна медична допомога? Ви маєте пошкодження руки?);
- при наявності дозволу людини, провести обережний огляд відкритих частин тіла на предмет поранень.

3. Щоб зменшити стрес потрібно:

- напружити/розслабити м'язи (прості фізичні вправи);
- зробити легкий масаж напруженої ділянки тіла, похлопати по плечах, сильно стиснути руки;
- намочити водою обличчя або потилицю;
- дати попити води/гарячого чаю, гарячої їжі;
- попросити людину виконати певну дію, допомогти у виконанні завдання (приготувати каву, перенести будь-які предмети, виміряти відстань між двома автомобілями тощо).

Стрес слід відрізняти від афекту. Афект – (від лат. affectus – душевне хвилювання, пристрасть) – це надмірне нервово-психічне перезбудження, що несподівано виникає в гострій конфліктній ситуації, проявляється в тимчасовій дезорганізації свідомості (його звуженні) і крайньої активізації імпульсивних реакцій. Інколи афект називають «емоційним вибухом». Афект може виникати в критичних умовах, коли людина не здатна знайти швидкий та розумний вихід з небезпечної ситуації. Це спосіб «аварійного» вирішення ситуації. Стан афекту може виявлятися у вигляді паніки, ступору, неконтрольованої агресії тощо. Діагностичними для патрульного поліцейського, який прибув на місце події ознаками перебування людини в стані афекту є: специфічні зміни у свідомості людини (звуження свідомості); порушення моторної сфери (підвищена рухова активність, хаотичні рухи, тремор кінцівок тощо); специфічні зміни зовнішності людини (різке збіднення або почервоніння обличчя, тремтіння губ, зміна тембру, темпу голосу, переривчасте дихання тощо); постафективний стан характеризується втомою, слабкістю, розслабленістю, апатією; постафективне порушення пам'яті проявляється у забуванні окремих елементів ситуації. Людина, яка вчинила правопорушення в стані афекту несе відповідальність відповідно до законодавства, тому що самостійно стан афекту не передбачає антисуспільних діянь. Проте треба враховувати, що вчинення правопорушення в стані афекту впливає на кваліфікацію діяння та міру покарання, якщо цей стан буде доказаний в рамках експертного дослідження. Правила поведінки патрульного поліцейського з людиною у постафективному стані: Як виглядає? Людина занурена у себе, слабо реагує або не реагує на зовнішні подразники. Що робити?

- постійно тримати в полі зору, щоб особа не заподіяла собі шкоди;
- намагатись привернути увагу і змусити взаємодіяти з Вами;
- задавати прості питання: «Як тебе звати?» «Хочеш їсти?»;
- відвести від місця події, допомогти зручно влаштуватися;
- утримувати фізичних контакт; 13
- якщо немає можливості відпочити (подія на вулиці, в громадському транспорті), то більше розмовляйте з людиною, залучайте її до будь-якої спільної діяльності.

*Мищерікова Аліна Олегівна,
бакалавр,
Коробкіна Тетяна Володимирівна,
професор кафедри філософії, доктор філософських наук, доцент.
Харківський національний університет радіоелектроніки*

АБ'ЮЗ ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

Все більше жінок страждають від аб'юзних відносин, що є фундаментом фізичного та сексуального насильства. Виділення насильства в сім'ї над жінками в самостійну соціальну проблему свідчить про її актуальність, необхідність розробки системи профілактичних і корекційних заходів, спрямованих на її вирішення. За спостереженнями ВООЗ на кінець 2017 року 30% жінок, що знаходилися у відносинах, піддавалися насильству з боку свого партнера [1]. За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я насильство — навмисне застосування фізичної сили або влади, дійсне або у вигляді загрози, що спрямоване проти себе, проти іншої особи або групи осіб, результатом якого є тілесні ушкодження, смерть, психологічна травма або різного роду збиток. Найпоширенішим серед всіх форм є домашнє насильство, яке включає всі форми насильства (психологічне, сексуальне, економічне, фізичне).

Дослідженням аб'юзінга займаються такі психологи як, Freyd, Jennifer J (2005 рік), Робин Стерн «The Gaslight Effects» (2007 г.), Guntta Krumins «Detrimental Effects» (2017 р.) Марія Осборн «Вероніка решаєт жить. История абьюза и исцеления» (2017 г.) [2]. Зрозуміти значущість цієї проблеми дозволить, на наш погляд, аналіз роботи Консуело Бареа «Підручник для жінок, що піддаються насильству, які хочуть перестати ними бути. Стокгольмський синдром жінок, що піддаються насильству» [3]. На сам перед, авторка розглядає проблему відчуття безвиході у жертви (жінки). Неправдою є те, що жінки, які були (або є жертвами) насилля не намагаються отримати допомогу. Найчастіше вони отримують стереотипні відмовки, що переконують жертву у доцільності пошуку захисту від гендерного насилля. Як правило, коли жінка розповідає про аб'юз, сексистські стереотипи дозволяють насильникам залишитися безкарним та звинуватити її: «Жінка повинна підкорятися і слухатися чоловіка» - цитує авторка.

Церкви, пише дослідниця, завжди вселяли у жінок віру, що вони повинні підпорядковуватися чоловікові. Доказом цього є цитата з релігійних писань, що вона приводить у приклад: «Дружини, коріться своїм чоловікам, як Господові, бо чоловік голова дружини, як і Христос глава Церкви, і Він же Спаситель тіла. Але як Церква кориться Христові, так і дружини своїм чоловікам у всьому» (Послання до Ефесян, 5: 22-24) [3].

Міфом є те, що жінка, що підверглась насилью може легко піти в цих стосунків, якщо в неї є таке бажання. Цикл насилля має у собі декілька фаз, одною з яких є період розкаяння. Тоді аб'юзер обробляє жертву, внаслідок чого вона починає ще більш перебуває в покорі. Коли вона розуміє, що відбувається, то не може себе захистити. Жертва боїться розправи зі сторони партнера, психічної та матеріальної залежності. Зазвичай після психологічного, фізичного або сексуального насилля жертва має певні травми, внаслідок чого легше адоптуватися до насилля аніж йому протистояти.

Цікавим, але жахливим є приклад того, як реагує правоохоронна система на прохання жертви насилля про допомогу. Аналіз дослідження, що було проведено у США, свідчить про те, що прокурори, зазвичай, приділяють дуже мало часу бесідам з постраждалими. Маже в 90% випадків прокурор жодного разу не розмовляв з жертвою. Постійною жалобою зі сторони жінок було те, що вони не знали дату засідання суду. Зібранні данні показували, що важливі відомості про факти насильства не були надані до суду, а також, надання таких доказів, як аудіо- та відеозаписи, фотографії, свідчення поліції не впливали на його рішення. Багато жертв зникали за деякий час до суду, боялися вийти на зв'язок з прокуратурою, через ризик повторного насилля.

Вагома частина уваги авторки торкається соціальних і сексистських передумов насильства та дискримінаційних законів. К. Бареа розповідає про статус жінки в Іспанії до 70-х років ХХ століття. Зі слів Консуели: «Він був юридично нижчим за чоловічий. Замужні жінки мали права, як неповнолітні діти, та повинні підпорядковуватися своєму опікуну.»

Особлива увага в книзі приділяється темі стокгольмського синдрому у жінок, що були жертвами насилля. За новими дослідями о насиллі до жінок з'ясувалося, що у них з'являється стан «вивченої безпорадності», що описав Охберг, який передбачає позитивні почуття жертви стосовно людини, що

тримає її в заручниках та негативні до тих, хто намагається її врятувати. Як приклад цього феномена, авторка розповідає про випадок, коли два злочинці спробували пограбувати банк. Злочинці погрожували життю жінкам, разом з якими були замкнені, але зрідка виявляли до них любов'язність. За шість днів заручники почали сприймати поліцію як ворогів, а злочинців, як друзів. Обидві жінки з часом вступили в любовний зв'язок зі злочинцями [3]. Цей інцидент ввів в ужиток термін «Стокгольмський Синдром».

Приваблиючим є звертання до праць Ді Грехем та її дослідів. Роблячи висновок після одного з них, Ді Грехем зрозуміла, що кожен у певних умовах може розвинути у собі стокгольмський синдром. Як доводить авторка, умови при яких починає розвиватися Стокгольмський Синдром, наступні: заручник думає, що його викрадач загрожує йому життю; викрадач проявляє любов'язність стосовно заручника; заручник знаходиться в ізоляції (фізичної та / або психічної) від інших людей; заручник не може втекти або думає, що не може. У випадку домашнього насилля ці умови також присутні. Цитуючи Консуелу Бареа: «Необхідно вказати чоловікам на їх відповідальність за їх насильство, необхідно зосередити увагу на аб'юзі, що здійснюється чоловіками по відношенню до жінок. Необхідно навчитися розрізняти насильство, зупиняти його, виліковувати його наслідки і запобігати його» [3].

На сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я в травні 2016 року держави-члени схвалили глобальний план дій щодо посилення ролі систем охорони здоров'я в боротьбі з міжособистісним насильством, зокрема, по відношенню до жінок і дівчаток, а також дітей [1]. Аб'юз, що є психологічним, емоційним, та фізичним насильством залишається, на сьогодні, серйозною соціальною проблемою. Треба зробити усе можливе для вирішення цієї проблеми на всіх рівнях суспільного буття.

Література:

1. Насилие в отношении женщин: [Електронний ресурс]. URL: <https://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women> (дата звернення: 20.11.2020)
2. Ігнатова Е Разводова Е. Абыозинг и газлайтинг в межличностных отношениях между мужчиной и женщиной/ Будущее клинической психологии. Материалы XII Всероссийской научно-практической конференции с международным участием. 2018 г. С.3 – 10.
3. Учебник для женщин, подвергающихся насилию, которые хотят перестать ими быть. Стокгольмский синдром женщин, подвергающихся насилию: [Електронний ресурс]. URL <http://womenaction.org/%d1%83%d1%87%d0%b5%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba%d0%b4%d0%bb%d%8f-%d0%b6%d0%b5%d8e%d1%89%d0%b8%d1%85%d1%81%d1%8f%d0%bd%d0%b0/> (дата звернення: 21.11.2020)

Надточій Алла Анатоліївна,

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького,
друга вища, магістратура, спеціальність медична психологія*

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ І СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ШКОЛИ

Успіх будь-якої діяльності обумовлений сформованою мотивацією, саме тому мотивація - один з головних чинників, яка виступає передумовою успішного навчання. Оскільки навчальна діяльність займає всі роки найбільш активного становлення особистості, то, проблема навчальної мотивації є центральною проблемою в психолого-педагогічних дослідженнях і практиці.

В сучасних освітніх умовах складається тенденція зниження рівня навчальної мотивації. І, безсумнівно, така проблема зачіпає всіх учасників освітнього процесу - педагогів, учнів та їх батьків. Така ситуація чітко простежується в загальноосвітній системі освіти, де учні знаходяться в ситуації репродуктивної схеми навчання: вчитель - знання - учень .

Одним з рішень, спрямованих на розвиток навчальної мотивації було введення поглибленого вивчення предметів. Поглиблене вивчення предметів – засіб диференціації та індивідуалізації навчання, що дозволяє за рахунок змін в структурі, змісті та організації освітнього процесу більш повно враховувати інтереси, схильності і здібності учнів, створювати умови для навчання старшокласників, відповідно до їх інтересам і намірам щодо продовження освіти.

Мета дослідження: показати особливості мотивації школярів, що навчаються в рамках звичайного і поглибленого вивчення предметів.

У дослідженні брали участь 620 школярів з 7 по 11 класи. Учні загальноосвітніх шкіл, які навчаються в рамках традиційного підходу склали 310 осіб,

учні спеціалізованої школи з поглибленим вивченням предметів -31- осіб.

Використовувався тест «Діагностика структури навчальної мотивації школяра» М. В. Матпохіної . Тест дозволяє виміряти пізнавальні, комунікативні, емоційні мотиви, саморозвиток учня, досягнення і зовнішні навчальні мотиви (заохочення, покарання).

Порівняльний аналіз показав, що існують достовірні відмінності у вираженості пізнавальної мотивації, мотивації саморозвитку і досягнення . Комунікативна, емоційна і зовнішня мотивація учнів, що навчаються в рамках різних підходів в цілому, не розрізнялася. Цікаво відзначити, що пізнавальна мотивація і мотивація саморозвитку була достовірно нижче в учнів загальноосвітньої школи, в порівнянні з учнями з спеціалізованої школи.

Таким чином, підтверджене припущення, що підхід у навчанні зумовлює різні види мотивації учнів.

Незалежно від підходу в навчанні, шкільна мотивація стрімко знижується. Це пов'язано з тим, що змінюється позиція школяра, поступово втрачається інтерес до засвоєння способів добування знань, раціональної організації своєї навчальної діяльності праці, так як це стає не актуальним для учнів старших класів. У спеціалізованій школі тільки в 9 класі шкільна мотивація зростає, що пояснюється переходом в новий статус школярів і виникненні потреби в освоєнні нових методів пізнання.

Пізнавальна мотивація в спеціалізованій школі має тенденцію до зростання, тільки лише в 9 класі вона дещо падає. У школі з традиційною системою навчання пізнавальна мотивація від 7 до 11 майже не змінюється. Це можна пояснити появою нових інтересів до різних властивостей явищ, цікавим фактам, ідей і теорій і процесом спробою усвідомлення і прояву своїх індивідуальних здібностей в сфері цих ідей в період переходу від підліткового до юнацького віку.

Емоційна мотивація, пов'язана з розумінням власної соціальної відповідальності в традиційній школі має хвилюподібний характер, так в 8 класі спостерігається мінімум емоційної мотивації. Це пояснюється загостренням суперечності - зростанням складності навчального процесу і вимог переміщення інтересу в область міжособистісного спілкування, що є одним із завдань підліткового розвитку. До 10 класу вона знову зростає, коли це протиріччя подолано. У спеціалізованій школі емоційна мотивація має найвищі значення в 8 класі - коли у школярів підвищується інтерес до певної галузі науки, проявляється допитливість, усвідомлення власних можливостей.

Зовнішня мотивація в традиційній школі з 7 по 9 клас падає, а в 10 класі знову зростає.

У спеціалізованій школі, зовнішня мотивація стрімко зростає до кінця шкільного навчання. Зовнішні мотиви цих школярів проявляються тим, що навчання здійснюється в силу обов'язків, заради досягнення певного положення серед однолітків, через тиск вчителів і батьків. Учні прагнуть виконувати завдання, щоб отримати хорошу оцінку, показати товаришам своє вміння вирішувати завдання, добитися похвали дорослого.

Це ймовірно пов'язано з тим, що пізнавальна активність, формується і залишається за рахунок змагальної активності, яка передбачає зовнішні стимули заохочення і покарання.

Цілком природно, що значення заохочення і покарання можуть знижуватися до 9 класу, оскільки зростає самосвідомість і відповідальність школярів. Тож не дивно, що в 10 класі знову зростає зовнішня мотивація, оскільки в учнів

присутнє відчуття подолання бар'єру і потреба «розслабитися», крім цього, юнаки переходять на новий рівень міжособистісного спілкування, а до моменту завершення шкільної освіти і надходження в інші навчальні заклади ще далеко.

Таким чином, на основі отриманих даних можна зробити ряд висновків. По перше, особливості системи навчання обумовлюють специфіку навчальної мотивації школярів. По друге, в спеціалізованій школі пізнавальна мотивація вище, ніж в учнів з традиційної школи. По третє, незалежно від системи навчання, шкільна мотивація знижується у старших класах. По четверте, особливістю структури мотивації учнів з спеціалізованої школи є тенденція до збільшення пізнавальної, емоційної і до старших класів - зовнішньої мотивації, особливістю мотивації учнів з спеціалізованої школи крім підвищення пізнавальної мотивації є коливання емоційних мотивів навчання.

Особливості освітнього підходу і, відповідно школи, яку вибирають батьки для своєї дитини, формують абсолютно унікальну, навчальну мотивацію школярів. Диференціація освіти передбачає розширення освітніх пропозицій і системно-діяльнісного підходу. Однак, зроблена спроба вивчення особливостей мотивації учнів з спеціалізованої школи не вирішує багатьох питань і проблем (наприклад, підстав для вибору школи батьками), в зв'язку з чим, питання вивчення особливостей мотивації школярів в нових умовах вимагає свого продовження.

Соколова Вікторія Костянтинівна,
*Студентка факультету «Комп'ютерна інженерія та управління»
Харківського національного університету радіоелектроніки
Науковий керівник: О.С. Митцева, ст. викладач кафедри філософії.*

ІДЕАЛЬНЕ РЕЗЮМЕ ІТ-СПЕЦІАЛІСТА

Сьогодні безліч популярних ІТ-компаній здійснюють моніторинг ринку праці між роботодавцем та працівником. Раніше компанії вибирали собі кандидатів на роботу, зараз же все кардинально змінилося, співробітники вибирають компанії з кращими умовами праці, з можливістю кар'єрного росту та з гідним рівнем заробітної плати. Таким чином, в сьогодишній боротьбі за місце в ІТ-компаніях, саме вміння складати резюме обумовлює актуальність даної теми [3,4].

Резюме – це коротка інформація про себе як спеціаліста. По суті, це візитна картка, яка повинна переконати рекрутера запросити саме цього ІТ-спеціаліста на співбесіду. Однак, вона може не тільки переконати роботодавця, а й давати відмову програмістам навіть із великим багажем досвіду і знань.

За даними ІТ-компаній, в ідеальному резюме повинна бути відсутня:

Розмитість, неточності. Рекрутер не захоче витратити час на перепитування або уточнення інформації, яка важлива для тієї чи іншої позиції. Цей документ має чітку мету і призначення. Брехня завжди спливає назовні, тому не потрібно видавати бажане за дійсне. Тільки ті навички, якими володієте. Тільки ті мови програмування – які опанували.

Оформлення резюме для програмістів немає жорстких вимог. Однак, існують певні правила, яких слід дотримуватися в процесі його складання. Існує певний шаблон (в дужках вказано назву, яке треба використовувати при складанні резюме англійською)[4]:

Прізвище, ім'я (First Name, Last Name)

Вік (Age)

Контакти (Contacts) - місце проживання, телефон, e-mail, Skype. Назва електронної пошти і скайпу має бути в офіційному стилі у вигляді імені та прізвища. Пошту краще вибирати з популярних - Gmail, Outlook і подібні.

Мета (Objective) - пункт, в якому ви повідомляєте роботодавцю, яку позицію бажаєте займати в компанії.

Резюме кваліфікації (Summary Of Qualification) – сучасні рекрутери зазначають, що в цьому розділі слід розмістити основну інформацію з резюме, яку буде корисно дізнатися роботодавцю в першу чергу.

Професійні навички (Hard Skills) – для компаній не менш важливим також є знання та вміння використовувати сучасні технології.

Особисті навички (Soft Skills) - це нетехнічні навички, якими володіє працівник: вміння працювати в команді, вирішувати конфліктні ситуації, вести переговори, вміння слухати і чітко викладати свої думки, володіння критичним мисленням.

Досвід (Experience) - слід вказувати в зворотному порядку, починаючи з вашого останнього місця роботи.

Освіта (Education) - інформація про вищу освіту. Потрібно вказувати назву ЗВО, факультет, спеціальність, отриману ступінь, роки навчання.

Додаткові навички (Additional Skills) - інформація про курси, семінари, тренінги та інші навчальні програми, які відвідував ІТ-спеціаліст.

Знання мов (Knowledge Of Languages). Цей пункт складається у вигляді "Мова - рівень володіння мовою". Ключовим у цьому розділі є знання англійської, адже потрапити в ІТ без нього практично нереально.

Додаткова інформація (Additional Information) - відомості про працівника: інтереси, захоплення.

Безумовно, професійний імідж ІТ-спеціаліста є важливим елементом професійної компетентності фахівця, від якого прямо залежить його успіх у трудовій сфері. Успішна професійна кар'єра значною мірою залежить від вміння свідомо вибудовувати професійний імідж, що відповідає завданням і специфіці професії. Основою професійного іміджу є поєднання професійних та особистісних якостей фахівця, які сприяють успішній його реалізації у професійній діяльності [1].

Професійний імідж є показником професійного росту та професійного самовизначення фахівця у певній галузі діяльності, який залежить від його готовності до створення такого образу ще на етапі професійного навчання у закладі вищої освіти. Саме у закладі вищої освіти з метою досягнення успіху та кар'єрного зростання усвідомлено, цілеспрямовано повинен формуватися образ, що повністю відповідає специфіці майбутньої професії [1,2].

Отже, можна дійти висновку, резюме має справити приємне враження на того, хто буде його переглядати, і принести бажане запрошення на співбесіду. Ідеальне резюме досвідченого програміста повинно утримувати акцент на досвіді та проєктах, над якими розробник працював: які технології були задіяні, які обов'язки виконувалися, які результати були досягнуті.

Література

1. Почепцов Г. Г. Имиджология. – М.: «Рефл-бук», К.: «Ваклер» – 2004. – 576 с.
2. Штанько В.І., Митцева О.С. Імідж сучасного спеціаліста: Навчальний посібник для студентів усіх форм навчання. – Харків: ХНУРЕ, 2011. – 136с.
3. <https://zinchenko.us/article/junior-developer-resume/>
4. <https://www.juriskonsult.com.ua/zrazok-resume-dlya-programista.html>

Фещенко А.В.,

студентка 2 курсу магістратури

Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

СТАТЕВІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ БУЛІНГУ У ПІДЛІТКОВОМУ ВІЦІ

Актуальність: Проблема булінгу є надзвичайно актуальною в наш час, її слід вивчати у взаємозв'язку з проблемою психологічного клімату в освітньому середовищі. Вона полягає в тому, що наслідки булінгу можуть бути неочевидними, але чинити негативний вплив на учасників цього процесу. Дослідження шкільного цькування серед підлітків є актуальним і має практичне значення, як для психологів, так і для педагогів, вихователів, учнів і батьків, які зіткнулися з цією проблемою. Дослідження булінгу з'явилися відносно нещодавно, але агресивна поведінка є передумовою шкільного цькування, тому булінг варто розглядати в рамках агресивності і агресивної поведінки. Велика увага даній проблемі приділяється закордоном, де існує безліч ефективних програм з профілактики булінгу. У вітчизняній психології до недавнього часу булінг взагалі не розглядався як специфічний феномен.

Мета: Вивчити та проаналізувати фактори виникнення булінгу як явища в підлітковому середовищі та способи його профілактики й психологічної корекції в серед підлітків.

Матеріали та методи: Загальний науковий метод. Теоретичні методи - аналіз та синтез наукової літератури по даній тематиці та емпіричні – опитування та інтерв'ю.

Результати: Слід детально проаналізувати таку складову агресивної поведінки, як насильство. Навколо феномена насильства існує багато суперечливих суджень, тому до цих пір немає загальноприйнятого визначення так само, як і в випадку з агресією.

Вчені часто розглядають насильство, як частину агресії, а іноді ці поняття виступають як синоніми в роботах наукових діячів. Л.С. Алексєєва дає таке визначення насильства - це цілеспрямоване застосування сили або влади, спрямоване на себе або інших, результатом в цьому випадку є фізичний або психологічний збиток. Існує думка, що прояв булінгу не є самозахистом для агресора і означає усвідомленість скоєного насильства.

Визначати булінг, виключно як насильство некоректно, безумовно, насильство є складовою частиною цього феномена, але не скасовує впливу інших зовнішніх факторів впливу на його розуміння. Відмінною рисою типових булі є їх агресія по відношенню до однолітків і дорослих. Булери одержимі набуттям високого соціального статусу в колективі, орієнтовані на отримання матеріальних цінностей від жертви, послуг. Основними мотивами агресора є: заздрість, помста, ворожість, боротьба за владу, нейтралізація суперника через демонстрацію переваги над ним, самоствердження аж до задоволення садистських потреб, прагнення бути в центрі уваги. Класичний булі - імпульсивний, націлений на домінування, має схильність до насильства, в порівнянні з дітьми того ж віку, схильний до брехні й шахрайства.

Виявити якості, властиві жертві булінгу, виявилося складніше.

Практично будь-який підліток ризикує піддатися атаці з боку булі. Найбільш ймовірними аутсайдерами є тривожні, несамостійні підлітки, зі слабкорозвиненими комунікативними навичками.

Захисниками жертви є свідки цькування, що залишилися небайдужі до цієї проблеми. Вони можуть вплинути на прискорене завершення булінгу індивідуальними діями або зверненням до педагога. Вибір - встати на сторону жертви, для захисника є вельми сміливим, так як він сам може потрапити в опалу.

Спираючись на кожен з наукових підходів бачення булінгу, можна ствердити, що діяльність, характерна для досліджуваного феномена суперечить загальноприйнятим правовим і етичним нормам.

Прояви булінгу, що залишилися без своєчасної уваги, стають більш небезпечними.

Найбільш використовувана форма булінгу - це вербальна форма, яка виражається в словесних образах, приниженнях. Що стосується місця, часу і періодичності випадків булінгу, то майже завжди випадки знущань відбуваються під час перерв між заняттями (94,7%), місцями таких випадків часто є: навчальні кабінети, коридори та роздягальні. Такі показники говорять про те, що ці місця вимагають підвищеного контролю з боку керівництва школи та педагогічного складу, а також персоналу навчального закладу.

Часто діти не знають до кого звернутися за допомогою або не вважають, що їм можуть допомогти, тому обирають не втручатися в ситуацію, а також така поведінка невтручання може говорити про страх опинитися на місці жертви булінгу. Важливою складовою профілактики виникнення булінгу є створення і підтримання трьох рівнів системи втручання. Програма первинного рівня втручання (загальношкільного) є освітнім ресурсом, створеним для освітніх установ з метою просування і закріплення позитивних змін в поведінці дітей, закріплення навичок міжособистісного спілкування і вирішення конфліктів для профілактики насильства.

Метою даного етапу є знизити частоту випадків насильства серед учнів. На другому рівні (адресному) рекомендується раннє втручання для роботи з дітьми з групи ризику.

Основною метою цього етапу є забезпечення цільового втручання, що сприяє зміні проблемної поведінки дітей для припинення агресії та профілактики її переходу в більш важкі форми.

На третьому рівні втручання використовується індивідуалізована система, використовуються інтенсивні індивідуалізовані втручання для дітей з групи підвищеного ризику, що характеризуються вкрай деструктивною поведінкою, які не реагують на вторинне втручання. Метою є знизити інтенсивність і тяжкість агресивної поведінки, сприяти його зміні.

Дана трирівнева модель повинна бути запропонована всім учням і працівникам школи, вона сприяє створенню позитивного шкільного середовища і мікроклімату для всіх учнів.

Висновки: Дослідження з проблеми насильства в освітніх організаціях є актуальним, тому що в сучасній психологічній науці немає єдиних комплексних програм профілактики і запобігання булінгу.

У підлітковому віці, коли провідною діяльністю стає інтимно-особистісне спілкування з однолітками, діти засвоюють норми, цінності і правила поведінки через спілкування і взаємодії в групі.

Потрібно враховувати той факт, що навіть після подолання існуючої проблеми булінгу в певному колективі робота по запобіганню булінгу в класі не повинна припинятися. Для закріплення результату слід проводити моніторинг ситуації і систематичне поліпшення згуртованості колективу, а також слід проводити індивідуальну роботу з жертвами насильства для підвищення рівня самоприйняття, а також роботу з агресорами для профілактики деструктивної поведінки. Тільки комплексний підхід до розуміння, вирішення та профілактики явища булінгу дозволить ефективно запобігати інцидентам його прояву в середовищі підлітків.

Література:

1. Гриненко, Д.Н. Взаємозв'язок умовно допустимої агресії і розвитку особистості учасників булінгу [Текст] / Д.М. Гриненко // Психологія і педагогіка: Методика і проблеми практичного застосування. - 2014. - № 41. - 70 с.
2. Menesini E., Salmivalli C. Bullying in schools: the state of knowledge and effective interventions // Journal Psychology, Health and Medicine. 2017. V. 22. P. 240-253.
3. Зінов'єва, І.О., Михайлова, Н.Ф. Психологія і психотерапія насильства. Дитина в кризовій ситуації [Текст] / І.О. Зінов'єва, Н.Ф. Михайлова. - СПб.: Мова, 2015. - 248 с.
4. Zych I., Ortega R., Del Rey R. Scientific research on bullying and cyberbullying: Where have we been and where are we going // Aggression and Violent Behavior, 2015. V. 24. P. 188-198.

ПСИХОЛОГОПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ СУЇЦИДАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ

Суїцид – складномотивований поведінковий акт, у якому тісно переплітаються соціальні, психологічні та психофізіологічні чинники. Це протиприродний і кардинальний крок, тому рішення на його вчинення визріває не миттєво. Йому, як правило, передує більш-менш тривалий період переживань, боротьби мотивів і пошуку виходу із ситуації, що склалась [4].

Всесвітній день запобігання суїциду 10 вересня, за задумом представників Міжнародної асоціації запобігання самогубствам, покликаний привернути увагу влади та громадськості до цієї проблеми [3].

Суїцидальні дії – це крик про допомогу, але невелика кількість людей можуть говорити прямо про свої наміри. Суїцидологічна допомога є одним з найбільш трудомістких процесів у всій системі медичної, психологічної та соціальної допомоги. Значними є труднощі в практичних зусиллях щодо запобігання самогубствам.

Вивчення природи суїциду має враховувати більш широкий контекст, в центрі якого лежить саме факт самогубства, а навколо нього – більш численні факти свідомого чи несвідомого нехтування життям, як вищої цінності людини.

Діагностика суїцидальної поведінки передбачає [1]:

- виявлення безпосередніх суїцидальних тенденцій (найближчих суїцидонебезпечних станів і позицій особистості,

- передиспозиційних суїцидогенних особистісних характеристик, форм і рівнів дезадаптації);

- особистісно-ситуаційних чинників (конфліктів і суїцидальних мотивів);

- групових факторів ризику (соціально-демографічних та інших середовищних).

За В. Ф. Войцех, заходи із попередження самогубств розділяються на наступні [22]:

– Спеціалізовані психіатричні (суїцидологічні).

– Психологічно-корекційні: спрямовані на зміни особистісних установок, підвищення рівня психологічної захищеності, активацію анти-суїцидальних факторів.

– Медичні заходи для усунення наслідків суїцидальних спроб.

– Соціальні заходи: зміна соціального статусу, соціально-економічних умов життя потенційних самогубців.

– Інформаційно-навчальні програми для поширення знань про особливості та причини суїцидальної поведінки.

– Створення спеціальних програм для університетів, форм післядипломної підготовки (лікарів, викладачів, психологів, фахівців з соціальної роботи).

– Інформаційно-коригуюча діяльність, спрямована на формування здорового способу життя, належну ієрархію потреб, орієнтовану на особистісне зростання.

– Інформування громадськості про існуючу систему допомоги за суїцидальних станів.

Метою профілактики є вплив на весь комплекс суїцидальних факторів сучасного суспільства та допомога конкретним суїцидентам. Профілактика базується на вивченні причин та умов суїцидального поведінки, ідентифікації факторів та груп ризику та оптимізації методів запобігання самогубствам.

Відповідно до класифікації Всесвітньої Організації Охорони здоров'я [5], профілактика поділяється на первинну, вторинну і третинну.

Первинна профілактика. Найбільш масова та найбільш неспецифічна, її контингент включає загальну популяцію дітей, підлітків і молоді, а метою є формування активного, адаптивного, високофункціонального життєвого стилю, спрямованого на здоров'я. Первинна профілактика є найбільш ефективною. Зусилля первинної профілактики спрямовані не стільки на попередження хвороби, скільки на формування здорового способу життя.

Первинна профілактика має наступні завдання:

- удосконалювання, підвищення ефективності використовуваних молоддю людиною активних, конструктивних поведінкових стратегій;
- збільшення потенціалу особистісних ресурсів (формування позитивної, стійкої Я-концепції, підвищення ефективності функціонування соціально-підтримуючих мереж, розвиток емпатії, внутрішнього контролю власної поведінки тощо).

Первинна профілактика більшою мірою носить інформаційний характер, оскільки спрямована на формування в особистості неприйняття та категоричну відмову від певних стандартів поведінки та негативних звичок. Її змістом є:

- надання підліткам та молоді інформації про наслідки асоціальних дій, вживання різних видів алкогольних, наркотичних та токсичних речовин;
- роз'яснення правових норм стосовно різних аспектів асоціальної поведінки; популяризація переваг здорового способу життя;
- формування навичок культурного проведення дозвілля;
- створення умов для самореалізації особистості в різних видах творчої, інтелектуальної, громадської діяльності.
- створення добровільних благодійних організацій для попередження самогубства (наприклад, «Самаряни» у Великобританії, «Сніги» в Індії, благодійна організація (БО) «Australia Lifeline» тощо);
- заходи заборонного характеру (обмеження споживання алкоголю населенням; обмеження доступу до вогнепальної зброї, транспортних засобів, отруйних хімічних сполук, лікарських препаратів, контроль інформації про самогубства в засобах масової інформації).

Вторинна профілактика має завдання розвитку активних стратегій поведінки, що допомагають подолати проблеми, а також підвищення потенціалу особистісних ресурсів. Виконання програм вторинної профілактики повинно здійснюватися спеціально навченими професіоналами-психотерапевтами, психологами, соціальними працівниками, педагогами і мережею непрофесіоналів – членів груп само- і взаємодопомоги, консультантами.

Третинна профілактика – комплекс соціальних, освітніх та медико-психологічних заходів, спрямованих на відновлення особистісного та соціального статусу людини, повернення її в сім'ю, освітній заклад, трудовий колектив, до суспільно-корисної діяльності. Тому соціально-педагогічна діяльність в межах третинної профілактики зосереджується в різноманітних осередках допомоги особистості: реабілітаційних центрах, дружніх клініках для молоді, анонімних кабінетах, громадських приймальнях.

У рекомендаціях Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) приблизну шкалу оцінки суїцидального ризику складають чотири рівні (ризик відсутній, незначний, помірний, високий) [5]. В основі профілактичного прогнозу рівнів суїцидального ризику лежить інтегральна оцінка, яка складається із суїцидогенних і антисуїцидальних факторів. Антисуїцидальні чинники є особистісним ресурсом у процесі адаптації та реабілітації як в індивідуальній, так і в груповій роботі фахівців.

Отже, програма з профілактики суїцидальної поведінки повинна мати комплексний характер. За допомогою лекцій, тренінгів, терапевтичним групам інформаційно-просвітницького характеру тощо можна впливати безпосередньо на схильність ризику суїцидальності.

Література:

1. Амбрумова А. Г. Диагностика суицидального поведения / А. Г. Амбрумова, В. А. Тихоненко; Методические рекомендации. – М., 1980. – 48 с.
2. Войцех В. Ф. Клиническая суицидология – М.: Миклош, – 2008. – 280 с.
3. Максимова Н. А. Методичні рекомендації з організації та проведення заходів до Всесвітнього дня запобігання суїциду / Н. А. Максимова. – 2015. – 12 с.
4. Психологічна оцінка суїцидального ризику у військовослужбовців / Кокун О. М., Агаєв Н. А., Пішко І. О., Лозінська Н. С., Корня Л. В. / Методичний посібник. – К.: НДЦ ГП ЗСУ, 2019. – 206 с.
5. Які ситуації підштовхують до самогубства і куди звернутись за допомогою від 10.09.2018 // Міністерство охорони здоров'я України / URL: <http://moz.gov.ua/article/health> (дата звернення: 20.10.2020).

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

Мормуль М.Ф.,

к.т.н., доцент,

Калмиков Д.В., Рябоволенко Е.А.,

студенти

кафедра комп'ютерних наук та інженерії програмного забезпечення.

Університет митної справи та фінансів

РОЛЬ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАЛІЗНИЧНОМУ ТРАНСПОРТІ

Залізничний транспорт відіграє важливу роль в нашому житті. Перевагами цього виду транспорту є велика розгалуженість та низькі тарифи. Важливість залізничного транспорту в системі транспортних комунікацій України посилюється і тим, що через територію держави пролягають основні транспортні трансєвропейські коридори: Схід – Захід, Балтика – Чорне море. Залізничний транспорт – одна з найбільш важливих галузей народного господарства України. Через важливість даної галузі і потрібно постійно оновлювати новітні технології, що дадуть змогу удосконалити перевезення та безпеку. В даній роботі ми будемо досліджувати роль цих технологій і розглянемо чому вони потрібні в даній сфері.

Інформаційні системи залізничного транспорту виникли як елементи, що входять в концепцію створення автоматизованої системи управління. Введення нових інформаційних технологій і методів та розвиток ІТ сфери в транспортній галузі – один із важливих пріоритетів інноваційного розвитку ХХІ століття. Дуже важливими опорними точками розвитку залізничного транспорту на ряду з сучасними технологіями та системами для даної інфраструктури являється створення «розумної» залізної дороги і впровадження інформаційних цифрових технологій у всі сфери діяльності даної галузі.

Розпочнемо з того, що інформаційні технології вирішують три основні задачі: перевезення; фінанси та ресурси; інфраструктура.

Формально ці задачі ставилися з самого початку використання залізничних доріг, але значний розвиток інформаційних технологій розпочався з ХХІ століття.

В наші дні для пасажирів не тільки потрібен комфорт перевезення, але і ефективність та гнучкість роботи компанії поставника, та оперативне реагування на сучасні тренди та бренди. Важлива також і матеріальна база, що дозволяє задовольнити потреби звичайного користувача послуг цієї сфери. Комфорт полягає не тільки в тому, щоб оперативне та вчасно доправити пасажирів чи вантаж, а й в забезпеченні послуг, сервісу управління в постійному онлайн режимі, що забезпечує безперебійну роботу і повноту наданих послуг.

В сфері організації пасажирських перевезень на основі ІТ створюються еталони якості послуг, беручи за зразок справжнього досвіду забезпечення найбільшої рентабельності при задоволенні звичайного користувача. Сукупність послуг, наданих на всіх етапах планування та перевезення, реалізованої на основі ІТ технологій, є важливим аргументом для конкурентоспроможності на нашому ринку.

Отже, як це можна запровадити. Є можливість реалізувати ряд сервісних послуг за рахунок використання мобільних пристроїв. В якості параметрів цих сервісів може бути: як комфорт послуг та індивідуальні умови транспортування, так і створення єдиної бази передачі та отримання інформації в поїздах на залізничному транспорті в режимі реального часу, завдяки цьому реалізується можливість онлайн замовлення послуг, отримання інформації про рейс і ряд інших сервісів які забезпечують інтерес клієнтів, та утримують їх цікавість. В більшості випадків це реалізується за допомогою мобільних додатків на базі операційних систем IOS та Android, або за допомогою сайтів, які дають можливість отримати потрібну інформацію дистанційно, що піде тільки на користь компанії і вирішить логістичні проблеми.

Дуже важливим є здобуття зацікавленості людей за допомогою ІТ- сфери. Це може бути спрощення додатків, орієнтування на власну клієнтську базу, слідування сучасним трендам надання послуг. І в наш час можна вважати за необхідне введення безпаперової технології обробки документів, включаючи процедури підготовки та передачі інформації на борт локомотива з підтвердженням вірогідності і т. ін. Застосування єдиної системи обслуговування, орієнтовану на клієнтську базу, адаптовану під сучасні реалії. Впровадження кібербезпеки для захисту даних від хакерських атак. Розвиток своїх електронних

додатків і користування додатками сторонніх компаній для просування своїх послуг. Це дозволить розширити сферу діяльності залізничного транспорту, і спростити роботу з клієнтами та зворотній зв'язок компанії через мобільні додатки. А також надасть можливість спростити роботу самої залізної дороги, покращити якість наданих послуг, знизити втрати і підняти рентабельність перевезення вантажу. Це приведе до зростання прибутку, та надані послуги стануть більш доступними.

Література:

1. Цифрові технології рухомого складу: веб-сайт. URL: https://otherreferats.allbest.ru/transport/01114660_0.html (дата звернення: 25.11.2020).
2. Оцінка та перспективи розвитку залізничної галузі в Україні: веб-сайт. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=994> (дата звернення: 26.11.2020).
3. Інформаційні та телекомунікаційні технології як інструмент вдосконалення перевізного процесу на залізничному транспорті: веб-сайт. URL: http://www.railsovet.ru/news/industry_news/?ELEMENT_ID=7094 (дата звернення: 25.11.2020).

НОВІКОВ Артем Олександрович,

студент Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

ГУЩИН Іван Валерійович,

старший викладач кафедри штучного інтелекту і програмного забезпечення.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЯВИЩА ІНДИВІДУАЛЬНОГО СПРИЙНЯТТЯ КОЛЬОРУ ЗА ДОПОМОГОЮ ВЕБ-ДОДАТКУ ДЛЯ РОЗВИТКУ КОГНІТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ

Вступ. Ми живемо в еру постійних змін і розвитку інформації, а це несе в собі те, що інформації з кожним днем у вільному доступі стає все більше, все більше з'являється нової, але людський ресурс уваги не дозволяє обробити та інтегрувати її повністю, тому, постає питання розвитку когнітивних здібностей, в першу чергу – пам'яті, що дозволить краще сприймати та інтегрувати в себе відібрану інформацію та швидше формувати навик, а також питання адаптації оточуючого середовища для покращення продуктивності та ефективності роботи з інформацією. Як одним із факторів оточуючого середовища, що можна використати з даною метою було обрано колір. Кольором наповнена наша повсякденність і всі речі, що нас оточують мають свій колір, тому вивчивши його вплив та навчившись оперувати кольорами, оточуючи себе тими, що мають позитивний вплив на роботу мозку, психологічне сприйняття, тобто впливають на фактори, що формують продуктивність людини, можна покращити самопочуття, настрій та ефективність власної роботи.

Наші очі мають три типи рецепторів, кожний з яких здатний розрізняти приблизно 100 різних кольорів і відтінків. Згідно з останніми дослідженнями, людина завдяки цьому здатна розрізняти 1 млн різних квітів. Також, існують дослідження, які розширюють розуміння сприйняття кольору та стверджують, що колір надає психічний і психофізіологічний вплив на людину протягом усього розвитку цивілізації і кожен окремий колір асоціюється у людини з різними емоціями. Вже у первісних людей були певні асоціативні зв'язки з кольорами: червоний - кров, чорний - страждання, зло, білий - чистота, благо. Кожен колір викликав певні емоції і впливав на настрій. Те ж спостерігається і зараз. Наприклад, в дослідженні Кетті Ламанккюза американців просили вибрати улюблений колір і охарактеризувати його. 35% опитаних вибрали синій і описали його приблизно однаково: спокійний, мирний, спокійний. Був проведений експеримент: на залізничних станціях Токіо встановили ліхтарі, які випромінюють синій колір. Дивно, але рівень злочинності знизився. Аналогічний експеримент провели в Глазго - результат був таким самим.[1]

Але не все так просто. У кожного з нас своє, індивідуальне сприйняття кольору. Тому, попри всі існуючі описані загальні психологічні та психічні асоціації людини з кольором, залишається той факт, що в залежності від особливостей організму, життєвих ситуацій, оточення тощо, що формує психологію окремої особистості, її сприйняття кожного кольору може відрізнятися і досить суттєво від загально прийнятого, тобто, середнього представлення. Тому наше дослідження має за мету вивчити описане явище за допомогою веб-застосунку для тренування когнітивних здібностей, а саме; пам'яті, створити

необхідні умови та зібрати статистичну інформацію про результати користувача при різних кольорах ігрових карток для подальшого аналізу та висновків.

Веб-додаток

Розроблена програмний застосунок надає можливість користувачу тренувати пам'ять у ігровій формі та зберігає дані про результати користувача та ігрові умови (колір карток, час кліку на картку), в яких цей результат був досягнутий.

Правила гри: на екрані є 18 карток, початковий колір нейтральний – темно сірий, в залежності від рівня складності розгортаються N карток з кольором гри, після цього, її колір змінюється на початковий, і після цього користувач має відмітити картки у порядку розгортання. При правильному порядку відмічування користувачем, йому нараховуються бали за раунд, при помилці – 0. Одна гра складається з 7 раундів. На кожну гру різний колір карток, усього 7 – червоний, помаранчевий, жовтий, зелений, блакитний, синій та фіолетовий.

Зібрані дані

В результаті дослідження через гру було зібрано наступні дані про користувача та його результати, для зручності, вони надані у форматі двох графіків: залежність середнього рахунку за гру та залежність середнього часу на клік по картці від кольору карток гри.

Дивлячись на графіки, можна побачити, що для обраного користувача кольори з найбільшим показником середнього рахунку за гру (червоний, блакитний, синій) відповідають найнижчим показникам по середньому часу на клік по картці, а кольори з найменшими показниками середнього рахунку за гру (фіолетовий, помаранчевий) відповідають найвищим показникам по середньому часу за клік. Отже, можна зробити висновок, що для досліджуваного користувача найбільш ефективними («присмними») кольорами є червоний, блакитний, синій, а найменш - фіолетовий, помаранчевий. На це потрібно звернути увагу при налаштуванні оточуючого середовища.

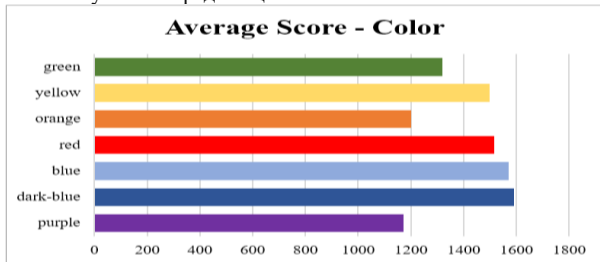

Рис. 1 – Графік залежності середнього рахунку за гру від кольору.

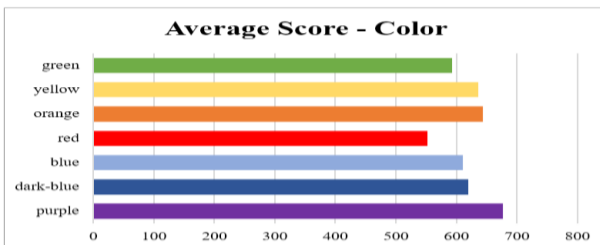

Рис. 2 – Графік залежності середнього часу на клік по картці від кольору.

Висновки. В ході роботи було проведено дослідження явища індивідуального сприйняття кольору за допомогою веб-додатку для тренування когнітивних здібностей, зібрана інформація в процесі гри та по її результатам, на основі яких, побудовані відповідні графіки, що надали можливість зробити висновки про ефективні та більш продуктивні кольори та навпаки для окремого користувача на основі індивідуальних результатів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Психологія кольору [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://4brain.ru/blog/психология-цвета/>.

Степанюк А.В.,
студентка теплоенергетичного факультету, групи ТР-з91мп
Науковий керівник: Михайлова І.Ю.,
доцент кафедри АПЕПС теплоенергетичного факультету
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ПРОГРАМНА СИСТЕМА НА ОСНОВІ OLAP ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ОПИТУВАНЬ СТУДЕНТІВ

Сучасне суспільство характеризується значним впливом інформаційних технологій, які присутні практично в усіх сферах людської діяльності. На сьогодні, інформаційні технології (ІТ) в освіті є необхідною умовою переходу суспільства до інформаційної цивілізації. Як наслідок, відбувається активне становлення нової системи освіти, яка орієнтована на входження у світовий інформаційно-освітній простір.

Проблема оцінювання якості навчання є ключовою в процесі переходу від традиційної форми контролю знань до автоматизованого проведення опитувань та тестувань. На практиці, неякісна оцінка призводить до помилок при атестації випускників навчальних закладів, оцінці кадрів, та ін.

Програмна система для автоматизації проведення опитувань студентів допоможе зменшити час на проведення опитувань та уникнути помилок при обробці результатів вручну.

Було виконано аналіз існуючих програмних засобів для автоматизації опитувань студентів. Основними недоліками яких є: застарілий інтерфейс користувача, необхідність перезавантаження сторінки, статичні вибірки та звіти по результатам опитувань.

Розроблений застосунок забезпечує наступний функціонал:

- можливість завантаження файлів з опитуваннями в систему;
- можливість перегляду та видалення завантажених опитувань;
- можливість створювати сеанс опитування для певної групи студентів, з встановленим часом та граничною датою проходження опитування;
- інтерактивний доступ до результатів опитувань через графічні панелі в режимі реального часу;
- можливість перегляду доступних сеансів опитувань;
- можливість відстежувати час, який залишився на проходження опитування;
- можливість пройти опитування з різними типами запитань.

Для реалізації програмного застосунку було вибрано наступні програмні засоби: InterSystems IRIS Data Platform, яка забезпечує єдину мультимодельну базу даних, а також потужну аналітичну технологію дослідження даних і бізнес-аналітики [1], та фреймворк для побудови односторінкових клієнтських застосунків Angular.

On-Line Analytical Processing (OLAP) технології InterSystems DeepSee забезпечує користувачам додатків можливість аналізувати багатовимірні дані через інтуїтивно-зрозумілий Web-інтерфейс, що надає всі необхідні можливості для аналізу даних. Технологія надає функціонал для побудови інтерактивних інструментальних панелей, що забезпечують роботу з багатовимірними даними. В свою чергу панелі можуть бути вбудовані в застосунки, надаючи користувачам зручний доступ до інформації для оперативного прийняття рішень [2].

В результаті проведеного дослідження, було розроблено застосунок, який автоматизує проведення опитувань студентів. Застосунок реалізований з використанням OLAP технологій, що вирішує проблему статичних вибірок та звітів та дозволяє проводити аналіз багатовимірних даних через інтуїтивно-зрозумілий інтерфейс в режимі реального часу. Користувацький інтерфейс реалізований на основі фреймворку Angular, що дозволяє не перезавантажувати сторінку, при переході за посиланнями, її вміст змінюється динамічно.

Література:

1. Иванчева Н. А., Иванчева Т. А. Постреляционная СУБД Caché (методическое пособие). Новосибирск: Новосибирский государственный университет, 2004. — 120 с.
2. InterSystems DeepSee [Electronic resource]. — Access mode: <https://cedocs.intersystems.com/latest/csp/docbook/Doc.View.cls?KEY=SETDeepSee>.
3. InterSystems IRIS Data Platform 2020.3, Creating REST Services [Electronic resource]. — Access mode: <https://docs.intersystems.com/irislatest/csp/docbook/Doc.View.cls?KEY=GREST>.

ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНІ НАУКИ

УДК: 530.1

*Кодреану Марія Георгіївна,
студентка фізичного факультету,
Яремко Зіновій Миколайович,*

доктор хімічних наук, професор-завідувач кафедри безпеки життєдіяльності.

Львівський національний університет імені Івана Франка

“ВИКОРИСТАННЯ АНАЛОГОВО-ЦИФРОВИХ ПЕРЕТВОРЮВАЧІВ І ЦИФРОВО-АНАЛОГОВИХ ПЕРЕТВОРЮВАЧІВ У ПРИСТРОЯХ РАДІОЛОКАЦІЇ, ТЕЛЕФОНІЇ ТА ВПЛИВ НА РОБОЧИЙ ПРОЦЕС”

Соціально-економічний розвиток суспільства у світі спричинив стрімкий розвиток технологічних процесів, виробництво вдосконалюється в силу заміщення аналогових пристроїв цифровими. Так за даними ООН внутрішній валовий продукт в Україні за рахунок технологічного виробництва в період 2015-2018рр. зріс до 12 629.1 і продовжує зростати до тепер.[1]

Цифрово-аналогові перетворювачі і аналогово-цифрові перетворювачі застосовуються у вимірювальній техніці (цифрові осцилографи, вольтметри, генератори сигналів і т. д.), в побутовій апаратурі (телевізори, музичні центри, автомобільна електроніка і т. д.), в комп'ютерній техніці (ввід і вивід звуку в комп'ютерах, відеомонітори, принтери і т. д.), в медичній техніці, в пристроях радіолокацій, в телефонії і в багатьох інших областях. При цьому вживання цифрово-аналогових перетворювачів і аналогово-цифрові перетворювачів постійно розширяється у міру переходу від аналогових до цифрових пристроїв. [4]

Аналогово-цифровий перетворювач (АЦП) - це пристрій, який приймає вхідний аналоговий сигнал та генерує відповідно до нього цифровий сигнал, що той придатний до обробки мікропроцесорами та іншими цифровими пристроями. [3]

Цифро-аналоговий перетворювач (ЦАП) являє собою пристрій для декодування вхідних величин, представлених числовими кодами, у відповідні їм значення вихідного струму чи напруги. [3]

Як відомо при роботі з пристроями радіолокації надзвичайно важливою є неперервність передавання сигналу. Що забезпечує зниження аварійності авіатехніки, наприклад. Чи то в телефонії задля забезпечення безперервного зв'язку. На підприємствах, задля забезпечення безпеки як працівників так і майна важлива відповідна робота радіопристроїв та моніторів.

Також і самим працівникам необхідно відповідально ставитись до своїх прав та вимагати від роботодавців виконання вимог Закону України "про охорону праці" та інших нормативно-правових актів, задля уникнення надзвичайних ситуацій.

Охорона праці — це:

- Система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини під час трудової діяльності;

- Чинна (що діє на підставі відповідних законодавчих та інших нормативних актів) система соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, які забезпечують збереження здоров'я і працездатність людини під час праці.

- Дозвіл на початок робіт підвищеної небезпеки, який необхідний організації чи підприємству, хто працює в будівництві. [1] Працівники мають право на безпечні умови праці, які визначені законодавством, тому для працедавця вигідно забезпечити працівникам належні умови праці та подбати про безпеку. В іншому випадку, при невідповідній роботі устаткування може зупинитись робота підприємства, що понесе за собою наслідки у вигляді великих збитків чи смертності.

Отже, підсумовуючи вище наведене основним завданням для роботодавців є забезпечення працівників необхідними ресурсами та функціонуючим обладнанням. Забезпечення умов дозволить зберегти прибутки та запобігти нещасним випадкам чи збиткам.

Список використаної літератури

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
2. <https://w3.unece.org/PXWeb/ru/Charts?IndicatorCode=12>
3. Навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.050201 «Системна інженерія» кафедри Автоматики та управління у технічних системах / Укл.: А.О. Новацький– К: НТУУ „КПІ”, 2012– 470с.

УДК 629.783:621

***Мухін А.А., студент;
Сазанішввілі З.В, доцент;
Ткачов Ю.В.***

Дніпровський національний університет ім. О.Гончара

ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ 3D ДРУКУ

На даний час активний розвиток і широке застосування отримав 3D друк. Ця технологія дозволила спростити багато процесів у виробництві різних видів виробів. Найбільш високий розвиток отримало створення прототипів майбутніх приладів, або корпусів за допомогою 3D друку. Але, сама по собі технологія 3D друку має різні переваги і недоліки.. Різні типи принтерів та матеріалів для них мають різний ступінь якості кінцевого продукту. Критеріями якості вважаються, як кінцева точність виготовлення продукту, так і міцність, ціна, шкідливість під час друку, шкідливість кінцевого продукту та багато іншого.

3D друк давно вийшов за рамки «дорогих технологій» і має широкий спектр застосування - це можуть бути, як прості принтери FDM технології – ці принтери використовуються при ознайомленні з 3D друком і виконують простий друк невеликих деталей з низькою точністю. Під параметром точності тут мається на увазі мінімальний розмір шару друку. Така технологія друку є найдешевшою і має кілька основних видів матеріалів, якими користуються при FDM друку, в залежності від кінцевої мети і від можливостей самого принтера. Для створення шарів використовується термопластичний матеріал, який нагрівається до напіврідкого стану на друкуючій голівці 3d-принтера і видавлюється на поверхню в якості нитки.

У даній роботі буде розглянуто чотири основні технології друку, існуючі зараз - SLA, SLS, FDM, MJM. А так же приведена їх порівняльна характеристика та розглянуті основні сфери застосування цих технологій. Так само важливим фактором в 3D друку є матеріал, яким користуються при друку. Основним фактором у виборі технології друку і матеріалу, часто є вартість готового виробу. Тому якщо кінцевою метою є отримання початкового прототипу, для якого не потрібна велика точність та є можливість допускати відмінності з комп'ютерною моделлю – FDM технологія – це найкращий варіант.

УДК: 530.1

***Фецук Тарас Вікторович,
студент фізичного фалькутету,
Фірман Володимир Михайлович,***

кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри безпеки життєдіяльності.

Львівський національний університет імені Івана Франка

ЗАСТОСУВАННЯ КРИСТАЛУ СЕВР₃

Сцинтиляційні спектрометри дуже широко використовуються для виявлення та спектроскопії енергетичних фотонів, а саме в рентгенівських і гамма-променях, при кімнатній температурі. Ці детектори зазвичай використовуються в дослідженнях в області ядерної фізики і фізики елементарних частинок,

медичної візуалізації, дифракції, неруйнівного контролю, моніторингу ядерного нерозповсюдження і геологічної розвідки.

Сцинтилятори - речовини, що проявляють сцинтиляцію (випромінюють світло при поглинанні іонізуючого випромінювання (гамма-квантів, електронів, альфа-частинок і т. д.). Як правило, кількість фотонів що випромінюється для даного типу випромінювання приблизно пропорційна до поглиненої енергії, що дозволяє отримувати енергетичні спектри випромінювання. Сцинтиляційні детектори -- основне застосування сцинтиляторів. У сцинтиляційному детекторі світло, яке випромінюється при сцинтиляції, збирається на фотоприймачі (як правило, це фотокатод фотоелектронного помножувача - ФЕП, значно рідше використовуються фотодіоди і інші фотоприймачі), перетворюється в імпульс струму, підсилюється і записується тією чи іншою реєструє системою.^[1]

Важливі вимоги до сцинтиляційних кристалів, які використовуються в цих дослідженнях, включають: високу світловіддачу, швидку реакцію, низьку вартість і доступність для великого обсягу. Цим вимогам не може відповідати більшість з наявних у продажі сцинтиляторів. В результаті продовжуються пошуки нових сцинтиляторів з поліпшеними характеристиками. Грунтуючись на результатах світових науковців, CeBr_3 є дуже перспективний для гамма-спектроскопії.

Усі знають наскільки важливими є пошуки корисних копалин, моніторинг ядерного нерозповсюдження та дослідження в області ядерної фізики. Чим точнішими будуть дані добути з експериментальних робіт чи спостережень, тим кращою буде подальша дії робота. Так, важливо чітко проводити геологічну розвідку, щоб подальші дії, які вже будуть проводитися на місці, були не марними і корисні копалини були добути з точно поміченого місця. Ось, як приклад, можна навести й ядерну фізику, дослідження в якій не менш важливі. І питання не лише у якихось дослідів для теоретичних знань, але й практичних, де відбуваються експериментальні дослідження з радіацією.

Важливо відмітити, що використання CeBr_3 добре підходить для гамма – спектроскопії, адже певна похибка в такий момент менша, ніж при інших сцинтиляторах. Було виміряно, наприклад, те що енергетичне розділення фотопіка 662 keV, зареєстрованого сцинтилятором CeBr_3 , становить ~ 3,4% (півширина) при кімнатній температурі, що значно краще, ніж енергетичне розділення 6-7% (півширина) при 662 keV, отримані за допомогою встановлених сцинтиляторів, таких як NaI (Tl) і CsI (Tl). Енергетичне розділення кристалів CeBr_3 при 662 keV наближається до такого у напівпровідникових детекторів кімнатної температури, таких як CdTe і CdZnTe (2-3% півширина при 662 keV).^[2, 3]

Роботи з кристалом CeBr_3 повинні відбуватися у повному дотриманні норм безпеки, ще з самого його вирощування. Враховуючи в яких небезпечних, або ж просто точних, дослідженнях використовується цей сцинтилятор, обов'язково слід надати усе необхідне дослідникам – кімнати та матеріали для вирощування самого об'єкта, спеціальний одяг для подальших робіт з кристалом. Одними з не менш важливих, виступають найновіші технології, які повинні бути повністю захищені і виконувати свою справу як належить. Адже найменша дрібниця чи неполадка призведе до втрати всіх вкладень й часу, у випадку вирощування сцинтилятора чи при його використанні у геологічній розвідці, або ж до чогось більш катастрофічного, якщо брати ядерну фізику.

Закон про охорону праці України визначає основні положення щодо втілення в життя конституційного права працівників на охорону їх життя і здоров'я у процесі трудової діяльності.^[4] За вимогами та цим законом, вчені чи працівники мають право на безпечні умови роботи, які визначені законодавством і країна повинна бути зацікавлена в тому, щоби надавати все необхідне для забезпечення безпеки своїх вчених та провідних робітників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- [1] Електронний пєсцпс: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Сцинтиляторы>
- [2] Kanai S. Shah, Jaroslaw Glodo, William Higgins and Edgar V.D. van Loef are with Radiation Monitoring Devices, Inc. (RMD), Watertown, MA 02472 USA, 2008.
- [3] William W. Moses, Stephen E. Derenzo, Marvin J. Weber are with Lawrence Berkeley National Laboratory, Berkeley, CA 94720 USA, 2008.
- [4] Електронний пєсцпс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ

Бувовська Валерія Володимирівна,

*курсант навчальної групи ПД-831, 3-го курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності*

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник: Анісімов Дмитро Олексійович,

викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ЗВО НПУ

В умовах складної криміногенної ситуації, активізації політичних трансформацій у державі, економічних та суспільних проблем, зростання злочинності в Україні надзвичайно важливе значення для успішного вирішення завдань забезпечення належного правопорядку і громадської безпеки має високий рівень професійної підготовленості правоохоронних органів до ефективних дій у штатних та екстремальних умовах. Професійна підготовка працівників органів внутрішніх справ є вирішальним чинником якості правоохоронної діяльності, забезпечення законності та боротьби зі злочинністю.

Від рівня розвитку фізичних якостей залежать адаптаційні можливості до фізичних навантажень, тому недостатній рівень фізичної підготовленості ускладнює успішне оволодіння курсантами професійними навичками. Сучасні вимоги до високого рівня фізичної підготовленості курсантів із посиленою фізичною підготовкою зумовлені необхідністю виконання в майбутньому обов'язків в обраній галузі професійної діяльності. Існує залежність рівня фізичного здоров'я від фізичної підготовленості та паралельно необхідність високого рівня фізичної підготовленості для абітурієнтів вищих навчальних закладів.

Високий рівень розвитку необхідних військово-прикладних фізичних якостей, службових компетентностей у правоохоронців МВС України забезпечує ефективне виконання завдань за призначенням, а також дозволяє зберегти їм здоров'я та життя під час службово-бойової діяльності, яка нерідко проходить в екстремальних умовах. У зв'язку з цим, актуальним вбачається розгляд підвищення рівня фізичної підготовки курсантів ЗВО НПУ.

Питанням удосконалення рівня фізичної підготовленості курсантів системи МВС України присвячено велику кількість досліджень радянських та вітчизняних вчених. Такі вчені, як Баштова А. Г., Гаркавий О. А., Загорка І. П., Селюков В. С., Трішин К. О., Уварова О. Ю., Хацаюк О. В., Чух А. М. та ін., зробили значний внесок у дослідження окремих теоретичних аспектів підвищення рівня фізичної підготовки правоохоронців. Однак деякі питання залишаються відкритими для дискусій, зокрема питання підвищення рівня фізичної підготовки курсантів ЗВО НПУ, які розглядалися досить поверхово. Тому все це обумовлює актуальність дослідження підвищення рівня фізичної підготовки курсантів ЗВО НПУ, особливо механізму такого підвищення кваліфікації на сучасному етапі державного будівництва.

Тематична актуалізація пов'язана з потребою концептуального узагальнення питань підвищення рівня фізичної підготовки курсантів ЗВО НПУ. Досягнення цієї мети обумовило розв'язання наступних дослідницьких завдань: дослідження підвищення рівня фізичної підготовки курсантів ЗВО НПУ в цілому, розгляд та аналіз діяльності, що зараховується як підвищення рівня фізичної підготовки курсантів ЗВО НПУ, що дозволить надати цілісну характеристику механізму підвищення рівня фізичної підготовки в Україні на сьогодні.

Професійна підготовка кадрів для Національної поліції України потребує постійного вдосконалення. Це обумовлено низкою причин, серед яких: реформування правоохоронного відомства, зміна концепції діяльності Національної поліції, застосування нових форм добору кандидатів на службу в поліцію, оптимізація структури та змісту службової підготовки поліцейських. Зазначене вимагає оновлення методичного забезпечення освітнього процесу.

Чинна програма фізичної підготовки із працівниками МВС України під час початкової підготовки має певні недоліки: завдання з фізичної підготовки для працівників різних службово-посадових категорій носять узагальнений характер та не повного мірою враховують специфічні особливості службової діяльності працівників різних категорій - заняття зі спеціальної фізичної підготовки становлять 80-90 %

загального часу на фізичну підготовку; низький вихідний рівень фізичної підготовленості та здоров'я працівників; недостатнє врахування рівня фізичного стану працівників. Фізична підготовка працівників на етапі професійного становлення повинна бути організована відповідно до службово-посадових категорій та враховувати вимоги конкретних посад до підготовленості працівників.

З метою посилення боротьби зі злочинністю та забезпеченням особистої безпеки працівників Національної поліції України (НПУ) під час виконання службових завдань існує необхідність удосконалення їх службової підготовки із використанням всього арсеналу засобів та методів [1; 2]. Основою службової підготовки працівників НПУ є фізичні якості, а формою – рухові уміння й прикладні навички. Недостатньо розвинуті фізичні якості, призводять до низької працездатності правоохоронців, які не можуть у повній мірі виконувати завдання за призначенням. У свою чергу, якість формування прикладних навичок (подолання перешкод, застосування заходів фізичного впливу) напряму залежить від рівня фізичної підготовленості правоохоронців.

Функціональний стан, як комплекс властивостей та якостей майбутнього офіцера НПУ спрямований на вирішення завдань службової діяльності. У свою чергу, функціональний стан характеризується: функціонуванням біологічної системи; фізіологічними функціями та якостями; фізіологічними та психофізіологічними характеристиками; інтегральною характеристикою властивостей індивіда; цілісністю реакції людини.

В управлінні функціональним станом для досягнення високого рівня працездатності необхідно враховувати дані, які характеризують роботу вегетативної системи. Вегетативна система у свою чергу визначає енергетичну сторону фізичного стану, дихання, обміну речовин, терморегуляцію організму курсантів, які відображають показники прийому та обробки сигналів на рівні периферичних систем. Важливими також є: сили, просторові, частотні, часові та динамічні характеристики. Наприклад: адаптація, сенсibilізація, порог відчуття, електрофізіологічні параметри сигналу. На рівні центральних систем регуляції існують показники пам'яті, теоретичного та емпіричного мислення, уяви, які відображають процеси переробки інформації та прийняття рішень.

Особливе місце в діяльності майбутніх офіцерів НПУ відводиться фізичному компоненту, а саме стану м'язової системи, яка є біологічним ключем до зовнішнього світу. Із ергономічних показників варто відмітити моторну реалізацію прийнятих рішень, стан рухової системи та її основних показників: м'язової сили, координації рухів, швидкості, витривалості, а також характеру динаміки хибних рухів. Таким чином, функціональний стан організму курсантів обумовлений глибокими зв'язками зі всіма компонентами, які забезпечують здоров'я та високу рухову активність. Цьому конгломерату буде відповідати система фізичних вправ яка отримала назву «функціональне багатоборство», що дозволить створити умови у закладах вищої освіти МВС України для якісної підготовки майбутніх офіцерів НПУ, які виконують обов'язки з охорони громадського порядку на більш високому рівні, і у яких сила, витривалість, спритність та швидкість розвинута краще, ніж у представників злочинного світу.

Функціональне багатоборство забезпечує довготривале заняття фізичними вправами і дозволяє покращити загальну фізичну витривалість організму правоохоронців, зміцнити серцево-судинну та дихальні системи, підвищити рівень м'язової сили, зміцнити суглоби, оптимізувати вагу, підвищити гнучкість та набути атлетичної статури. Крім цього, даний напрям у свій зміст включає різноформатні тренування, функціональну гімнастику, баланстренінги, циклічні вправи. Також функціональне багатоборство передбачає наступні методи спортивного тренування: безперервний, інтервальний та змальний [3, с. 91].

Для забезпечення успішності процесу адаптації працівників засобами фізичної підготовки необхідно підвищувати функціональні можливості серцево-судинної системи та системи дихання. Ефективним для формування адаптивних можливостей працівників є тренування витривалості [4, с. 172].

Навчання з фізичної підготовки передбачає формування та вдосконалення в поліцейських: – рухових якостей і навичок, необхідних у повсякденній діяльності та в разі виникнення екстремальних ситуацій; – витривалості, швидкісних і силових рис, які забезпечують можливість переслідування правопорушника та перевагу в силовому протистоянні під час його затримання, зокрема з подоланням природних і штучних перешкод; – навичок самоконтролю за фізичним станом і станом здоров'я в процесі виконання фізичних вправ; – практичних навичок застосування прийомів самозахисту, особистої безпеки, фізичного впливу тощо [5, с. 10].

Таким чином, на підставі проведеного аналізу можемо сформулювати наступні висновки. Впровадження службової підготовки із використанням всього арсеналу засобів та методів в освітній процес майбутніх офіцерів НПУ з фізичної підготовки сприятиме підвищенню фізичної підготовленості правоохоронців різних вікових груп та категорій. У свою чергу це зменшить кількість травмувань, загинів та поранень поліцейських під час виконання завдань за призначенням.

В свою чергу, запровадження міжнародного досвіду з підвищення рівня фізичної підготовки курсантів відіграє значну роль, оскільки передбачає розширення міжнародних відносин між державами, поглиблення взаємних інтересів держав, стабільний розвиток держав тощо. Все це створить максимальну можливість для найбільш повного співробітництва на міжнародній арені, що позитивно вплине на розвиток вітчизняного законодавства з питань захисту прав людини правоохоронними органами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 08.02.2020).
2. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16> (дата звернення: 08.02.2020).
3. Колесніков, В. В. Підвищення рівня фізичної підготовленості курсантів закладів вищої освіти МВС України засобами функціонального багатоборства (кросфіт) / Колесніков, В. В. , Забора, А. В. // Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України : зб. наук. пр. [конф. (м. Харків, 29 трав. 2020 р.)] / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. – Харків : ХНУВС, 2020. – С. 90-92.
4. Фізична підготовка працівників МВС України на етапі професійного становлення : навч.-метод. посібник / Ю. В. Вереньга, Г. П. Грибан, С. М. Безпальний. - Житомир : Вид-во “Рута”, 2014.-180 с.
5. Фізична підготовка працівників Національної поліції України [Текст] : навч. посіб. / В. А. Дідковський, В. В. Бондаренко, О. В. Кузенков. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т. П. 2019. – 98 с.

Моложникова В.В.,
студентка 4-го курсу
Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара
Агалаков В.С.,
викладач кафедри фізичного виховання та спорту.

ПРОФІЛАКТИЧНІ ЗАХОДИ ТА ЛІКУВАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗІ СКОЛІОЗОМ

Анотація. У статті розглядаються методи лікування і профілактики одного з найбільш поширених сучасних захворювань серед школярів та студентів – сколіозу. В ході дослідження були виділені основні вправи лікувальної фізичної культури для запобігання виникненню захворювання, а також запропоновано кілька альтернативних способів боротьби зі сколіозом.

Ключові слова: сколіоз, хребет, лікування, профілактичні заходи, фізична культура.

Summary. This article considers the methods of treatment and prevention of one of the most common modern diseases among pupils and students - scoliosis. During the research, we have highlighted the main exercises of therapeutic physical culture to prevent the occurrence of the disease, and so several alternative methods of combating scoliosis.

Keywords: scoliosis, spine, treatment, preventive measures, physical education.

У сучасному світі сколіоз є досить поширеним захворюванням опорно-рухового апарату, яке виникає та розвивається у дітей і дорослих. Виникненню сколіозу сприяють безліч причин, включаючи спадковість і вроджені патології, проте захворювання може бути і набутою проблемою. За статистичними даними майже кожен третій школяр в Україні має сколіоз – викривлений хребет. Це не дивно, оскільки, як правило, загроза набуття сколіозу властива, в першу чергу, для людей, що здобувають освіту, які більшу частину навчального часу знаходяться в статичному стані і порушують вимоги відносно постави. Відповідно, дуже актуальною ця тема є серед студентів, тому ми розглянемо, як можна запобігти виникненню сколіозу, а також згадаємо кілька, на перший погляд, нетрадиційних методів лікування (або, принаймні, поліпшення стану) при цьому захворюванні.

Сколіоз – це важке захворювання, що характеризується викривленням хребта у фронтальній площині і обертанням окремих хребців навколо вертикальної осі. Він небезпечний, оскільки привертає до

патологічного процесу найважливіші системи організму: серцево-судинну, дихальну, нервову і нервово-м'язову. Хвороба призводить до значної деформації грудної клітки, хребта, таза, що уповільнює фізичний розвиток та негативно впливає на психоемоційний стан. [2, с. 38]

В ході дослідження були виявлені наступні основні профілактичні заходи, за допомогою яких можна уникнути сколіозу:

1) рекомендується уникати активності, яка навантажує тільки одну сторону тіла, сколіоз часто обумовлений тривалим м'язовим дисбалансом;

2) від сумки краще відмовитися на користь рюкзака, або хоча б носити її по черзі то на правому, то на лівому плечі;

3) щодня, краще вранці, бажано виконувати спеціальні вправи для м'язів спини: лежачи на животі на підлозі, піднімайте верхню частину тулуба з прогином в спині (затримайтеся в цій позі на 5 секунд, потім повільно опустіться на підлогу – 10 разів); лежачи на підлозі на животі, піднімайте праву руку і ліву ногу, потім ліву руку та праву ногу (3 підходи по 15 разів); встаньте прямо, ноги на ширині плечей, не згинаючи колін, постарайтеся опустити руки на підлогу, покласти на неї долоні, потім лікті (постійте в такій позі 10-15 секунд, добре прогнувшись в спині);

4) завжди пам'ятати про поставу: намагайтеся завжди тримати спину прямо, опустіть плечі, а головою тягніться вгору;

5) рекомендується додати до свого раціону продукти з кальцієм, який сприяє зміцненню опорно-рухового апарату (вівсянка, соя, мигдаль, сардини, сир, риба, зелень).

Далі згадаємо кілька методів лікування сколіозу, про важливість та корисність яких часто забувають:

1. Йога – одна з найефективніших методик лікувальної гімнастики, дозволяє впоратися з болем і скутістю в спині, що неодноразово підтверджено науковими дослідженнями і відгуками самих пацієнтів. Потрібно відзначити, що результат залежить перш за все від стадії сколіозу. У разі незначного викривлення (1-2 ступінь сколіозу) є всі шанси повністю виправити деформацію. При сколіозі 3-го ступеня йогатерапія також принесе чималу користь, позбавивши від болю та уповільнивши прогресування патології. Виконання статичних вправ, якими є асани, надає комплексну дію на організм: розслабляються м'язи; тренується дихальна функція, завдяки чому відбувається повноцінне насичення організму киснем; поліпшується кровообіг; хребет витягується в довжину, за рахунок чого хребці поступово повертаються на свої місця; підвищується амплітуда рухів; зв'язково-сухожильний апарат набуває гнучкості та еластичності, що сприяє підтримці симетрії; зміцнюється нервова система, людина стає більш стійкою до психологічних навантажень. Практика показала, що при систематичних заняттях йогою протягом двох місяців кут кривизни зменшується на третину і більше. [1, с. 58]

2. Регулярне плавання в басейні. Плавання здатне зміцнити м'язи всього тіла, в тому числі і спини (сильні м'язи при сколіозі – це дуже важливий показник, вони утримують хребет, не даючи йому деформуватися далі). Однак необхідно пам'ятати, що позитивних ефектів від плавання можна домогтися тільки при правильному підході. Людині, хворій на сколіоз, краще порадитися з лікарем – саме він підкаже, яким стилем краще плавати і які саме вправи виконувати у воді. [3, с. 46]

Як висновок, зазначимо, що сколіозу можна уникнути, використовуючи перераховані вище профілактичні заходи, а лікування при сколіозі не обмежується тільки лікувальною фізичною культурою і базовими вправами, адже можуть допомогти й такі нестандартні методики як, наприклад, йога та регулярне плавання в басейні. Виконання цих нескладних порад може зробити ваше життя комфортнішим, а вашу діяльність, навчання зокрема, більш продуктивними.

Література:

1. Єпіфанов В. А. Лікувальна фізична культура: навчальний посібник / В. А. Єпіфанов. - М. : ГЕОТАР-Медіа, 2009. – 58 с.

2. Корж Н. А. Сколіотична хвороба: принципи лікування // Здоров'я України, 2001. – 38 с.

3. Попов С.Н., Валєєв Н.М., Гарасєва Т.С. та ін. Лікувальна фізична культура: підручник для студентів вищ. навч. закладів / (під ред. Попов С.Н.). - М. : Видавничий центр «Академія», 2008. – 46 с.

Чорна Поліна Павлівна,
*курсант навчальної групи ПД-831, 3-го курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: Анісімов Дмитро Олексійович,
викладач кафедри спеціальної фізичної підготовки.*

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ТРАВМАТИЗМУ ПІД ЧАС ЗАНЯТЬ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОЮ ФІЗИЧНОЮ ПІДГОТОВКОЮ

Центральною сходинкою трансформаційних перетворень в нашій державі є перезапуск системи вищої освіти, а особливо системи професійної підготовки працівників правоохоронних структур. Так, одним із найбільш важливих кроків у реформуванні освіти є пошук напрямків щодо встановлення моделі чіткого механізму вдосконалення програм фізичної підготовки курсантів закладів вищої освіти системи МВС України. Одним із привілейованих напрямів, що постали перед системою фізичної підготовки у закладах вищої освіти системи МВС України є забезпечення безпеки студентів та курсантів, що займаються спеціальною фізичною, підвищення рівня їх здоров'я.

Фізичне виховання у навчальному процесі учбового закладу займає чинне місце у процесі зміцнення здоров'я курсанта, профілактиці різного роду захворювань, покращує його фізичний стан, формує навички здорового способу життя. На заняттях зі спеціальної фізичної підготовки курсанти отримують значні фізичні навантаження, які відсутні у повсякденному житті. У той же час травматизм має місце у навчальному та тренувальному процесі. Правильно побудовані заняття сприяють попередженню різного роду травм. Проблема попередження травматизму, фізичних ушкоджень під час тренувань та проведення занять зі спеціальної фізичної підготовки завжди була нагальною проблемою для тренерів, викладачів, вчителів, інструкторів. Незважаючи на постійні зусилля організаторів фізичного виховання травматизм на заняттях зі спеціальної фізичної підготовки залишається значним. Зважаючи на це проблема травматизму на заняттях з фізичного виховання є актуальною [1].

Враховуючи зазначене нами вище, слід також наголосити на тому, що формування та вдосконалення професійної компетенції майбутніх викладачів фізичної культури й спорту є головним завданням підготовки фахівців, здатних визначати, проєктувати, організовувати й моделювати навчальний процес. Важливим компонентом у цьому процесі виступає піклування про здоров'я тих, хто займається [2, с. 89].

Не є новим твердження, що найбільш відомими чинниками травматизму під час зайняття спеціальної фізичної підготовки, передусім є: недотримання плану навчально-тренувальної дисципліни; невідповідність спортивного обладнання умовам експлуатації; незадовільний стан спортивної споруди; невідповідність спортивного взуття та одягу умовам спортивних занять; невміння викладача забезпечити правильне виконання курсантом або студентом системи фізичних навантажень та прийомів [3].

Однак, травматизм під час занять зі спеціальною фізичною підготовкою може виникати внаслідок порушення відповідних організаційних, методичних вимог викладачами та слухачами.

Так, задля профілактики необхідно дотримуватись індивідуального підходу навчання до кожного слухача. Зведення нанівещь або до мінімуму випадків травматизму під час проведення занять зі спеціальної фізичної підготовки. Виконання такого пріоритетного завдання можливе лише шляхом виконання широкого спектру заходів, що у своїй сукупності становлять зміст техніки безпеки під час організації і проведення керіваних і самостійних форм занять фізичними вправами. Так, особливе місце в системі профілактики та попередження травматизму є навички самострахування, тобто здатність спортсмена своєчасно приймати рішення і самостійно виходити з небезпечних положень, які можуть виникати під час виконання вправ. Так, щоб уникнути травм, кожен слухач повинен зробити потрібний і своєчасний додатковий рух або цілу рухову дію. Чим вищий рівень координаційних здібностей і розвитку спритності, тим швидше той, хто виконує вправу, оволодіє прийомами самострахування. Якщо говорити про практичні рекомендації щодо уникнення травм на заняттях фізичного виховання, то їх треба, як і травми, розрізняти за видами спорту. Адже для представників різних видів спорту існують загальні основні положення гігієнічного забезпечення спортивної підготовки [4, с. 169]. Так, щодо самострахування, то даним прийомом активно навчають осіб, що займаються професійними видами спорту,

однак слухачам, що займаються у закладах вищої освіти спеціальною фізичною підготовкою частіше за все таких навичок не прививають, внаслідок чого і трапляються випадки травматизму.

Так, враховуючи вище викладене, вважаємо, що для уникнення випадків травматизму слухачів під час занять спеціальною фізичною підготовкою, необхідно до навчальної програми ввести спеціальним блоком, присвяченим прийомам самострахування. Крім того, не менш актуальним питанням є матеріальне забезпечення, адже застаріле спортивне обладнання є однією із поширених причин травматизму під час занять зі спеціальною фізичною підготовки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Мінц М.О., Головаченко І.В., Шуст О Травматизм на заняттях фізичного виховання. Scientific researches and their practical application state and ways of development. 2015 URL: <https://sworld.education/konfer41/1.pdf> (дата звернення 17.09.2020).
2. Ніфака Я. Профілактика травматизму під час проведення занять із фізичної культури та спорту. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: збірник наукових праць. №2(22). 2013. С. 89-92.
3. Бріжата І. А. Моніторинг чинників шкільного травматизму та його профілактика в системі фізичного виховання учнів. Молода спортивна наука України. 2 (2). Львів. 2003. Вип. С. 155-157.
4. Мельніков А.В. Попередження травматизму на заняттях з фізичного виховання. Збірник наукових праць Національної академії державної прикордонної служби України: серія право. №3 (68). 2013. С. 168-177.

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

Живогляд Л.С.,

студент ,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Науковий керівник : Каширіна І.О.

«СТРАТЕГІЇ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ»

Художній переклад як лінгвістична проблема.

За визначенням В. Коптілова, **художній переклад** - особливий вид перекладу, оскільки він є не точною передачею змісту, а відображенням думок і почуттів автора прозового або поетичного першотвору за допомогою іншої мови, перевтіленням його образів у матеріал іншої мови [1]. У художньому перекладі Т. Казакова розрізняє окремі підвиди перекладу залежно від приналежності оригіналу до певного жанру художньої літератури. До них відносяться: переклад поезії, переклад п'єс, переклад сатиричних творів, переклад художньої прози, переклад текстів пісень і т.д. Виділення перекладу творів того або іншого жанру в особливий підвид перекладу носить умовний характер і залежить від того, наскільки істотний вплив робить специфіка даного жанру на хід і результат перекладацького процесу [2].

Одна з проблем художнього перекладу - співвідношення контексту автора і контексту перекладача. Критерієм співпадіння, або, навпаки, розходження обох контекстів виступає міра співвідношення даних дійсності і даних, взятих з літератури. Письменник іде від дійсності і свого сприйняття до закріпленого словами образу. Якщо переважають дані дійсності, то йдеться про авторську діяльність. Перекладач іде від існуючого тексту і відтворюваної в уяві дійсності через її «вторинне», «наведене» сприйняття до нового образного втілення, закріпленого в тексті перекладу. Жоден переклад не може бути абсолютно точним, оскільки сама мовна система приймаючої літератури за своїми об'єктивними даними не може досконало передати зміст оригіналу, що неминуче призводить до втрати певного об'єму інформації. Тут також замішана особистість перекладача, який при перекодуванні тексту обов'язково випустить щось зі змісту, та його схильність продемонструвати чи не продемонструвати усі особливості оригіналу [3].

Наступна, співвідносна з попередньою, проблема художнього перекладу - проблема точності і вірності. При перекладі перед перекладачем постає проблема неспівпадіння у смисловому навантаженні і стилістичній виразності слів та зворотів різних мов. Не можна змінити один компонент, щоб це не вплинуло на загальну структуру твору. Зміна одного компоненту обов'язково спричиняє зміну усієї системи. В. Комісаров наголошував, що художній твір повинен перекладатися «не від звуку до звуку, не від слова до слова, не від фрази до фрази, а від ланки ідейно-образної структури оригіналу до відповідної ланки перекладу» [4].

Також при перекладі художнього твору необхідно враховувати проблему дотримання індивідуальної своєрідності оригіналу. При перекладі необхідно досліджувати твір як в лінгвістичному аспекті, так і в розрізі літературознавства. Форми прояву індивідуальної своєрідності в художньому тексті дуже різноманітні, і кожна з них висуває складні завдання для перекладача.

Перекладачеві, який працює з художнім текстом, також не слід забувати про проблему передачі часової дистанції. А. Попович стверджував, що «під поняттям часу в перекладі ми маємо на увазі різницю в комунікативних умовах, яка визначається тією обставиною, що оригінал і переклад реалізуються не в один і той же історичний (календарний) момент» [5]. Переклад повинен нести на собі відбиток певного часу. Але відбиток не означає повної тотожності, адже в цьому випадку не йдеться про філологічно достовірні копії мови перекладу на той момент часу, коли був написаний оригінал, текст перекладу у такому разі наповниться надмірною інформацією про стан мови оригіналу в той давній час. Сучасний переклад не має давати читачеві інформацію про те, що текст не сучасний, а за мусить за допомогою особливих прийомів показати, наскільки він давній. Специфіка синтаксичних структур, особливості тропів і всієї лексики мають конкретну прихильність до певної епохи. Час твору показаний в мовних історичних особливостях: лексичних, морфологічних і синтаксичних архаїзмах. Головна умова створення тимчасової дистанції – відсутність в лексичі перекладу модернізмів – слів, які не могли вжитися в той час, коли було створено твір.

Тексти для перекладів надзвичайно різноманітні в жанрах, стилях і функціях. Тому перекладачеві важливо знати, який вид тексту йому належить перекладати. За словами В. Виноградова, типи текстів визначають підхід і вимоги до перекладу, впливають на вибір прийомів перекладу і визначення ступеня еквівалентності перекладу оригіналу. Цілі і завдання перекладача виявляються різними, в залежності від того, що він перекладає, поему або роман, наукову статтю або газетну інформацію, документ або технічну інструкцію. І закономірності перекладу кожного з жанрів мають свої відмінності [6].

Розглянувши проблематику перекладу художніх творів, можна сказати, що перед тим, як починати перекладати художній твір, потрібно перш за все проаналізувати його особливості, а саме структуру художнього тексту на лексичному, семантичному, стилістичному рівнях. Потрібно проаналізувати структуру як німецького, так і українського художнього твору, для того, щоб переклад був доречним і професійним. Варто пам'ятати, що художній твір має художні образи, які потрібно дослідити у творі, а потім правильно відтворити їх при перекладі.

Література:

1. Миньяр-Белоручев Р.К. Теория и методы перевода. - М.: Московский лицей, 1996. - 208 с.
2. Казакова Т.А. Практические основы перевода. // Серия: Изучаем иностранные языки. - СПб.: Издательство Союз, 2000. - 320 с.
3. Заботина Т.Е. Подход к интерпретации как к действованию / Филологическая герменевтика и общая стилистика. - Тверь: ТГУ, 1992. - С. 54-65.
4. Комиссаров В.Н. Теория перевода (лингвистические аспекты): Учеб. для ин-тов и фак. иностр. яз. / Владлен Наумович Комиссаров. - М.: Высш. шк., 1990. - 253 с.
5. Потебня А.А. Теоретическая поэтика - М.: Изд-во Наука, 1990. - 181 с.
6. Гарбовский Н.К. Теория перевода [Учебник для студентов высших учебных заведений] - М.: Издательство Московского университета, 2004. - 542 с.

Іванова Д.С.,

магістрантка Херсонського державного університету

СТРУКТУРНІ ТА МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ДИСКУРСУ НОВИН

В умовах посилення ролі інформації та розвитку інформаційно-комунікативних технологій все більшого значення в сучасному суспільстві набувають дискурсивні практики, які стосуються різновидів медіатекстів, що об'єднують широкий спектр різних за жанром творів публіцистичного стилю, серед яких в якості основних виступають новини, інформаційна аналітика і коментар, текст-нарис, реклама.

Перераховані типи тексту представляють значний інтерес для лінгвістичного дослідження, оскільки засоби масової інформації сьогодні багато в чому визначають характер і властивості сучасного стану мови [1; 2; 3; 4; 5; 6].

Процеси глобалізації, в умовах яких існує сучасне суспільство, мають значний вплив на життя людини, змінюючи його на різних рівнях. Мова також відіграє важливу роль, так як є вираженням соціальної дії.

Мовні засоби беруть участь у конструюванні соціальної реальності, що є особливо характерним для сучасного дискурсу новин.

Новинні повідомлення, які публікуються в пресі, прийнято називати новинними історіями, хоча їх організація відрізняється від звичайних історій, тим, що основна інформація зазвичай міститься на початку новинної статті або нариса, на відміну від традиційного сюжету, що розвивається планомірно. Їм також притаманні категоричність і перебільшення, іноді – перекручування фактів [2; 4].

Рішення подібних завдань досягається багато в чому за допомогою певного вибору мовних засобів і способів їх організації. У зв'язку з цим особливої актуальності у лінгвістичних дослідженнях набуває функціональний підхід, у рамках якого мова розглядається як набір семіотичних ресурсів, що беруть участь у створенні значення, а також новинної цінності тієї чи іншої події. Мова дискурсу новин – живий і динамічний організм, який адаптується до існування різних форм сучасних комунікативних потоків і соціальних трансформацій [1; 6].

Дискурс новин традиційно вивчається в рамках медіалінгвістики на прикладі текстів масової комунікації. Тексти дискурсу новин характеризуються складними властивостями, такими, як зв'язність між реченнями, загальна тематична структура, схематична організація, а також рядом стилістичних і риторичних параметрів [2; 6, с. 111–112].

У цілому в своїй інваріантній структурі дискурс новин представляє послідовність категоріальних компонентів, які репрезентують динамічне чергування центральної, фокусної і фонових подій.

Деякі дослідники стверджують, що більшість новинних статей будуються за принципом уточнення, коли інформація розгортається від загального її подання до подальшого розгортання й уточнення [1; 2, с. 128].

Ці основоположні особливості побудови друкованого новинного тексту лежать в основі презентації новин в електронних виданнях. Потрапляючи в новий інформаційний простір, дискурс новин знає ряд змін, які дозволяють читачеві абсолютно по-іншому отримувати інформацію.

Однею з основних особливостей мови новинних інтернет-видань є використання розмовного стилю. Сама манера спілкування автора тексту з читачем справляє враження, ніби автор не пише, а розповідає історію друзям, де читач сам вибирає, які моменти виявляються цікавими для нього. Розуміння ролі автора при дослідженні новинних текстів є важливим ще й тому, що відбір мовного матеріалу, його структурна організація та жанрові варіації залежать, перш за все, від ролі й намірів автора. Образ автора є видом повноцінного уявлення особистості, який включає в себе психічний, соціальний, етичний та інші компоненти, але заломлені через її мову, її дискурс. Отже, в електронному дискурсі новин реалізується структура дискурсу новин, запропонована Т. А. ван Дейком. Тут зберігаються компоненти схеми традиційного новинного дискурсу: короткий зміст, головна подія, фон і зміст.

Структура електронного дискурсу новин, яка властива більшості інформаційних повідомлень від загального до приватного, складається з п'яти блоків, кожен з яких представляє певну частину структури новинного повідомлення: заголовний блок, інтродуктивний блок, ключовий блок, фінальний блок, зовнішні коментарі [1; 4].

Інформація в повідомленні, що має подібну форму структуризації, розкривається від загального до конкретного. Основна інформація надається в заголовному й інтродуктивному блоках, а потім розвертається і представляється в більш повному та детальному вигляді.

Більшість новинних повідомлень мають подібну структуру, так як дана форма організації та розподілу інформації в електронному тексті, метою якого є інформування та вплив, представляється найбільш зручною й ефективною. Така структура має на меті опис не тільки форми побудови новинного повідомлення інтернет-газети, а й її мовних особливостей, які виражаються саме через структуру повідомлення. Кожен елемент структури електронного новинного дискурсу виконує певну функцію, ефективне виконання якої можливо, якщо автор вдається до використання певних мовних прийомів і методів [5; 6].

Основні типи позатекстових посилань представлені таким чином: теги, заголовки, опції, що дозволяють здійснювати маніпуляції з текстом.

До внутрішньотекстових посилань відносимо: власні імена, назви (географічні, компаній, урядових і неурядових організацій і т.п.), іменники і субстантивні словосполучення, що виступають у ролі підмета й

доповнення, дво- та багаточленні атрибутивні словосполучення, що виступають у ролі підмета або доповнення, поширені дієслівні конструкції, які є присудком або його частиною.

З точки зору мовної репрезентації внутрішньотекстові гіперпосилання не обмежуються лімітованим набором лексичних і граматичних засобів, оскільки основним завданням даного типу посилань є маркування семантичного компонента, що відображає суть макропропозиції цільової статті, і варіативність даних зсобоів обмежується тільки фантазією автора.

Популярність таких номінативних конструкцій як гіперпосилання тегів і заголовків ілюструє той факт, що іменник має найбільш багатий асоціативний потенціал і здатність активувати образи свідомості, що стоять за ним. Іменник у вигляді гіперпосилання є найбільш частотним й експресивним засобом мовної репрезентації концепту [4; 6].

Новинні цінності важливості і масштабності того, що відбувається конструюються за допомогою використання різних лексико-граматичних засобів, таких як: емоційно забарвлені епітети (*crude*); лексичні одиниці, що виражають оцінку (*chaos, to worry*); числівники (*hundreds of thousands*); прикметники (*the largest*) [7; 8].

Вибір новинної історії, спосіб оформлення новинного повідомлення, розташування його на сторінці, структурування на розділи, послідовність розповіді, діалогічна форма викладу, націлена на певну реакцію читача, гібридизація жанрів, використання неологізмів (*slowbalisation*), стилістичні прийоми протиставлення (*to look back and ahead*) і гри слів підсилюють ефект впливу на читача, виділяють необхідну інформацію і розставляють акценти в тексті статті [7; 8].

Таким чином, мова сучасних англійськомовних новин відображає всі зміни, що відбуваються в суспільстві. Зі зміною способу надання інформації аудиторія читачів змінюється, трансформуються методи її вираження, зазнає змін сама мова. Основними особливостями новинного тексту є стислість, лаконічність, нейтральність, переважання номінативних структур, вживання лексики в їх прямих значеннях. Новинні повідомлення стають менш емоційними й експресивними, інформація подається блоками, принцип інтертекстуальності виступає в якості способу підвищення його інформативності.

Дискурс новин, що реалізується в електронних газетах, має принципово нові риси, які відрізняють його від друкованого дискурсу – гіпертекстуальність, інтерактивність, інтертекстуальність, мультимедійність та нескінченність. Нова нелінійна форма подання інформації суттєво впливає на мову електронного дискурсу новин, який зберігає мовні риси традиційної газети та набуває риси розмовного стилю.

Специфіка дискурсу новин визначається широкими технологічними можливостями у сфері представлення актуальної інформації і, як наслідок, особливою структурою та специфічним набором засобів мовного впливу на масового адресата.

Література:

1. Дейк Т. А. ван. Анализ новостей как дискурса. *Язык. Познание. Коммуникация*. Благовещенск : БГК им. И. А. Бодуэна де Куртенэ, 2000. С. 111-160.
2. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. 4-е вид., пер. з англ. О. Возної, Г. Сташків. Л. : Літопис, 2010. 538 с.
3. Морозова Е. И. Проблема значения в свете современных семантических теорий. *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. 2004. № 635. С. 114-117.
4. Потапенко С. І. Сучасний англomовний медіа-дискурс : лінгвокогнітивний і мотиваційний аспекти : монографія. Ніжин : Вид-во НДУ імені Миколи Гоголя, 2009. 391 с.
5. Шевченко І. С., Морозова О. І. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен : монографія / під заг. ред. І. С. Шевченко. Харків : Константа, 2005. С. 233-236.
6. Bednarek M., Caple H. The Discourse of News Values: How News Organizations Create Newsworthiness. N. Y.: Oxford University Press, 2017. 320 p.
7. CNN. URL: <https://www.cnn.com/world> (дата звернення: 09.09.20).
8. Live Journal. Word of the Day. URL: <http://1word1day.livejournal.com/487516.html> (дата звернення: 12.10.20).

ЗАГОЛОВКИ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ ІНТЕРНЕТ-ВИДАНЬ ЯК ЗАСІБ ПРАГМАТИЧНОГО ВПЛИВУ НА ЧИТАЧА

Засоби масової інформації, так само як і різноманітні інтернет-видання, набувають на сучасному етапі розвитку суспільства все більшу силу й значимість, і визначаються недостатньою вивченістю стилістичних засобів впливу на одержувача інформації, тобто читача.

Газета прагне впливати на громадську думку в політичних та інших питаннях. Елементи оцінки спостерігаються у відборі та способі подання новин, використанні специфічної лексики, вираженні сумнівів у фактах, синтаксичних конструкціях, що вказують на недостатню впевненість автора в сказаному або його бажання уникнути відповідальності.

У будь-яких публікаціях ключову позицію займає заголовок, на який читач звертає увагу в першу чергу, через що правильно оформлений заголовок у значній мірі сприяє підвищенню конкурентоспроможності публікації [2; 3].

На сучасному етапі вивчення інформаційних заголовків набуває особливого значення [1; 2; 3; 4; 5; 6].

Заголовки є невід'ємною частиною публіцистики, вони визначають обличчя газети. Читач переглядає заголовки і читає матеріал у залежності від того, наскільки вдало побудовано його назву. Газетний текст – це своєрідне явище, яке стоїть дещо особіно в ряду інших видів текстів. Специфіка мови газети є абсолютно очевидною. Вона пов'язана з тим, що в газеті є особливі мовні утворення – заголовки, підзаголовки, рубрики. Таким чином, газетний текст є специфічним типом тексту, що посідає особливе місце в складній ієрархічній системі тексту. При цьому заголовок – це обов'язкова структурно-композиційна категорія будь-якого газетного тексту. Він несе найважливіше комунікативне навантаження. Газета як засіб інформування та переконання розрахована на масову та неоднорідну аудиторію, увагу якої вона повинна утримати [2; 4].

Сьогодні майже всі тексти інтернет-видань публікують із заголовками. Виняток становлять невеликі інформаційні повідомлення і замітки, згруповані в добірку. У такому випадку над нею розміщено загальний заголовок – рубрику, що позначає головну тему цих публікацій або іншу загальну для них ознаку.

Заголовки газети повинні залучати найбільшу кількість читачів, іншими словами, забезпечувати повноцінне функціонування самої газети. Заголовки англійськомовних інтернет-видань насамперед виділяються своїм оформленням – вони друкуються часто дуже великим шрифтом. Як відомо, газетний заголовок у стислій формі інформує читача про основну тему статті. Заголовок багато в чому детермінує вибір читача, адже часто саме від нього залежить, чи буде стаття, що розташована під ним, прочитана чи ні. Все це створює й «особливу мову» газетних заголовків, тобто особливий набір стилістичних і синтаксичних прийомів, метою яких є вплив на читачський вібір.

Мовні особливості заголовків англійськомовної газети обумовлюються їх функціональним призначенням – коротко викласти зміст замітки можливо в більш сенсаційному вигляді [2; 3].

Основне значення газетних заголовків полягає у вираженні основної ідеї інформації. Так, у заголовках часто опускаються артиклі й дієслова-зв'язки. У колонках новин відсутня емоційна лексика, тому що вона виражає суб'єктивну оцінку автора. В англійськомовних заголовках дослідники виділяють наступні особливості: використання власних назв, термінів, скорочень і жаргону.

Головне завдання автора статті не тільки відобразити її зміст у заголовку, а й інтерпретувати його в світлі прагматичної мети. Тому для публікації в газеті автор намагається створити такі заголовки, які будуть здатні вплинути на читачів, викликати інтерес, привернути увагу [4; 6].

Відмінною прагматичною особливістю газетного заголовка є те, що спрямованість на читача виражена в ньому значно яскравіше, ніж в тексті самої статті.

Газета в цілому і газетна стаття зокрема, як основна одиниця преси, в соціальній життєдіяльності людини створюється нею з певною цілеспрямованістю. При створенні газетної статті її автор свідомо обирає мовні засоби для вираження свого комунікативного наміру, дотримується певних мовних правил і соціальних норм спілкування. У цьому проявляється ставлення людини до мовних знаків. Створивши текст газетної статті, автор відправляє його читачеві і планує викликати у нього певну реакцію. У даному випадку реалізується ставлення мовного знака до людини. Реакція читача на сприйняту інформацію може бути абсолютно різною в залежності від змісту отриманої інформації, від віку, соціального стану, рівня знань читача і т.д. [2; 6].

Найбільш очевидно і повно прагматична функція представлена в текстах, що відносяться до стилів масової комунікації, в тому числі, звичайно, і в газетному тексті. Всі засоби, що знаходяться в розпорядженні газети, використовуються в кінцевому рахунку для впливу на читача [5].

Особлива роль при цьому належить газетному заголовку. Автор газетної статті, маючи намір відправити її читачеві, обов'язково надає їй назву. Заголовок газетної статті є одним із найважливіших елементів її структури. Назва – це спосіб представлення читачеві можливості з першого погляду дійти висновку про необхідність подальшого читання всього тексту. Виходячи з цього заголовку повинна бути властива точність вираження думки, тобто ясність і простота форми, – заголовок повинен бути зрозумілим будь-якому читачеві [2; 3].

Отже, особлива роль заголовка полягає в тому, що він є багаторазовим першим елементом тексту, з яким стикається читач, так званим «висунутим елементом». Крім того, заголовок – смислова домінанта тексту: заголовок будучи складовою частиною створеного тексту, в конденсованій формі «сигналізує» про зміст цілого тексту.

Оскільки газетний заголовок є складовою частиною всього тексту газетної статті, то природно вважати, що він узгоджується з цілим текстом у семантичних і структурних відносинах. Залежно від теми і прагматичного наміру різні статті мають різні заголовки, що особливим чином узгоджуються зі змістом усієї газетної статті [4].

У корпусі тексту газети заголовок виділяється як особлива лінгвістична одиниця, покликана в яскравій і короткій формі інформувати читача про зміст статті, полегшуючи тим самим його сприйняття і розуміння. Наявність у газетних заголовків власних прагматичних завдань представляє їх як системно організовані одиниці комунікації, що створюють у сукупності особливий рівень тексту газети. Значення і форма заголовка відображають загальну комунікативну спрямованість газетної статті і підкоряються співвідношенню денотативних і конотативних елементів, які випереджають текст [6].

Соціально-політичні завдання газети знаходять відображення в прагматичному змісті її газетних заголовків. На відміну від заголовка наукової статті, газетний заголовок повинен не тільки забезпечити статтю найменуванням, але також викликати у читача живий інтерес до неї, залучити його на сторону світоглядної позиції автора, переконати читача, викликати певне ставлення до фактів, що викладаються, відповідним чином направити його діяльність. Газетний заголовок виконує не тільки інформативну, номінативну функцію, але також і функцію спонукальну. Спонукальна функція газетного заголовку є складовою частиною його прагматичної функції [2; 6].

Лінгвістична реалізація прагматичної заданості даного газетного заголовку та статті в цілому пов'язана з вживанням певних прагматично навантажених лексичних і синтаксичних одиниць та їх повторів у тексті статті в різних синтаксичних конструкціях, що визначає специфіку семантики і структури даного газетного тексту.

Реалізується також рекламна функція заголовка і функція створення позитивних емоцій у читача, що органічно входить у структуру прагматичного значення й прагматичної функції даного газетного заголовку [3; 5].

Слід зазначити, що більшість англійськомовних газет з метою посилення інформативної та прагматичної (рекламної) функцій заголовка додають до нього також помітний підзаголовок. Підзаголовку належить особлива роль: він є додатковим засобом залучення уваги читача, концентрації його уваги на найголовнішому в змісті статті, оскільки підзаголовок фокусує в собі в кількох словах, у короткій і стислій формі основний зміст статті, служить свого роду його узагальненням. Підзаголовок містить додаткову інформацію і є активним засобом реалізації прагматичної функції газетного заголовка й статті в цілому. Разом із заголовком підзаголовок складає свого роду заголовний комплекс і є єдиним засобом текстотворення [2; 6].

Таким чином, газетний заголовок є одним із найважливіших елементів структури тексту статті й узгоджується з нею в змістовному плані. Одночасно газетний заголовок привертає увагу читача, викликає в нього певне ставлення до фактів, що викладаються, та відповідну реакцію, тобто несе певне прагматичне навантаження.

Література:

1. Гальперин І. Р. Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження. М., 2004. С. 56-83.
2. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості : підручник. 2-ге вид., перероб. і допов. Львів : ПАІС, 2004. 268 с.
3. Іванов В. Ф. Техніка оформлення газети : курс лекцій. К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. 222 с.
4. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. 3-тє вид., доп. і поліпш. К. : ЦУЛ, 2002. 284 с.
5. Наер В. Л. Научная проблематика на страницах англоязычной газеты. Функциональные стили и преподавание иностранных языков. М. : Наука, 1982. С. 126-137.
6. Шевченко В. Е. Система рубрикации газеты – основа її архітектонічної організації. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2001. Т. 2. С. 53-69.

Тарасова Н.І.,
к. ф. н., доцент кафедри світової літератури,
Рижкова Т.Ю., магістрант.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

ОБРАЗ ЖІНКИ В РОМАНІ ДЖЕЙН ОСТІН «ГОРДИСТЬ ТА УПЕРЕДЖЕННЯ»

Початок XIX століття відзначається формуванням традиції жіночого літературного мистецтва, де поряд з романістами-чоловіками з'являються жінки-письменниці. «Жіночі романи» ставили за мету по-новому, ширше висвітлити призначення жінки у суспільстві, розвивати жіночий стиль письма й демонструвати в цих творах теми емансипації жінки-суб'єкта. Серед таких авторок можемо назвати англійську письменницю Джейн Остін, роман якої «Гордість та упередження» поєднує в собі як насущні проблеми жінок того часу, так і навіть певні настанови для них, як яскраву іронію та сатиру на суспільство, так й опис історичних реалій життя провінційного дворянства Англії в кінці XVIII–на початку XIX століть.

Ідеалізація сімейного життя в англійському суспільстві породила образ жінки як вічної утриманки: спочатку у сім'ї батьків до заміжжя, а потім у шлюбі під домінуванням свого чоловіка. Освіченість дочок джентльменів обмежувалася письмом, читанням та «досконаlostями» (зокрема, танцями, співом, рукоділлям). Математичні навички дівчата отримували, займаючись практичною арифметикою, що потім, в подальшому ставало в нагоді у веденні домогосподарства. Гуманісти того часу були переконані, що «... освічена дівчина, яка вийшла заміж, ставала не лише гідною супутницею по життю, але і розумною помічницею, домогосподаркою, а також доброю матір'ю, яка спроможна виховати гарних дітей» [3].

Спостерігаючи за дискусіями між героями роману (містера Бінглі, Дарсі, Керолайн Бінглі, місіс Херст, Елізабет Беннет), виокремлюємо декілька визначень поняття «освічена жінка». Так, Містер Бінглі про освічених молодих леді говорить: «Вони всі пишуть пейзажі, розмальовують ширми і гаптують гаманці. Всі, кого я знаю, вмють таке робити, і я ще ніколи не чув, щоб при першій згадці про якусь молоду дівчину не сказали, яка вона освічена» [2, с. 39]. Дещо іронічно, навіть претензійно з цього приводу висловлюється містер Дарсі: «на жаль... Освіченими називають усіх жінок, які тільки і вмють, що гаптувати гаманець чи розмальовувати ширму. Але я не погоджуюся із вашою думкою про жіноцтво загалом. Я маю багато знайомих, але не можу похвалитися, що хоча б півдюжини з них насправду освічені» [2, с. 39]. Серед тогочасних жінок переважає думка, яку висловлює Керолайн Бінглі: «...освіченою є та, що перевершує усіх доволка себе. Щоб заслужити такої честі, жінка має вміти чудово грати, співати, малювати, танцювати й говорити іноземними мовами; крім того всього, вона мусить мати особливу харизму, тон голосу, манеру ходи й розмови, інакше буде недостойна зватися освіченою» [2, с. 39]. Містер Дарсі як чоловік наголошує на тому, що жінка «Все це ... мусить мати, але, oprіч того, вона має повсякчас вдосконалювати свій розум читанням» [2, с. 39]. Тобто він створює уже досконаліший образ на відміну від попередніх розумислів. Через репліку міс Бінглі письменниця передає ставлення у суспільстві до таких жінок: «Елізабет Беннет ... є однією з таких панянок, які хочуть зарекомендувати себе перед представниками протилежної статі, принизивши інших жінок, і, мушу зізнатись, багато чоловіків попадають на цей гачок. Але, на мою думку, це нікчемний прийом, вельми нечесний хід» [2, с. 40]. І тут певним чином спостерігаємо протиріччя між домінуючим образом жінки в суспільстві Англії у період кінця XVIII–початку XIX століття і тими запитам, котрі висувають чоловіки у вільному виборі достойної дружини. Адже без прагнення до «вдосконалення свого розуму», без бажання саморозвиватися жінка стає нецкавою обраницею, бо робить чоловіка в подальшому шлюбів нещасливим.

Завдяки розмислам письменниці у романі «Гордість та упередження» спостерігаємо своєрідний процес формування образу англійської жінки кінця XVIII–початку XIX століть, змістом якого перш за все була трансформація поглядів у суспільстві щодо критеріїв жіночої освіченості. Лише вдаль заміжжя надавало соціальний статус та матеріальну захищеність жінці. У романі описані долі різних жінок, з різними поглядами на своє майбутнє життя, але всі вони так чи інакше прагнули до шлюбу. Наприклад, місіс Беннет багато років заміжня. Вона не дуже розумна, почасти є відверто примітивною у своїх поглядах та діях, не має високого статусу, її виховання могло бути й кращим: «Вона мало що знала й розуміла, до того ж була вередливою. Коли була чимось невдоволена, то одразу списувала все на нерви. Справою її життя було видати доньок заміж, а єдиною втіхою – відити та плітки» [2, с. 6]. І ця її справа життя стала одержимістю, проте саме вона ріднила усіх англійських матерів епохи Джейн Остін. Шлюб з

обмеженою жінкою, яку неможливо розвивати, став для містера Беннета повчальним: красива зовнішність – ще не привід одружуватися. Для жінки важливо мати широкий кругозір, бути гарним співрозмовником, тоді шлюб буде вдалим не лише для неї, а й для її чоловіка.

Шлях самореалізації жінки через вдалий сакраментальний шлюб втілений в образі Шарлоти Лукас. Обділена вродою жінка двадцяти семи років була достатньо розсудливою і розуміла, що може залишитися старою дівою: «Хоч Шарлотта ніколи не була високої думки про чоловіків чи подружнє життя, заміжжя завжди було її метою, то був єдиний вихід для освічених панночок з невеликим приданом. Може, шастя воно й не подарує, але від скрути вбереже» [2, с. 123]. Ставлення Елізабет Беннет до цього шлюбу було вкрай негативне: «...давно здогадувалася, що Шарлотта дотримується дещо іншої думки про шлюб, але вона й гадки не мала, що коли дійде до справи, то її приятелька пожертвує почуттями заради затишної оселі» [2, с. 126]. Проте цим кроком Шарлотта змогла дати шанс своїм молодшим сестрам: «Словом, радість охопила всю сім'ю. У молодших панночок зажевріла надія, що вони зможуть вийти на люди на рік, а то й два швидше, а брати зітхнули з полегшенням, що Шарлотта не вмере старою дівою» [2, с. 123]. Цей епізод підкреслює надзвичайно важливу роль шлюбу для жінки епохи Джейн Остін та рівень відповідальності, що покладалася на плечі старшої сестри по відношенню до молодших. За правилами етикету молодші сестри не могли офіційно бути представлені світу до тих пір, поки старші сестри не стануть зарученими або не вийдуть заміж, а, отже, їх шанси на вдаль заміжжя зменшувалися.

З-поміж сестер виокремлюється постать Джейн Беннет, котра відрізняється витонченістю та вродою: «занадто схильна любити всіх людей...ні в кому не бачиш жодної вади. Увес світ у твоїх очах добрий і приязний» [2, с. 14]. Джейн прагнула до шлюбу, в якому буде взаємне кохання, (у цьому її схожість із сестрою Елізабет). Обидві сестри вважають, що вдаль заміжжя – це перш за все поєднання матеріального статку з щирими почуттями, які стають винагородою. Головна героїня роману Елізабет Беннет впевнена в собі та самодостатня, вміло поєднує упертість та іронічність у спілкуванні з протилежною статтю й вищими за соціальним статусом особами. Сміливість її вчинків дивує, і саме це відрізняє її від канонічного образу жінки, нав'язаного суспільством Англії на межі XVIII–XIX століть. Переконливо змальовано прагнення Елізабет Беннет до вільного вибору свого майбутнього нареченого. Своєю прикладом вона показала, що шлях до омріяного щастя лежить через гордість і упередження, які необхідно було подолати, не порушуючи моральних цінностей та незважаючи на ті перепони, що виникали на її шляху. Містер Беннет так коментує ситуацію: «Знаю, що ти не зможеш бути щасливою, не зможеш поважати себе, якщо по-справжньому не цінуватимеш свого чоловіка, якщо не вважатимеш його ліпшим за себе. У нерівному шлюбі твій жвавий і гострий розум обернеться проти тебе» [2, с. 368]. Елізабет Беннет без сумніву – інтелектуальна панянка, котра може сміливо сказати «ні» вигідним кандидатам у чоловіки й раціонально обґрунтувати відмову, дотримуючись моральних цінностей та правил етикету, притаманних суспільству Англії кінця XVIII–початку XIX ст.

Основним творчим принципом Джейн Остін є опис трансформації характерів героїв: від етапу зародження почуття до його перетворення на упередженість, через зацікавленість до народження справжніх взаємних почуттів, які з часом можливо назвати коханням. Кожна героїня роману страждає від надмірного тиску суспільства з неповноцінними моральними цінностями та часто вважає благородними тих героїв, які його позбавлені, або, навпаки, має упереджене ставлення до благородних осіб.

Жінки в романі «Гордість та упередження» – це сплетіння різнобічних характерів жіночого суспільства Англії кінця XVIII–початку XIX ст., в якому чітко простежуються протиріччя між канонічною жінкою (котра прагнула до вигідного шлюбу часто без почуттів) та освіченою жінкою (яка прагнула до саморозвитку та осмисленого вибору свого нареченого). Всі причини, які спонукали жінку до поспішних рішень узяти шлюб, вказують на те, що в суспільстві Англії кінця XVIII–початку XIX ст. виникла криза сімейних цінностей. Зміна думок про причини й наслідки оформлення шлюбів, переосмислення сімейних цінностей, зростання освіченості серед населення змінювало роль жінки у сім'ї: від домогосподарки до тієї, яка прагнула до самореалізації. Це говорить про початок соціальних трансформацій у суспільстві, що призвели до виникнення феміністичних настроїв в Англії у другій половині XIX ст.

Література:

1. Фисун Е. Г. Дискурсы эмансипации в «женских романах» XIX века: новые гендерные роли и статусы. Вестник университета Кайнар. Алматы : ҚАЙНАР АКАДЕМИЯСЫ, Республика Казахстан, 2017. № 2. С. 20-27.
2. Остін Дж. Гордість та упередження / пер. з англ. Ганни Лелів. Київ : Знання, 2015. 382 с.
3. Лабутина Т. Л. Женское образование в стюартовской Англии (1603–1714). Новая и новейшая история. 2001. № 2. С. 153-167.

Ярошева К.І.,
студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
Науковий керівник: старший викладач
кафедри соціально – гуманітарних дисциплін Хаджи Анна Юрївна

ЗАПОЗИЧЕННЯ ІНШОМОВНИХ СЛІВ ЯК ЗАСІБ ВПЛИВУ НА ЗБАГАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Запозичення в різних мовах по-різному впливає на розвиток тієї чи іншої мови. В деяких мовах вплив іношомовних слів є досить значним та навіть може витіснити корінні слова. Тому вивчення такої теми завжди є досить актуальною для кожної мови, в тому числі й для розвитку лексичного складу англійської мови.

Мова – це явище, що постійно розвивається, оновлюється та змінюється. На сьогодні залишається ще дуже багато питань, які потребують вивчення в галузі лексикології.

Запозичення іношомовних слів є невід’ємним чинником розвитку мови, функціонування частин мови, а також є джерелом поповнення словникового запасу мови та створення і збагачення новими словами. Такий процес є основоположним у розвитку лексики.

Завдяки запозиченню іношомовних слів мова здатна задовольнити потреби її носіїв. Саме тому не має значної необхідності у великій кількості нових запозичень.

Розвиток англійської мови в основному визначається взаємозв’язком двох основних варіацій – британського й американського. Хоча англійська мова, як зазначають автори Оксфордського словника, є світовою мовою, “її центр знаходиться в США, тому американському варіанту належить особлива увага” [1, XI].

Варто зауважити, що досить значним є вплив американського варіанту на розвиток інших варіантів словникового складу мов, особливо британського.

Досить важливими джерелами поповнення англійської мови ж соціальні діалекти (жаргони), які в англійській філології часто об’єднуються під поняттям “сленг”. І досі представники найвищих кіл в культурній сфері розглядають цю “неофіційну варіацію мови” здебільш як серйозну загрозу не тільки для “справжньої мови”, але і для “справжнього суспільства”. Адже існує реальна можливість щодо витіснення вже звичної, унормованої мови та поступова поява нових значень вже існуючих слів у мовленні [2, XXVIII].

Серед великого розмаїття етнічних та соціальних діалектів, які останнім часом утворюються швидкими темпами, варто звернути увагу на «діалект афроамериканців». «Він був першим діалектом, який виділився з американського варіанту англійської мови, і останнім діалектом», який визнали лінгвісти [3, с. 91].

Велика кількість слів та словосполучень «діалекту афроамериканців» поповнює лексичні запаси не лише американського, а й інших варіантів англійської мови. Наприклад, такі мовленнєві одиниці, як то bad-mouth, high-five, letitallhangout [3, с. 91].

Не лише діалекти є важливим елементом у системі поповнення словникового запасу англійської мови, а також сучасний молодіжний сленг. Згідно з науковими дослідженнями, на формування та розвиток сленгу впливає досить популярна сьогодні серед молоді субкультура «реп» (саме сюди входить діалект афроамериканців), а також прагнення молодого покоління кинути виклик найвпливовішим колам культурного життя суспільства [4, с. 222].

Такі оновлення в англійській мові свідчать про взаємодію національних варіантів і різноманітних стилів цієї мови. Простежується взаємозв’язок писемної частини та усної, розмовної. Такі зміни збагачують лексикологію англійської мови, сприяють розвитку сучасної мови, а також проявляються тенденції до демократизації сучасної англійської мови [5, с. 33].

Важливо звернути увагу на наслідки запозичення іношомовних слів. Зазначений процес спричиняє появу інтернаціональних та псевдоінтернаціональних слів. Це лексика, що є запозиченою одразу з кількох мов. Це переважно слова греко-латинського походження (грецькі: autonomy, system, analysis; арабські: algebra, alcohol, coffee; латинські: principle, nation, volume, progress). Значення існування таких слів знаходить своє вираження у неправильному перекладі слів, таких собі «фальшивих друзів перекладача», тобто псевдоінтернаціональних. Адже такі слова є схожими чи подібними за звучанням, але не схожі за значенням [5, с. 165].

Отже, запозичення іношомовних слів має істотне значення для національної мови кожного народу, в тому числі англійської. Такий процес збагачує та наділяє мову новими лексичними одиницями, новими елементами, зароджуються нові механізми розвитку мови, а також здійснюється демократизація мови. Іноді в процесі запозичення виникають слова – гібриди, тобто одна частина слів вже існуюча і знайома суспільству, а інша є іношомовна, запозичена. З’являються змішані слова, інтернаціональні та псевдоінтернаціональні. Тому процес запозичення є способом збагачення лексичного складу мови.

Список використаної літератури

1. The New Oxford American Dictionary / ed. by E. Jewel, F. Abate. – New York, Oxford : Oxford University Press, 2001. – 2023 p.
2. Major C. Introduction // Juba to Jive. A Dictionary of African-American Slang / ed. by C. Major. – New York : Penguin Books, 1994. – 548 p.
3. Комісаров В. М., Рецкер Я. І., Тархов В. І. Допомога з перекладу з англійської мови на російську / В. М. Комісарів, Я. І. Рецкер, В. І. Тархов. – М. : Вид-во літ. іноземними мовами, 1960. – 176 с.
4. Маслов Ю. С. Вступ до мовознавства / Ю. С. Маслов. – М. : “Вища школа”, 1987. – 272 с.
5. Лещева Л. М. Слова в англійській мові / Л. М. Лещева. – Мн. : Академія управління Президента РБ, 2001. – 179 с.

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Пугач М.В.,

студентка 3 курсу

Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

ПОНЯТТЯ “СОЦІАЛЬНОГО НЕСВІДОМОГО” В РОБОТАХ Е. ФРОММА

Несвідоме, як об’єкт дослідження цікавило і цікавить нині філософів та психологів. Спочатку його вивчення обмежувалось сферою філософсько-культурологічних міркувань про недопустимість отождолення психіки людини лише із свідомістю, або сферою фізіологічних досліджень про несвідомі рухові акти індивіда [1]. Кардинально змінюється визначення несвідомого у роботах З. Фрейда. Для нього “несвідоме” - це сховище несвідомих біологічно-інстинктивних бажань, що протистоять суспільству і притаманні кожному індивіду [2].

З часом висловлюються й інші концепції несвідомого, наприклад К.Г. Юнг констатує існування колективного несвідомого, що є більш глибоким шаром несвідомого, який формується із колективного досвіду і є вродженим [2].

Еріх Фромм, у свою чергу, не погоджується із баченням своїх попередників і по-іншому визначає поняття несвідомого та чинників, що впливають на його формування. Він приділяє головну увагу “соціальному несвідомому”, під яким розуміє: “... витіснені сфери, властиві більшості членам суспільства. Змістом цих витіснених елементів є те, що дане суспільство не може дати можливості своїм членам довести до усвідомлення, якщо воно має намір і далі успішно функціювати на ґрунті власних суперечностей” [4, 336]. Е.Фромм підкреслює, що: “Несвідоме – це цілісна людина за винятком тієї її частини, яка відповідає особливостям її суспільства” і тому “повне усвідомлення витісненого матеріалу можливе тільки у тому випадку, коли воно виходить за межі індивідуальної сфери і включає в себе аналіз соціального несвідомого” [4, 352].

Несвідоме формується за допомогою спеціального “соціального фільтра”, який перешкоджає усвідомленню людиною справжньої реальності і самої себе. До свідомості не потрапляє досвід, через існування табу, логіки та мови. Фромм визнає необхідним осмислення переживання в категоріях, для того, щоб воно стало усвідомленим. Подію можна усвідомити як всередині, так і зовні, включаючи в систему категорій, через яку сприймається особою дійсність. Кожне суспільство створює власну систему категорій, через яку і відбувається процес усвідомлення. Власне ця система і є “соціальним фільтром”, через який усвідомленими стають тільки певні переживання та інформація.

Фромм досліджує погляди Маркса і Фрейда щодо визначення несвідомого та його витіснення і зазначає, що їх погляди мають ряд схожих і відмінних рис. Основною відмінністю є те, що З. Фрейд пов’язує посилення витіснення із впливом соціальних чинників, а К. Маркс констатує його зменшується в процесі суспільного розвитку.

Для Фромма витіснення зумовлюється страхом відособленості і самотності: “Боязнь ізоляції та остракізму більшою мірою, ніж “страх кастрації”, змушує людей витіснити із свідомості те, що є табу, оскільки його усвідомлення означало б, що людина не така, як усі, особлива і, отже, вона буде вигнана із суспільства” [4, 349]. Тому все, що виходить за рамки соціальних стандартів витісняється і людина сприймає лише ту частину інформації, яка є прийнятною та істинною для всього суспільства.

Отже, Е. Фромм висуває власну концепцію несвідомого, а саме соціального, що діє за допомогою спеціального “соціального фільтра”, який перешкоджає усвідомленню людиною справжньої реальності. Способом подання фільтру може стати гуманізація суспільства, оскільки перестане існувати необхідність витіснення інформації, що вважається соціально недопустимою.

Література:

1. Л. В. Сторіжко Соціальне несвідоме – головний чинник взаємодії людини та суспільства в теорії Е. Фромма Мультиверсум. Філософський альманах. - К.: Центр духовної культури, - 2006.
2. В. М. Шейко Формування моделі особистості та постулати психоаналізу З. Фрейда Вісник. Випуск 36. 2012.
3. Фромм Э. Душа человека. – М., 1992.
4. Фромм Э. По ту сторону порабощающих нас иллюзий. Как я столкнулся с Марксом и Фрейдом // По ту сторону порабощающих нас иллюзий. Дзен-буддизм и психоанализ. — М.: АСТ, 2010.
5. Фромм Э. Анатомия человеческой деструктивности. - М., 1994.

Чорноморденко Д.І.,

канд. філос. н., старший викладач

кафедри філософії та міжнародної комунікації

Національного університету біоресурсів і природокористування України

СОЦІАЛЬНА ДЕТЕРМІНОВАНІСТЬ СОРОМУ

Свідомість людини – унікальний та складний механізм. Тривалий час наковці намагаються дослідити закономірності формування цінностей, вподобань, почуттів. «Емоційний інтелект» стає тією характеристикою особистості, яка дозволяє засвідчити адаптивну здібність виживати, тому стає одним з трендів сучасних досліджень. У ХХІ столітті, часи коли ідеали гуманізму знайшли своє втілення та відображення як у державних так і міжнародних нормативних актах та законах, ми маємо нові виклики, спричинені переосмисленням тих почуттів людини, які мають беззаперечну соціальну детермінованість – сором, толерантність, повага, тощо. Формування особистості залежить від середовища, процесів соціалізації, прийнятих норм суспільного життя та регуляції відносин. Крім чітко встановлених, прописаних у формальному вигляді правил та критеріїв, індивід також вчиться схоплювати імпліцитні контексти комунікації, функціонування яких забезпечується відтворюваністю на рівні виховання.

Особливу роль для сучасного суспільства відіграє саме почуття сорому через те, що воно є одним з ключових регуляторів поведінки людини у соціумі. Маючи сформовану оцінку суспільних морально-етичних норм, особа здатна за рахунок рефлексії вмержити, спроектувати сприйняття та оцінку деякої діяльності як такої, що не відповідає загальноприйнятним критеріям. Саме через таке неспівпадіння виникає відчуття сорому. Соціальна оцінка, можливі наслідки у вигляді суспільного осуду можуть бути відієм чинником регуляції, проте у останні десятиліття через пропагування ідей толерантності усіх до усього, відносності критеріїв моралі, поваги до «інакшості», призводить до спотворення функції такого соціально детермінованого феномену як сором.

Сором можна визначити як почуття, що виникає у випадку неспівпадіння соціально прийнятних характеристик з їх фактичним проявом у житті окремого індивіда. Проте у випадку, коли «кожен з нас унікальна особистість», «ми не маємо бути як всі», «це нормально бути інакшим», більш того, якраз «бути сірою масою» – це погано, роль моралі і суспільно визначених почуттів нівелюється, змінюється. Враховуючи той факт, що людина як біологічно-соціальна істота не здатна вижити поза спільнотою собі подібних, ми маємо знайти ту грань, міру прояву рівня толерантності до тих, хто не відповідає критеріям моральної поведінки, адже зміна у тлумаченні та персональному відчутті «сорому» та «гідності» може призвести до унеможливлення відтворюваності прийнятої моделі соціальних відносин. Наразі можемо констатувати високий рівень знецінення моральних норм попередніх поколінь, відносність та ситуативність стає характеристикою усіх форм суспільної оцінки, і якщо попередні десятиліття навіть ймовірний осуд «інших» успішно виконував регуляторну функцію поведінки, то наразі значний вплив мають соціальні мережі та інші формати привернення уваги. Відповідно ми вимушені адаптуватись до того, що ключову роль у формуванні оцінки власної діяльності відіграє не почуття сорому, а страх бути не популярним, не сприйнятим, що стає сучасною альтернативою ніяковим. Цікавим також може бути осмислення того факту, що на рівні мему в мережі формується сприйняття сорому як комедійного, що ми можемо побачити на прикладі молодіжних жартливих відео про традиційність та недоречність ідей «what will people think» та тотальної та беззаперечної поваги до старших у Індії. Соціальна детермінація емоцій та почуттів залишається, проте модифікується набір тих цінностей, які стають ключовими, мораль стає релевантною та відносною.

Тут не варто гіперболізувати та прагнути створити універсальну модель моралі, а лише звернути більшу увагу на той факт, що детермінованість соціальних почуттів індивіда та їх сприйняття іншими є взаємопов'язаними та взаємозалежними, а отже ці процеси мають бути свідомими та раціональними.